

Meerjarenplan Jeugdprostitutie 2007/2008/2009

**Jeugdprostitutie: Hoe staan we ervoor?
Naar een Expertisepunt Jeugdprostitutie**

TransAct
Lou Repetur, Informatiepunt Jeugdprostitutie

Utrecht
Oktober 2006

Landelijk expertisecentrum

- *aanpak huiselijk geweld*
- *aanpak seksueel geweld*
- *vraagstukken rond sekse en etniciteit*

Colofon

TransAct ondersteunt beleidsmakers, managers, opleiders, artsen, hulpverleners en andere intermediairen in de zorg- en welzijnssector. Evenals beroepskrachten werkzaam bij politie, Openbaar Ministerie, reclassering en Raad voor de Kinderbescherming.

De drie kerntaken van TransAct zijn Kennis en Methodiekontwikkeling, Beleidsanalyse en Agendering, Training en Advies.

TransAct
Postbus 1413, 3500 BK Utrecht
T: 030 232 65 00
F: 030 232 65 55
E: algemeen@transact.nl

Bureau Training en Advies T: 030 234 09 33
E: training-advies@transact.nl

Uitgave TransAct
Quick scan uitgevoerd door Onderzoek- en Adviesbureau BOAS.

© TransAct, Informatiepunt Jeugdprostitutie, oktober 2006
Overname van teksten is toegestaan met bronvermelding.

Nieuw kennisinstituut

TransAct bundelt vanaf 1 januari 2007 zijn krachten met vijf andere kennisinstellingen in een nieuw kennisinstituut op het gebied van maatschappelijke inzet. Partners in deze fusie zijn: CIVIQ, TransAct, Landelijk Centrum Opbouwwerk, X-S2 Kennisnetwerk Sociaal Beleid, het Kenniscentrum Lesbisch en Homo-emancipatiebeleid (KCLH) en onderdelen van het NIZW (NIZW Sociaal Beleid, NIZW Beroepsontwikkeling en het Expertisecentrum Informele Zorg).

Het instituut heeft als doel de participatie en zelfredzaamheid van burgers te bevorderen. Dit doen we door burgerinitiatieven, vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties te ondersteunen op het terrein van welzijn, zorg en sociale veiligheid. De vragen en behoeften van deze organisaties sturen onze activiteiten.

Meer weten? Kijk op www.maatschappelijkeinzet.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Kader en definiëring.....	5
1.1 Nationale mensenhandel	5
1.2 Zelfstandige vormen van jeugdprostitutie	8
2. Vraagregistratie Informatiepunt Jeugdprostitutie	11
2.1 Aantal en typen vragen	11
2.2 Vergelijking met 2005	11
2.3 Herkomst vraagstellers	12
2.3.1 Hulpverlening	12
2.3.2 Overheden	13
2.3.3 Onderzoekers.....	15
2.3.4 Studenten.....	15
2.4. Website	15
2.4.1 Omvang websitebezoek.....	16
2.4.2 Aantal bezoekers	16
2.4.3 Meest populaire pagina's	17
3. Samenvatting en opvallende resultaten Quick scan.....	18
3.1 Is jeugdprostitutie een probleem?	18
3.1.1 Welke problematiek speelt?	18
3.1.2 Vermoedens, signalering en melding jeugdprostitutie	19
3.1.3 Registratie jeugdprostitutie.....	20
3.2 Aanpak in de regio's	20
3.2.1 Bevorderende factoren.....	21
3.2.3 Belemmerende factoren.....	22
3.3 Ondersteuning en het Informatiepunt Jeugdprostitutie	23
3.3.1 Bekendheid met informatiepunt	23
3.3.2 Ondersteuning Informatiepunt?.....	23
3.3.3 Ondersteuning andere instanties	23
3.3.4 Ondersteuning gemist?	24
3.3.5 Ondersteuning toekomst	25
3.3.6 Rol en ondersteuning VNG	25
3.4 Wat is nodig?	26
3.4.1 Informatie (5 regio's)	26
3.4.2 Advies en ondersteuning omtrent ontwikkeling en implementaties van interventies (5 regio's).....	26
3.4.3 Integrale aanpak onder gemeentelijke regie (5 regio's).....	26

3.4.4	Training en deskundigheidsbevordering (5 regio's)	27
3.4.5	Hulpverlening en opvang (5 regio's)	27
3.4.6	Signalering en melding (4 regio's).....	27
3.4.7	Preventie en voorlichting (4 regio's).....	27
3.4.8	Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie (3 regio's)	28
3.4.9	Sociale kaart (3 regio's)	28
3.4.10	Aandacht prostitutie breed en seksueel risico gedrag breed (3 regio's)	28
3.4.11	Aandacht voor opsporing en vervolging (3 regio's).....	28
3.4.12	Agendering (2 regio's).....	28
3.4.13	Aandacht multiculturele aspecten (2 regio's)	28
3.4.14	Registratie (1 regio).....	28
3.5	Expertisepunt Jeugdprostitutie.....	29
3.5.1	Specifieke aandacht jeugdprostitutie	29
3.5.2	Moet een Expertisepunt Jeugdprostitutie bestaan?	29
4.	Conclusies en aanbevelingen.....	32
4.1	Is er behoefte aan een Expertisepunt Jeugdprostitutie onder lokale overheden en ketenpartners?	32
4.2	Wat hebben lokale overheden en ketenpartners nodig van een Expertisepunt?	33
4.3	Aanbevelingen voor functies van een Expertisepunt Jeugdprostitutie.....	34
4.3.1	Integrale aanpak jeugdprostitutie bevorderen.....	34
4.3.2	Bevorderen signalering jeugdprostitutie.....	35
4.3.3	Aandacht voor jeugdprostitutie breed en aanverwante thema's	35
4.3.4	Verspreiden bestaande methodieken	35
4.3.5	Sociale kaart jeugdprostitutie	35
4.3.6	Registratie jeugdprostitutie.....	35
4.3.7	Multiculturele aspecten	36
4.3.8	Opsporing en vervolging	36
4.3.9	Samenwerking met Platform Jeugdprostitutie.....	36
4.4	Ten slotte	36
5.	Voortzetting Activiteiten Expertisepunt Jeugdprostitutie.....	38
5.1	Agendering jeugdprostitutie 2007/2008/2009	39
5.2	Voorlichting en kennis verspreiden jeugdprostitutie 2007 / 2008 / 2009.....	41
5.3	Advisering en deskundigheidsbevordering jeugdprostitutie 2007 / 2008 / 2009	43
5.4	Kennisontwikkeling en -verrijking jeugdprostitutie 2007 / 2008 / 2009.....	45
6.	Samenwerking en overlegstructuur	46
6.1	Samenwerking	46
6.2	Overlegstructuur	47
6.2.1	Platform Jeugdprostitutie	47

6.2.2	Vlaams-Nederlands Platform Jongensprostitutie	47
6.2.3	Voortgangsoverleg Informatiepunt Jeugdprostitutie.....	47
6.3	Team.....	47
Gebruikte literatuur		48
Bijlage 1. Quick scan Jeugdprostitutie: hoe staan we ervoor?		52
1	Methodiek quick scan	52
1.1	Doelstelling quick scan.....	52
1.2	Dataverzameling	52
1.3	Vragenlijst en enquête	53
1.4	Het afnemen van de interviews en enquêtes	53
1.5	Non-respons.....	54
2	Resultaten per regio.....	55
2.1	Amersfoort.....	55
2.2	Den Helder	60
2.3	Eindhoven	63
2.4	Gelderland.....	69
2.5	Gouda	74
3	VNG	78
3.1	Aanpak VNG	78
3.2	Samenwerking VNG met Informatiepunt.....	79
Bijlage 2. Vragenlijst Informatiepunt Jeugdprostitutie.....		80

Inleiding

Jeugdprostitutie is een fenomeen waar de laatste jaren meer aandacht aan wordt besteed in Nederland. Sinds de jaren negentig houden een aantal instellingen zich specifiek bezig met de aanpak ervan. De toenemende aandacht voor het onderwerp heeft tot gevolg dat deze instellingen steeds vaker vragen kregen vanuit andere instellingen, van burgers en de media over de aanpak van jeugdprostitutie. Dit was de reden voor Vrouwenopvang Fryslân en het Platform Jeugdprostitutie om in 2003 een haalbaarheidsonderzoek te starten naar de wenselijkheid en positionering van een landelijk Expertisecentrum Jeugdprostitutie.^{1,2}

Naar aanleiding van dit onderzoek dient Vrouwenopvang Fryslân in 2004 een subsidieaanvraag in voor het opzetten van een Landelijk expertisecentrum Jeugdprostitutie bij de ministeries van VWS, Justitie en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het ministerie van Justitie wordt bereid gevonden om een Informatiepunt Jeugdprostitutie, een in volume en tijdbestek afgeslankte vorm van een Expertisecentrum, te financieren.

In februari 2005 is het Informatiepunt Jeugdprostitutie, ondergebracht bij TransAct, van start gegaan. Vanaf 1 januari 2007 zal TransAct onderdeel uitmaken van het nieuwe Kennisinstituut Maatschappelijke Inzet. Door de bundeling van krachten met een vijftal kennisorganisaties kan nog beter antwoord worden gegeven op de vragen uit het veld. Het Informatiepunt Jeugdprostitutie zal onderdeel worden van het programma Huiselijk en Seksueel Geweld van het nieuwe Instituut.

Het Informatiepunt, gefinancierd door het Ministerie van Justitie en sinds 2006 ook door het Ministerie van VWS, heeft tot doel het ondersteunen van hulpverleners, beleidsmakers, politie en justitie bij de aanpak en preventie van jeugdprostitutie. Een kwartiermaker is aangesteld om het onderwerp jeugdprostitutie te agenderen, informatie over projecten en initiatieven te bundelen en om leemtes in het veld te achterhalen. Professionals die in hun werk te maken hebben met (signalen van) jeugdprostitutie kunnen bij het Informatiepunt terecht met vragen over feiten en cijfers, initiatieven en projecten, voorlichtingsmateriaal, factsheets en literatuur rondom jeugdprostitutie.

Daarnaast heeft het Informatiepunt in 2006 de taak gekregen om te onderzoeken of er een concrete behoefte bestaat aan een voortzetting van het Informatiecentrum in de vorm van een (meerjarig) landelijk Expertisepunt Jeugdprostitutie bij ketenpartners en overige betrokkenen, met name bij beleidsmakers van lokaal beleid.

Om een duidelijk beeld te krijgen van deze behoefte, en hoe een dergelijk Expertisepunt er in de toekomst uit zou moeten zien en waar het aan moet voldoen, heeft het Informatiepunt het afgelopen jaar middels (literatuur)onderzoek, registratie en beantwoorden van binnengekomen vragen, gesprekken met ketenpartners en leden van het Platform Jeugdprostitutie informatie hierover verzameld en geanalyseerd. Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van deze analyse die uitmondt in een Meerjarenplan Jeugdprostitutie.

¹ Transact (2005). Werkplan 2006: Informatiepunt Jeugdprostitutie. Utrecht: Transact.

² Terpstra en Van Dijke (2003). Haalbaarheidsonderzoek naar de wenselijkheid en positionering van een expertisecentrum jeugdprostitutie. Leeuwarden: Vrouwenopvang Fryslân.

1. Kader en definiëring

Jeugdprostitutie is het verrichten van een of meerdere seksuele handelingen, met of voor een ander, door jongens en meisjes onder de 18 jaar voor geld, goederen of een tegenprestatie.

De gehanteerde definitie van jeugdprostitutie is in 2006 geformuleerd samen met het Platform Jeugdprostitutie en wordt door de experts jeugdprostitutie uit de praktijk en beleid gedragen. Daarmee is de discussie over de plaatsbepaling van jeugdprostitutie verhelderd. Jeugdprostitutie kan mensenhandel zijn maar kent ook zelfstandige vormen die niet vallen onder de definitie van mensenhandel.

Bij jeugdprostitutie kunnen drie partijen betrokken zijn:

1. Een jongen of meisje onder de 18 jaar die zich prostitueert.
2. Een klant die seksuele diensten inkoopt van deze minderjarige.
3. En iemand die een jongen of meisje jonger dan 18 jaar exploiteert.

Er zijn verschillende omstandigheden die een rol kunnen spelen. Deze omstandigheden kunnen de reden (dwang) zijn voor een minderjarige om zich te prostitueren. Persoonlijke omstandigheden van dwang kunnen betrekking hebben op misbruik/verwaarlozingsfactoren uit het verleden en factoren in het heden, zoals geld nodig hebben.

In de jeugdprostitutie kennen we verschillende verschijningsvormen:

- Een jongen of meisje onder de 18 jaar biedt, zonder daartoe door een ander te zijn aangezet, seksuele diensten aan tegen betaling, waarbij het kan gaan om geld, goederen of een tegenprestatie. Hier is sprake van een zelfstandige vorm jeugdprostitutie, gedwongen door omstandigheden.
- Een jongen of meisje onder de 18 jaar is door iemand bewerkt (aangezet, gestimuleerd, gedwongen) om aan een ander seksuele diensten aan te bieden tegen betaling. Hier is sprake van mensenhandel, gedwongen door een derde.

Deze vormen zijn niet altijd duidelijk van elkaar gescheiden en kunnen in elkaar overlopen. Het is immers voor een mensenhandelaar gemakkelijker om jongeren te ronselen die zich in kwetsbare omstandigheden bevinden. Zo kan het ook voor een slachtoffer van mensenhandel een reële optie zijn om na de uitbuitingssituatie een tijd zelfstandig in de prostitutie te werken.

De jeugdprostituee is volgens de wet niet strafbaar. De prostituant, misbruiker, die gebruik maakt van de diensten van een jeugdprostituee wel (artikel 248a WvS en artikel 248 WvS). Wanneer naast jeugdprostitutie ook nog sprake is van mensenhandel is ook deze mensenhandelaar, uitbouter, strafbaar (artikel 273a WvS).

Het Informatiepunt Jeugdprostitutie geeft prioriteit aan een tweetal verschijningsvormen van jeugdprostitutie: minderjarige slachtoffers van loverboys (nationale mensenhandel) en jeugdprostitutie gedwongen door omstandigheden (meisjes en jongens).

1.1 Nationale mensenhandel

In Nederland zien we de loverboy als voorkomend verschijnsel van nationale mensenhandel.

Mensenhandel wordt gedefinieerd als het uit winstbejag misbruik maken en uitbuiten van mensen als een vorm van moderne slavernij, waarbij sprake is van fundamentele schending van de mensenrechten (Wetboek van Strafrecht artikel 273a).

Bij jeugdprostitutie spelen evenals bij mensenhandel een viertal perspectieven een rol (Nationaal Actieplan Mensenhandel, december 2004):

- Het kinderrechtenperspectief - Verdrag inzake rechten van kinderen met verbod op kinderprostitutie.
- Migratieproblematiek – het frequent voorkomen van slachtoffers (en daders) onder migranten.
- Het gender- en etnisch perspectief – de jeugdprostitutie kent slachtoffers onder mannen en vrouwen.
- Het veiligheids perspectief - er is bij jeugdprostitutie veelal sprake van een informele organisatie met vele criminele elementen.

Loverboys zijn “pooiers die meisjes via verleidingstechnieken inpalmen om hen op den duur in de prostitutie uit te buiten.” (Derde rapportage van de NRM, 2004).

Loverboys zijn jongemannen die een neprelatie aangaan met meisjes en jonge vrouwen met als doel hen in de prostitutie te laten werken om zich te verrijken. Loverboys zijn mensenhandelaren die (ook) actief zijn in Nederland. Wat hen onderscheidt van andere vormen van mensenhandelaren is dat zij doelbewust een liefdesrelatie aangaan om meisjes en jonge vrouwen aan zich te binden.

De *Loverboy-methodiek* wordt toegepast bij meisjes en jonge vrouwen bij wie de verleidingstechnieken zouden kunnen werken. Meisjes en jonge vrouwen die om verschillende redenen gevoelig zijn voor aandacht, cadeautjes en de wens een vriendje te hebben. De loverboy maakt gebruik van een gefingeerde liefdesrelatie om meisjes in de prostitutie te brengen en hen daarin uit te buiten.

Kenmerkend voor de slachtoffers is dat zij op enigerlei wijze ‘kwetsbaar’ zijn. Sommigen zijn licht verstandelijk gehandicapt, komen uit een overbeschermd of juist verwaarlozend gezin, zitten in een onveilige situatie (ama’s, zwervend) of lijden onder een cultuurconflict (Terpstra, 2005).

De laatste drie jaar is er een aantal publicaties over de loverboy-problematiek verschenen. Het boek ‘*Loverboys, of modern pooierschap*’, is een uitgebreid onderzoek gebaseerd op gesprekken met slachtoffers, hulpverleners en loverboys zelf (Bovenkerk, 2006). In het boek komt een aantal kenmerken en signalen aan bod die sterk wijzen op een slachtoffer van loverboys:

- Meisje is vaak afwezig van school.
- Haar studieresultaten worden alsmaar slechter.
- Ze heeft weinig vrienden en maakt vaak ruzie in de klas.
- Ze draagt plots dure merkkleding.
- Ze wordt continu gebeld op haar mobieltje.
- Vermoeden van drugsgebruik.
- Sporen van lichamelijk geweld.
- Ze heeft een jongensnaam getatoeëerd op haar lijf.

De loverboy-problematiek kan het best geplaatst worden als een extreme vorm van een uitbuitingsrelatie (mensenhandel), waarbij sprake is van een glijdende schaal. Je zoon wordt niet van de ene op de andere dag loverboy.

Zo wordt ook je dochter niet van de ene op de andere dag slachtoffer van een loverboy. Er is sprake van een geleidelijk proces, een interactief proces.

Van loverboys is bekend dat zij zich, voordat ze loverboy worden, bezighouden met allerlei criminele activiteiten: diefstal, bedreiging, zedendelicten, heling en geweldsdelicten (Terpstra, 2005). Een loverboy heeft vaak carrière gemaakt in het criminele circuit voordat hij overgaat tot loverboypraktijken. Hij kent het klappen van de zweep, weet wat er in die wereld te koop is en is op zoek naar een activiteit waarmee je veel geld kunt verdienen en waarbij de pakkans zo klein mogelijk is.

Er is weinig bekend in de literatuur over de profielen van deze jongens. Met een grote voorzichtigheid kunnen we zeggen dat loverboys:

- Tussen de 20 en 30 jaar zijn.
- Nederlandse jongemannen zijn met vaak een allochtone achtergrond.
- Een laag opleidingsniveau hebben of hun school niet hebben afgemaakt.
- Op jonge leeftijd aan een criminele carrière begonnen zijn.
- Bekend zijn bij politie en justitie voor geweldsdelicten, vermogensdelicten en andere delicten.
- Zich rechtvaardigen door de verantwoordelijkheid voor hun daden bij anderen of bij de omstandigheden waarin zij verkeren neer te leggen.
- Uit zijn op macht en geld.
- Weinig respect voor vrouwen hebben en weinig inlevingsvermogen hebben t.a.v. de meisjes waarmee ze een relatie aangaan.
- Gemiddeld 2,5 slachtoffers maken.
- Sociaal vaardig en meesters in het manipuleren zijn, en weinig last van schuldgevoelens hebben (Terpstra, 2005).

Deze voorzichtigheid is nodig omdat nog heel weinig bekend is over deze doelgroep. Dat wat we weten baseert zich op 57 loverboyzaken tussen 1998 en 2004 (Terpstra, 2005).

Emotionele en gewelddadige manipulatie worden gebruikt in de verleidingstactieken. De globale tactiek van loverboys wordt in een aantal fases omschreven:

1. *Ontmoeting*

De loverboy gaat op zoek naar een meisje. Dit doet hij bij scholen, uitgaansplekken, hanggelegenheden, toevallige plekken zoals een bushalte, in de stad, op internet. Dit "ronselen" gebeurt niet alleen in grote steden, maar in alle delen van het land. Soms regelen loopjongens de ontmoeting.

2. *Indruk maken*

De jongen maakt indruk op het meisje. Dit kan zijn door met geld te strooien, maar ook door vasthoudend te zijn in het schenken van aandacht aan haar. Hij geeft haar het gevoel dat ze bijzonder voor hem is. Doel is het meisje onder de indruk te laten raken van zijn charmes.

3. *Relatie aangaan*

De jongen weet aan te sluiten bij de tactiek die bij het meisje werkt. Ze wordt verliefd op de jongen en gaat een relatie met hem aan.

4. *Seksueel contact*

De "relatie" is in eerste instantie heel goed. De jongen gaat al snel met het meisje naar bed. Bij moslimmeisjes is er zelfs sprake van verkrachting / ontmaagding. De jongen kan haar daarmee chanteren en snijdt zo de weg naar huis voor haar af.

5. *Grenzen verleggen*

Om de "relatie" goed te houden wordt het meisje gemanipuleerd haar grenzen te verleggen door van haar ouders meer vrijheid te eisen, zijn criminele wereld te ac-

cepteren, seksuele spelletjes te spelen, met zijn vrienden naar bed te gaan, mee te doen aan groepsseks, vriendinnen die tijdig afhaken te verstoten en te spijbelen van school.

6. *Aanzet tot prostitutie*

Dan is er een keerpunt in de relatie. De jongen zet, door emotionele en/of geweldadige manipulatie, het meisje aan tot geld verdienen via de prostitutie.

7. *Exploitatie*

Als het meisje eenmaal in de prostitutie werkt, wordt ze scherp in de gaten gehouden. Weigeren kan bedreiging of mishandeling betekenen. Vanaf dit moment houdt het meisje de relatie in stand uit angst en machteloosheid. Zij ervaart geen weg meer terug en heeft naar haar eigen gevoel geen keus. (Scharlaken Koord, Beware of Loverboys, 2004).

Dit is de globale tactiek. In de praktijk kunnen fases worden overgeslagen of opnieuw ingezet worden. Meisjes kunnen in de eerste vijf fases verschillende keuzes maken. Hoe ver een meisje gaat is mede afhankelijk van hoeveel zij overheeft voor de liefde. Ook jongens maken keuzes tijdens deze fases. Hoe ver een jongen gaat om geld te willen verdienen aan een meisje hangt mede af van zijn vrouwbeeld en gewetensvorming.

Als het gaat om prostitutie van minderjarige jongens is te weinig kennis beschikbaar om te kunnen beoordelen of er sprake is van (nationale) mensenhandel.

1.2 Zelfstandige vormen van jeugdprostitutie

Het is duidelijk dat jeugdprostitutie niet altijd mensenhandel is (Korf, 2005). Wij hebben ook te maken met een groep jongens en meisjes die, zonder dat er een mensenhandelaar aan te pas komt, jeugdprostitutie zien als een mogelijkheid om aan geld te komen. Zij verlenen seksuele diensten tegen enige vorm van vergoeding zonder dit als prostitutie te benoemen. Deze groep is betrekkelijk onzichtbaar voor de hulpverlening en de politie. Wij weten nog te weinig af van de achtergrond of omvang van deze groep.

In Amsterdam is in februari 2006 een quick scan van de GGD Amsterdam (GGD Amsterdam, 2006) uitgebracht over het seksueel gedrag in een subcultuur van tieners in Amsterdam Zuidoost. De resultaten hebben Amsterdam wakker geschud. Volgens deze quick scan is tienerseks ingebed in een cultuur waarin tieners zichzelf weinig beperkingen opleggen in hun seksuele activiteiten. De stap naar seks tegen vergoeding zou hierdoor minder afkeurenswaardig gevonden kunnen worden. Seks van volwassenen met tieners voor geld, goederen of tegenprestatie speelt zich af zowel in de openheid als in verborgenheid. De leeftijden van de tieners liggen tussen de 12 en 17 jaar. Jongere tieners tussen de 12 en 14 jaar ervaren seks voor een beloning of tegenprestatie niet als prostitutie. Oudere tieners van 15 tot 17 jaar zijn zich bewuster van de verhouding tussen prijs en vraag en onderhandelen steviger over de hoogte van de vergoeding in ruil voor een seksuele handeling. Dit verschijnsel doet zich bij tieners van alle etniciteiten voor. Tienerseks, zoals de onderzoekers het noemen, doet zich volgens de quick scan niet alleen in Zuidoost voor. Het is een verschijnsel dat over de stadsgrenzen heen gaat.

Dit onderzoek beantwoordt drie vragen:

1. Komt prostitutie van jonge meiden van 15 tot 20 jaar, soms jonger (D. Korf, 2005), in Amsterdam Zuidoost meer dan incidenteel voor? De quick scan maakt niet duidelijk

hoeveel tieners in Amsterdam Zuidoost betaald seksueel actief zijn, maar dat seks voor geld, goederen of een tegenprestatie in verschillende variaties voorkomt is wel duidelijk geworden.

2. In welke vorm doet dit verschijnsel zich voor in Amsterdam Zuidoost? Dit kan zowel in het verborgene plaatsvinden als in de openheid en alle variaties daar tussenin.
3. Waar doet dit verschijnsel zich voor in Amsterdam Zuidoost? Het onderzoek heeft voldoende aanwijzingen opgeleverd om te kunnen melden dat seks met tieners tegen vergoeding zich op meerdere plekken dan Zuidoost voordoet.

Opvallende aanbevelingen van de Quick Scan (GGD Amsterdam, 2006):

- Jeugdprostitutie maar ook andere seksuele excessen van tienerseks zoals groepsseks in een breder kader oppakken zoals die van seksuele waardigheid.
- Naast voorlichting over Soa en veilige seks aandacht hebben voor programma's over gelijkwaardige genderverhoudingen en homoseksualiteit.
- Onderzoek naar beweegredenen voor zelfstandige vormen van jeugdprostitutie.
- Wetgeving rondom seks tegen betaling onder tieners strenger handhaven.
- Opsporen illegale horeca en illegale seksinrichtingen. Deze ontmantelen.
- Interventies en deskundigheid preventieactiviteiten en hulpverlening verbeteren.

Opvallend is dat, hoewel deze quick scan duidelijk spreekt van een probleem in een subcultuur van jongeren, het veld deze subcultuur niet altijd herkent. In een discussie in het vakblad over gezondheid en maatschappij wordt de problematiek van seksueel grensoverschrijdend gedrag door spelers uit het veld gerelativeerd. Ook in het onderzoek van de RNG uit 2005, 'Seks onder je 25ste', worden de verschuivingen in moraal en seksueel gedrag betrekkelijk klein gevonden.

Gezien de huidige onrust rondom het seksueel grensoverschrijdend gedrag van jongeren (denk aan de groepsverkrachtingen, het internet als ronselplek, het verheerlijken van de poiercultuur) kunnen we echter niet om dit verschijnsel heen.

Wat zijn de consequenties van de verschillende verschijningsvormen voor de praktijk?

Er is nog veel onderzoek en uitdieping nodig om deze vraag goed te kunnen beantwoorden. We weten dankzij het onderzoek van Korf (D. Korf, 2005) en de GGD Amsterdam (GGD Amsterdam, 2006) dat minderjarige meisjes en jongens die zich zelfstandig prostitueren (geen mensenhandel) niet of nauwelijks gesignaleerd worden door hulpverlening en politie.

Paul van Gelder geeft in het artikel 'Hoe jongens in de prostitutie beginnen' (2005) aan hoe gecompliceerd het is om antwoord te geven op het waarom, waar en wanneer als het gaat om minderjarige jongensprostitutie. Globaal ziet hij drie manieren waarop minderjarige jongens in de prostitutie terechtkomen: op eigen initiatief, geïntroduceerd of bemiddeld/meegenomen. Met name bij de groep 'geïntroduceerd en bemiddeld/meegenomen' is onduidelijk waar de vrijwilligheid eindigt en "gedwongen door omstandigheden" begint.

Het is opvallend dat uit het artikel blijkt dat de meerderheid (33) van de jongensprostitutees (N=56) vooral seksueel georiënteerd is op vrouwen maar dat ze werken in de homoprostitutie. Is er sprake van een taboe op homoseksualiteit? Is er sprake van dwang door omstandigheden? Vragen die, als gevolg van gebrek aan onderzoek, op dit moment niet zo simpel te beantwoorden zijn.

Bij jongensprostitutie worden twee vormen onderscheiden: bisnisboys en callboys (www.amoc-dhv.org).

Bisnisboys werken op straat en in bars en worden vaak gedreven tot prostitutie door dakloosheid, drugsgebruik of psychische, sociale of medische problemen.

Callboys werken zelfstandig of via escortbureaus en worden als zelfstandige, zelfbewuste en professioneel werkende 'sexworkers' gezien.

Uit onderzoek is bekend dat er 3000 mannelijke prostituees zijn, waarvan een belangrijk aantal (schatting van 1500) reeds op minderjarige leeftijd begonnen is (Van Gelder, 1998).

2. Vraagregistratie Informatiepunt Jeugdprostitutie

Sinds de start van het Informatiepunt Jeugdprostitutie in februari 2005 heeft het punt een eigen telefoonlijn en een eigen e-mailadres (jeugdprostitutie@transact.nl) waar vragen binnenkomen. Vanaf het begin worden deze vragen ook geregistreerd. De volgende gegevens zijn afkomstig uit het vraagregistratiesysteem van TransAct. De cijfers bestrijken de periode 1 januari 2006 – 31 juli 2006.

2.1 Aantal en typen vragen

In de eerste zeven maanden van 2006 hebben 225 vragen het Informatiepunt bereikt. Niet alleen het aantal vragen is echter van belang, ook het type vragen zegt iets over de positie die het Informatiepunt bekleedt in werkveld en beleid.

We kunnen een onderscheid maken in typen vragen. Het betreft vragen om informatie, om advies en deskundigheidsbevordering.

- *Informatie.* Hier gaat het bijvoorbeeld om feiten en cijfers, om voorlichtingsmateriaal en om specifieke vragen over het hulpverleningsaanbod in een bepaalde regio.
- *Advies.* Hierbij is een nadere verdieping in de vraag nodig. Zo vraagt de hulpverlening diverse keren om reactie op een casus vanuit hun eigen praktijk. Overheden vragen om advies over de aanpak van jeugdprostitutie. Daarnaast wordt de kwartiermaker benaderd om als deskundige op te treden bij diverse onderzoeken en een rechtszaak (lid van een begeleidingscommissie, commentator van onderzoeksrapporten e.d.).
- *Deskundigheidsbevordering.* De vragen naar training en deskundigheidsbevordering komen in meer of mindere mate vanuit de preventie, hulpverlening, politie, het Openbaar Ministerie en de Rechtelijke Macht binnen.

Tabel 1: Aantal binnengekomen vragen per type vraag, jan-juli 2006

Type vraag	Aantal binnengekomen vragen
Informatie	114
Advies	94
Deskundigheidsbevordering	17
Totaal	225

Bron: registratie Informatielijn Informatiepunt Jeugdprostitutie

Zeventig procent van de vragen komt binnen via de Informatielijn van het Informatiepunt Jeugdprostitutie. De vragen om informatie (114) worden beantwoord door de informatiemedewerker, de vragen om advies of deskundigheidsbevordering (111) worden afgehandeld door de projectleider.

2.2 Vergelijking met 2005

Een kwantitatieve vergelijking met de vragen die gesteld zijn in dezelfde maanden (januari t/m juli) van 2005 kunnen we niet geven: het Informatiepunt is pas op 24 februari 2005 van start gegaan. Wel kunnen we een vergelijking maken tussen het aantal vragen dat in de laatste zeven maanden van 2005 is gesteld, en het aantal vragen in de eerste zeven maanden van 2006.

Tabel 2: Aantal binnengekomen vragen, vergelijking 2005 en 2006

	Aantal binnengekomen vragen
Juni t/m december 2005	178
Januari t/m juli 2006	225
Toename aantal vragen in 2006	47

Bron: registratie Informatielijn Informatiepunt Jeugdprostitutie

2.3 Herkomst vraagstellers

De herkomst van de vragenstellers loopt uiteen. Hieronder geven we aan uit welke sectoren de vragen afkomstig zijn.

Tabel 3: Herkomst vragenstellers

	2006 (t/m juli)
Hulpverlening	59
Media	38
Onderwijs	7
Onderzoekers	23
Overheden	19
Particulieren	2
Politie	2
Openbaar Ministerie	1
Rechterlijke Macht	1
Studenten	70
"Anders" (Openbare Bibliotheek, ..)	3
Totaal	225

Bron: registratie Informatielijn Informatiepunt Jeugdprostitutie

2.3.1 Hulpverlening

De categorie "Hulpverlening" die met vragen het Informatiepunt benaderde is een amorfe groep die gevormd wordt door onder meer:

- Bureau Jeugdzorg;
- GGD;
- (Prostitutie-) Maatschappelijk Werk;
- Instellingen/organisaties voor mensen met een (licht) verstandelijke handicap: SPD, MEE, Prisma Groep;
- GGZ;
- Vrouwenopvang;
- Hulpverleners in Justitiële Jeugdinrichtingen;
- Huiskamer Prostitutie Project (HAP);
- Jongerenwerk;
- LOOP (instelling voor spel- en opvoedingsvoorlichting).

Tabel 4: Aard van de vragen van de categorie "hulpverlening"

Type vragen hulpverlening	Aantal vragen t/m juli 2006
Informatie	14
Advies	35
Deskundigheidsbevordering	10
Totaal	59

De vragen om *informatie* van hulpverleningsinstellingen betroffen vooral vragen naar voorlichtingsmateriaal dat ingezet kan worden bij voorlichting aan jongeren en hun ouders. Hierbij valt op dat diverse instellingen voor (licht) verstandelijk gehandicapten verzochten om voorlichtingsmaterialen en methodieken (vijf vragen).

Vragen om *advies* bestonden met name uit het verzoek mee te denken over beleidsmatige zaken en kwaliteit van interventie. Daarnaast zijn er vragen naar de sociale kaart van de hulpverlening. Deze vragen werden vaak gesteld naar aanleiding van een casus: waar kan dit meisje geplaatst worden? Opvallend is dat steeds meer vragen gesteld worden vanuit het idee dat jeugdprostitutie een van de excessen is van de huidige tienerseksualiteit. De hulpverlening krijgt in meerdere mate te maken met ook andere excessen zoals groepsverkrachtingen, seksueel misbruik via internet, date-rape e.d. Hoewel onderzoekers aangeven dat met name groepsverkrachtingen geen nieuw verschijnsel zijn (J. Hendriks, 2004) worden deze op dit moment door preventiewerkers en hulpverleners gesignaleerd. Volgens sommige hulpverleners staan deze verschijnselen niet op zichzelf. Sommige groepsverkrachtingen kunnen voorbereidingen zijn van een loverboy / mensenhandelaar. Hier is nog geen onderzoek naar gedaan.

Voorbeeld: een instelling in de provincie heeft veelvuldig te maken met loverboy-problematiek. De instelling is al enkele maanden bezig dit probleem aan te pakken, zonder resultaat. De meiden blijven de loverboys opzoeken en de loverboys de meiden. De vraag aan het Informatiepunt Jeugdprostitutie is om met de beleidsmedewerker te kijken naar de kwaliteit van de interventies. Uiteindelijk is deze instelling in contact gebracht met een gelijksoortige instelling om van diens succesvolle interventies te profiteren.

Veel hulpverleningsinstellingen vroegen *deskundigheidsbevordering* aan in de vorm van trainingen of presentaties. Het betreft hier met name vragen omtrent het leren signaleren van de problematiek en de mogelijke interventies wanneer jeugdprostitutie geconstateerd wordt. Met name de sector rondom de licht verstandelijk gehandicapten heeft veel behoefte aan meer kennis en deskundigheid rondom het leren signaleren, leren bespreken van seksualiteit en misbruik daarbinnen.

Voorbeeld: Een vraag van een instelling om materiaal voor licht verstandelijke gehandicapten leidde tot een training voor die instelling. In deze training wordt een lacune duidelijk rondom de gevaren van digitale chatboxen. Via deze chatboxen worden met name meisjes makkelijke slachtoffers van o.a. loverboys. Vooral via deze chatboxen komen veel van hun jongeren in risicovolle situaties terecht. De begeleiders besluiten dit op beleidsniveau aan te pakken om de jongeren structureel hierin te kunnen begeleiden.

2.3.2 Overheden

In 2005 zijn gedurende het hele jaar 21 vragen door de verschillende overheden gesteld. De eerste 7 maanden van dit jaar laten al 19 vragen zien waarvan 13 adviesvragen. De groei in aandacht voor en kennis over het fenomeen van jeugdprostitutie lijkt te leiden tot meer behoefte aan aanpak van de problematiek door de verschillende overheden.

De categorie "Overheden" kunnen we uitsplitsen in gemeentelijk, provinciaal, landelijk en overheden uit het buitenland. Tabel 2 geeft weer hoe de aantallen vragen zijn verdeeld over de verschillende overheden.

Tabel 5: Overzicht categorie “overheden”

	2006 (t/m juli)
Gemeenten	13
Provincies	2
Landelijk	3
Overheden buitenland	1
Totaal	19

Bron: registratie Informatielijn Informatiepunt Jeugdprostitutie

Tabel 6: Aard van de vragen van de categorie “overheden”

Type vragen overheid	Aantal vragen t/m juli 2006
Informatie	5
Advies	13
Deskundigheidsbevordering	1
Totaal	19

De vragen om *informatie* van de overheid betreffen vooral cijfermateriaal, meestal over de eigen gemeente / regio.

Vragen om *advies* gaan vaak over de mogelijkheden tot aanpak jeugdprostitutie, lover-boy-problematiek of deelaspecten daarvan zoals de aanpak van daders. Hoewel de vragen van de preventiewerkers en hulpverleners zich lijken te verbreden naar ook andere excessen van tienerseks.

Voorbeeld: In Gelderland is door de Provincie het project van afdeling Jeugd en Veiligheid ‘Aanpakken!’ van start gegaan. Middels werkbezoeken en een lezing heeft de Provincie alle geïnteresseerde gemeenten voorgelicht over het onderwerp jeugdprostitutie. Samen met de projectleider van het Informatiepunt Jeugdprostitutie is gebrainstormd over de beste manier om gemeenten te motiveren tot het oppakken van hun verantwoordelijkheid als het gaat om jeugdprostitutie. Het Informatiepunt Jeugdprostitutie heeft samen met de politie Midden-Gelderland in mei 2006 een lezing verzorgd. Nu, september 2006, hebben drie regio’s in Gelderland besloten een plan van aanpak jeugdprostitutie te gaan uitvoeren. Het Informatiepunt Jeugdprostitutie heeft advies gegeven aan een tweetal ondersteuningsorganisaties uit Gelderland die dit met de desbetreffende gemeenten gaan uitvoeren. Dit adviestraject was het vervolg op de vraag naar feiten en cijfers over jeugdprostitutie in Gelderland. In dit traject is duidelijk geworden hoe het verkrijgen van kennis en informatie over jeugdprostitutie bij beleidsambtenaren en gemeenteraadsleden stimuleert tot de aanpak van de problematiek.

Om *deskundigheidsbevordering* wordt gevraagd door gemeenten die bijvoorbeeld samen met scholen het probleem willen inventariseren en training willen laten geven aan leraren om het probleem te signaleren en aan te pakken. Daarnaast wordt door gemeenteraadsleden of ambtenaren gevraagd naar lezingen rondom de feiten en cijfers van het onderwerp en de link naar ander seksueel risicogedrag van jongeren zoals groepsverkrachtingen, date-rape, digitale grensoverschrijdende seks en de verschillende vormen van jeugdprostitutie.

Voorbeeld: Een gemeenteraadslid uit Zwolle organiseert voor alle raadsleden een lezing en discussie over de link tussen jeugdprostitutie, de huidige seksuele moraal onder jongeren en media-educatie. Het Informatiepunt Jeugdprostitutie wordt samen met NIZW Jeugd gevraagd de lezing te verzorgen en de raadsleden te voorzien van de laatste cijfers en feiten afkomstig uit onderzoek.

2.3.3 Onderzoekers

Meer onderzoekers weten het Informatiepunt te vinden. Dit zijn er 23 in de eerste zeven maanden van 2006, terwijl in 2005 de categorie "diversen", waarin onderzoekers naast andere typen vraagstellers opgenomen waren, in totaal 24 vragen bedroeg. De onderzoekers benaderen het Informatiepunt Jeugdprostitutie met name voor *advies*. Bijvoorbeeld voor commentaar op de evaluatie van de opheffing van het bordeelverbod, voor input voor onderzoek naar best-practices op het gebied van date-roping, om zitting te nemen in diverse begeleidingscommissies van onderzoeken e.d..

Voorbeeld: In Amsterdam is in februari 2006 een quick scan van de GGD Amsterdam uitgebracht over het seksueel gedrag in een subcultuur van tieners in Amsterdam Zuidoost. De resultaten hebben Amsterdam wakker geschud. Tienerseks, zoals de onderzoekers het noemen, doet zich volgens de quick scan niet alleen in Zuidoost voor maar is een verschijnsel dat over de stadsgrenzen heen gaat. Aan het Informatiepunt Jeugdprostitutie is om input gevraagd om dit verschijnsel te plaatsen binnen de context van seksueel risicogedrag van jeugdigen.

Uit dit rapport spreekt een zekere terughoudendheid om seks van minderjarigen tegen een vergoeding of tegenprestatie als jeugdprostitutie te benoemen. Het Informatiepunt Jeugdprostitutie vervult in deze een agenderingstaak, slaat zulke onderzoeken op en stimuleert vervolgonderzoek.

2.3.4 Studenten

Het aantal studenten is vergeleken met 2005 verminderd. Hoewel het aantal studenten dat het Informatiepunt Jeugdprostitutie benadert nog steeds hoog is, is de tijd die besteed wordt aan het beantwoorden van hun vragen verminderd. Reden hiervan is de lancering van de website www.jeugdprostitutie.nu, waardoor studenten snel doorverwezen worden.

Hiermee wordt tevens een ander doel gediend. De andere spelers in het veld, zoals de leden van het Platform Jeugdprostitutie, werden voorheen overspoeld met vragen van studenten. Zij kunnen nu gemakkelijk doorverwijzen naar de website, hetzij rechtstreeks, hetzij via het Informatiepunt Jeugdprostitutie.

2.4. Website

De website van het Informatiepunt Jeugdprostitutie, www.jeugdprostitutie.nu is gelanceerd op 28 november 2005. De website is in het leven geroepen om alle kennis en informatie over jeugdprostitutie verzameld te brengen op een gemakkelijk raadpleegbare en centrale plek.

Sindsdien zijn statistieken bijgehouden over het gebruik van de website. We geven hieronder enkele statistische gegevens weer, die gelden voor de periode 28 november 2005 t/m juli 2006.

Ondanks het feit dat de website www.jeugdprostitutie.nu van het Informatiepunt Jeugdprostitutie nog maar betrekkelijk kort in de lucht is, heeft zij haar nut al bewezen.

De website is een veelvuldig geraadpleegd medium dat in een behoefte voorziet. Deze stellingname baseert het Informatiepunt Jeugdprostitutie op onderstaande registratie.

2.4.1 Omvang websitebezoek

Pageviews per maand	
November 2005	189
December 2005	1181
Januari 2006	3454
Februari 2006	4174
Maart 2006	5029
April 2006	4836
Mei 2006	5143
Juni 2006	4137
Juli 2006	3266
Totaal	31409

Bron: Nedstat

Van 28 november 2005 t/m juli 2006 hebben in totaal 31.409 pageviews plaatsgevonden. Een pageview is een pagina die tijdens een websitebezoek door een bezoeker wordt opgevraagd.

2.4.2 Aantal bezoekers

Het aantal personen dat een website bezoekt is moeilijk exact te meten. Het tellen van IP-nummers is echter wel mogelijk. Een IP-nummer of -adres is het adres van een computer die verbinding heeft met internet.³ Op onze website worden de unieke IP-nummers geteld, dit is een maat voor het aantal unieke bezoekers. De cijfers gelden voor de periode 28 november 2005 t/m 31 juli 2006.

Totaal aantal unieke IP-nummers	
November 2005	11
December 2005	225
Januari 2006	670
Februari 2006	802
Maart 2006	986
April 2006	836
Mei 2006	1019
Juni 2006	844

³ Door het IP-adres weet een andere computer waar hij zijn informatie naartoe moet sturen. Sommige computers hebben altijd hetzelfde IP-nummer (statisch IP-nummer). Andere computers krijgen elke keer een ander IP-nummer toegewezen wanneer ze het internet opgaan. In het laatste geval is dan sprake van een dynamisch IP-nummer. Het kan dus voorkomen dat een bepaald IP-nummer meerdere malen per dag aan verschillende personen wordt toegewezen. Het kan omgekeerd ook gebeuren dat dezelfde persoon meerdere malen verbinding maakt, en daardoor verschillende IP-nummers krijgt (Nedstat-Pro).

Totaal aantal unieke IP-nummers	
Juli 2006	802
Totaal	6195

Bron: Nedstat

2.4.3 Meest populaire pagina's

Om na te gaan over welke onderwerpen men informatie zoekt, hebben we gekeken welke pagina's het meest frequent bekeken worden. Daarmee komen we uit op een top vijf van meest bekeken pagina's.

Meest populaire pagina's			
1.	SlachtoffersDaders	6581	21.0 %
2.	Organisaties	4567	14.5 %
3.	Publicaties	4347	13.8 %
4.	Home	3979	12.7 %
5.	FeitenCijfers	3625	11.5 %
	Overige	8310	26.5 %

Bron: Nedstat

3. Samenvatting en opvallende resultaten Quick scan

Een van de deelonderzoeken betreft een quick scan naar de behoefte aan een Expertisepunt Jeugdprostitutie onder lokale overheden en ketenpartners (zie bijlage 1 voor gehele rapportage). Middels het afnemen van telefonische diepte-interviews en schriftelijke enquêtes (zie bijlage 2) bij gemeenteambtenaren en professionals in vijf regio's in Nederland is getracht een beeld te krijgen van de bestaande behoeften aan en ideeën over een landelijk Expertisepunt Jeugdprostitutie in deze regio's.

In dit hoofdstuk wordt de methode die voor deze quick scan is gebruikt, beschreven. Achtereenvolgens zullen de doelstellingen van de quick scan, de dataverzameling en de methode van analyse besproken worden.

3.1 Is jeugdprostitutie een probleem?

Wordt jeugdprostitutie als een probleem in de regio gezien?

Is jeugdprostitutie een probleem in de regio	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	-	
Twijfel	1	6%
Ja	11	69%
Ernstig probleem	4	25%

Hoewel in alle regio's de omvang van jeugdprostitutie onbekend is, wordt jeugdprostitutie wel als een probleem gezien. Bijna alle informanten (94%) geven dit aan, waarvan ongeveer een derde (25%) aangeeft dat het om een ernstig probleem gaat. Er is één informant die twijfelt of jeugdprostitutie een probleem is. Enerzijds omdat hij het idee heeft dat instellingen het probleem chargeren om financiering binnen te halen. Anderzijds stelt hij de vraag of we het als maatschappij een probleem moeten vinden als een veertienjarig meisje zichzelf vrijwillig prostitueert, vooral als dit gebeurt binnen een cultuur zoals de Antilliaanse waar, volgens hem, een andere seksuele ethiek heerst.

3.1.1 Welke problematiek speelt?

Het lijkt in alle regio's voornamelijk om loverboyproblematiek te gaan, waarbij meisjes het slachtoffer zijn. In regio Den Helder wordt ook melding gemaakt van vermoedens van meisjes die door grensoverschrijdende mensenhandel uitgebuit worden.

Door enkele informanten, in meerdere regio's, wordt ook jongensprostitutie als een probleem gezien. Vooral in Gelderland wordt door diverse informanten het probleem benadrukt. Maar er is weinig bekend over deze groep slachtoffers. Hier worden diverse redenen voor gegeven, zoals het gebrek aan deskundigheid om te signaleren, een gebrek aan prioriteit, het taboe en de schaamte rondom homoseksualiteit en het feit dat jongensprostitutie zich nog meer in het verborgene zou afspelen dan meisjesprostitutie.

Over zelfstandige vormen van jeugdprostitutie (zonder betrokkenheid van een derde) is al helemaal weinig bekend. Alleen in Den Helder geeft een informant aan dat er sterke vermoedens zijn van zelfstandige prostitutie bij Antilliaanse kinderen van dertien-

veertien jaar. In Gelderland wordt gerefereerd aan het fenomeen 'seksfeesten', waar sprake zou zijn van extreem grensoverschrijdend seksueel gedrag van zowel minderjarigen als meerderjarigen.

De media lijken een rol te hebben in de zichtbaarheid van de problematiek. Er wordt doorgaans veel aandacht aan loverboyproblematiek besteed, deze vormen van jeugdprostitutie lijken dan ook makkelijker boven water te krijgen.

In de regio's gaat het zowel om ronseling als tewerkstelling in de prostitutie. In Amersfoort en Gouda lijkt het erop dat meisjes voornamelijk in de regio geronseld worden en in grotere steden tewerkgesteld worden, zoals in Utrecht, Amsterdam, Arnhem, Den Haag en Rotterdam.

3.1.2 Vermoedens, signalering en melding jeugdprostitutie

Er zijn in iedere regio feiten bekend van jeugdprostitutie, maar veelal draait het om (sterke) vermoedens, die niet altijd hard gemaakt kunnen worden. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat jeugdprostitutie zich veelal in het illegale circuit afspeelt zoals in hotels en privé-huizen, welke moeilijk toegankelijk zijn voor politie en hulpverlening. In regio Gouda en Eindhoven is een meldpunt jeugdprostitutie/loverboyproblematiek actief, waar geregeld meldingen en signalen binnenkomen. Ook hier gaat het vaak om vermoedens en vage signalen die vaak te maken hebben seksueel grensoverschrijdend en risicogedrag, en waarbij het erg lastig is om te weten te komen of er daadwerkelijk sprake is van (risico van) prostitutie. Na onderzoek blijkt soms geen sprake te zijn van jeugdprostitutie, maar bijvoorbeeld van seksueel misbruik.

In geen van de regio's blijkt de signalering volgens informanten voldoende te zijn. Er zijn in iedere regio wel ketenpartners die signaleren, maar het probleem is dat niet iedere ketenpartner signaleert. Een probleem met signalering van jeugdprostitutie betreft de focus van de aanpak jeugdprostitutie. In veel regio's wordt specifiek aandacht besteedt aan loverboyproblematiek, waardoor andere vormen van jeugdprostitutie onderbelicht en wellicht niet gesignaleerd worden. Indien training in signalering deel uitmaakt van de aanpak, en binnen deze training alleen aandacht is voor loverboyproblematiek, dan is het logisch dat andere vormen van jeugdprostitutie niet gesignaleerd worden. Uit de informatie van geïnterviewden blijkt dat andere vormen van jeugdprostitutie wel degelijk vóórkomen, maar dat men niet goed weet hoe hiermee om te gaan.

Daarnaast is het de vraag wat er met de signalering gebeurt. Vaak weten professionals niet waar ze met de signalen terecht kunnen, of zijn de signalen zo onduidelijk dat ze niet opgepakt worden door betreffende instanties. Het lijkt erop dat er in bepaalde regio's wel een frontoffice is (signalering en melding), maar dat het probleem niet daadwerkelijk opgepakt wordt; een (goedwerkende) backoffice lijkt te ontbreken. Hierdoor blijft vaak onduidelijk of er nou daadwerkelijk sprake is van jeugdprostitutie bij een melding en een effectieve aanpak blijft uit. Het gevaar hiervan is dat door een gebrek aan een goed vervolg nieuwe meldingen wegblijven, zie bijvoorbeeld de Marokkaanse gemeenschap in Gouda die weinig vertrouwen heeft in een goede aanpak van de problematiek.

Wordt jeugdprostitutie gesignaleerd in de regio	Informanten	
	Aantal	Percentage
Voldoende	3	19%
Onbekend	1	6%
Onvoldoende	12	75%

Drie kwart (75%) van de informanten geeft aan dat signalering onvoldoende is. Er zijn drie informanten die aangeven dat signalering in de regio voldoende is. Opvallend is dat een van deze informanten wel aangeeft dat in de regio (Den Helder) meer activiteiten nodig zijn met betrekking tot verbetering van signalering van jeugdprostitutie.

In regio Gouda wordt volgens de gemeenteambtenaar goed gesignaleerd, ook vanuit de politie en het onderwijs, mede omdat alle (ook vage) vermoedens gemeld mogen worden bij het meldpunt. Dit verlaagt vermoedelijk de drempel om te signaleren en te melden. De aanpak in Gouda richt zich echter vooral op loverboyproblematiek. De vraag die dan ook rijst is of andere vormen van jeugdprostitutie ook gesignaleerd worden.

In Gelderland is er een enorme toename in signalering en meldingen bij de politie, ook met name met betrekking tot loverboyproblematiek. Volgens een informant van de politie is dit enerzijds het gevolg van de media-aandacht voor het onderwerp, maar ook van de voorlichtingen op scholen en het afbrokkelen van het taboe rondom het onderwerp.

3.1.3 Registratie jeugdprostitutie

Alle regio's stellen dat er registratie van de problematiek plaatsvindt. In geen enkele regio is de registratie echter volledig. Er wordt op verschillende manieren, zonder afgestemde definities gedefinieerd. Daarnaast is er binnen een regio vaak sprake van maar één instantie die registreert, bijvoorbeeld de politie. Het lijkt onwaarschijnlijk dat alle gevallen van jeugdprostitutie in een regio daar bekend zijn. Vaak richt de registratie zich ook alleen op loverboyproblematiek en worden vormen van zelfstandige prostitutie buiten beschouwing gelaten. Binnen de twee meldpunten in Gouda en Eindhoven wordt geregistreerd. Omdat de aanpak zich vooral richt op loverboyproblematiek is het mogelijk dat andere vormen van jeugdprostitutie niet gesignaleerd en dus ook niet geregistreerd worden. Een gebrek aan signalering draagt uiteraard niet bij aan een goede registratie van de problematiek.

3.2 Aanpak in de regio's

In alle vijf de regio's worden activiteiten verricht ter aanpak van jeugdprostitutie. De meeste activiteiten richten zich echter op de loverboyproblematiek. Jongensprostitutie, andere vormen van mensenhandel en zelfstandige vormen van prostitutie worden veelal buiten beschouwing gelaten. Er bestaan ook grote verschillen in de mate van activiteiten.

In twee regio's is sprake van een integrale aanpak, te weten Gouda en Eindhoven. De aanpak in Eindhoven is relatief jong (eind 2005) en richt zich op jeugdprostitutie en loverboyproblematiek. Er zijn een ketenregisseur en een zorgcoördinator aangesteld, de gemeente is de eindverantwoordelijke binnen deze aanpak.

De leidraad binnen deze aanpak is het mensenhandelartikel in het Wetboek van Strafrecht. De vraag is in hoeverre er aandacht is voor en signalering is van overige vormen van jeugdprostitutie. Een leidraad leidt tenslotte ook de aandacht binnen een project. In Gouda richt de integrale aanpak zich alleen op loverboyproblematiek. De gemeente is eindverantwoordelijke en heeft een projectleider aangesteld. Beide aanpakken zijn nog niet structureel.

In twee regio's is geen sprake van een specifiek beleid, namelijk in Amersfoort en Den Helder. In Den Helder wordt door de gemeente geen specifieke activiteiten verricht op het gebied van jeugdprostitutie. PRIMO, een provinciale ondersteuningsorganisatie,

heeft daar een aantal activiteiten georganiseerd. De projectperiode is inmiddels afgesloten en een nieuwe aanvraag voor een andere regio is ingediend. Op scholen vindt af en toe voorlichting plaats. Er is wel getracht een sluitende (project)aanpak op te zetten in regio Noord Kennemerland, maar deze is niet succesvol, de gemeente neemt de regierol niet op zich. Er lijkt vooralsnog ook geen sprake te zijn van een komst van een integrale aanpak, of betrokkenheid van de lokale overheid in de toekomst. De gemeente zou zich ook niet daartoe geroepen voelen. Alleen indien het probleem van jeugdprostitutie groot genoeg is, zouden er wellicht specifieke activiteiten opgestart worden vanuit de gemeente.

In Amersfoort heeft de gemeente in het verleden activiteiten ondersteund, maar deze zijn gestopt, mede uit gebrek aan prioriteit en capaciteit. Eind dit jaar zal binnen de lokale zorgstructuur in Amersfoort een brede ketenaanpak jeugdproblematiek starten (centraal loket en casusoverleg), waar het thema jeugdprostitutie structureel ingebed dient te worden. Als dit model werkt, zou het wellicht een nieuw toekomstig model kunnen zijn voor de aanpak van verschillende risicogedragingen onder jongeren. Ook hier is de opstart van specifieke activiteiten afhankelijk van de grootte van het probleem. Vooralsnog is er geen specifieke aandacht voor het onderwerp.

In Gelderland zijn op dit moment diverse activiteiten in opstart, waaronder een integrale aanpak, gericht op loverboyproblematiek in drie regio's. De Provincie wil de aanpak van jeugdprostitutie stimuleren en is een project gestart rondom jeugd en veiligheid, genaamd 'Aanpakken', waarin jeugdprostitutie als thema meegenomen wordt. De Provincie stimuleert regionale plannen van aanpak om het bereik van de doelgroep te vergroten. De aandacht gaat hier uit naar loverboyproblematiek.

3.2.1 Bevorderende factoren

- Een startconferentie, georganiseerd door een gemeente of de Provincie over het onderwerp, kan lokale overheden, professionals en andere betrokkenen wakker schudden en het onderwerp op de agenda zetten. Het maakt het probleem en de knelpunten omtrent jeugdprostitutie zichtbaar, geeft aanknopingspunten en handvatten om activiteiten te starten en versterkt de betrokkenheid en motivatie om het probleem aan te pakken. Dit kan het gebrek aan harde cijfers, waar vaak op teruggegrepen wordt, wellicht compenseren. Het idee van een conferentie is in de meeste regio's ontstaan naar aanleiding van signalen van jeugdprostitutie, en lijkt veelal af te hangen van betrokkenheid van betreffende gemeenteambtenaren met het onderwerp. In het geval van Gelderland bleek de kennis over het onderwerp zo beperkt, dat veel ketenpartners die aanwezig waren op de conferentie erdoor geraakt werden en direct actie wilden ondernemen.
- Een integrale aanpak zorgt onder andere voor aansturing en afstemming van activiteiten, een verbeterde samenwerking, en maakt dat de doelgroep scherper in zicht is, zodat er direct op ingezet kan worden en voorkomen kan worden dat jongeren slachtoffer van jeugdprostitutie worden.
- Gebruik kunnen maken van al bestaande interventies jeugdprostitutie, zogenaamde good practices, met betrekking tot voorlichting, hulpverlening en opvang.
- Deskundigheidsbevordering van professionals zodat ze bekend zijn met het onderwerp, kunnen signaleren en getriggerd worden om actie te ondernemen en weten bij wie men terecht kan.
- Een meldpunt jeugdprostitutie waar niet alleen feiten, maar ook vage vermoedens gemeld mogen worden. Een meldpunt moet ook aan de slag kunnen met de meldingen bijvoorbeeld door het organiseren van een backoffice.

- De opbouw van een Veiligheidshuis en bijbehorend casusoverleg over veelplegers, plegers van huiselijk geweld en daders van jeugdprostitutie met als doel de strafrechtelijke aanpak af te stemmen. Het casusoverleg in de integrale aanpak jeugdprostitutie zou hieraan gekoppeld moeten worden.

3.2.3 Belemmerende factoren

- Gebrek aan geld, aandacht, prioriteit en capaciteit. Hierdoor worden projecten stopgezet en vind geen vervolg plaats, waardoor het niet beklijft. Aanpak vergt ook veel tijd. Activiteiten zijn vaak afhankelijk van de betrokkenheid van een medewerker in instellingen.
- Het ontbreken van een integrale aanpak jeugdprostitutie.
- De aandacht in al bestaande integrale aanpakken richt zich vooral op loverboyproblematiek in plaats van jeugdprostitutie en seksueel risicogedrag breed.
- Gebrek aan aandacht voor opsporing en vervolging. De politie legt veelal te veel nadruk op aangiftes en zoekt te weinig naar alternatieven om daders aan te pakken. Signalen worden niet voldoende opgevolgd in verband met capaciteit- en kennisgebrek en het stellen van prioriteit.
- Gebrekkige samenwerking tussen de ketenpartners, onder andere tussen hulpverlening en de politie. Vanwege reorganisaties, personeelstekorten, gebrek aan kennis of gebrek aan belangstelling is de aandacht voor samenwerking soms beperkt. Niet alle partners die betrokken zouden moeten zijn, zijn daadwerkelijk betrokken. Ontbrekende partners die genoemd worden zijn: GGZ, RvdK, BJZ, Vrouwenopvang, Steunpunt Huiselijk Geweld en MEE. De betrokkenheid en samenwerking met BJZ gaat veelal moeizaam. Er is een gebrek binnen BJZ aan aandacht voor specifieke doelgroepen, waaronder jeugdprostitutie. Het is opvallend dat met name BJZ niet heeft kunnen/willen reageren op de enquête (in drie regio's).
- Gebrekkige signalering en opvolging signalen. Men weet niet hoe te signaleren. Het is veelal afhankelijk van wie signaleert of wie de signalen binnenkrijgt, welke actie volgt. Daarnaast weten professionals vaak niet wat te doen met signalen en bij wie ze terecht kunnen met signalen, of de signalen krijgen niet de juiste opvolging. Soms worden signalen niet gemeld in verband met de privacyregeling van een instantie. Er is te weinig aandacht voor signalering van andere vormen van jeugdprostitutie, zoals zelfstandige vormen en jongensprostitutie. Een zogenaamde brede aanpak van jeugdprostitutie met een smalle definitie (focus loverboyproblematiek) kan dit in stand houden.
- Gebrek aan specifieke hulpverlening en (spreiding van) opvang in diverse regio's.
- Gebrek aan structurele voorlichting op scholen, zowel specifiek op het onderwerp jeugdprostitutie, als op algemene preventie van misbruik binnen relaties, seksualiteit en weerbaarheid.
- Gebrek aan kennis en deskundigheid onder professionals en ketenpartners om het probleem aan te pakken, hetgeen de samenwerking ook bemoeilijkt.
- Onzichtbaarheid problematiek, waardoor er geen zicht is op de aard en omvang van jeugdprostitutie, wie de slachtoffers zijn en hoe ze te bereiken.

3.3 Ondersteuning en het Informatiepunt Jeugdprostitutie⁴

3.3.1 Bekendheid met informatiepunt

Een groot deel van de geïnterviewden is bekend met het Informatiepunt Jeugdprostitutie (81%).

Bekendheid met Informatiepunt	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	3	19%
Ja	13	81%

3.3.2 Ondersteuning Informatiepunt?

Iets meer dan de helft van de geïnterviewde gemeenteambtenaren en ketenpartners heeft gebruik gemaakt van ondersteuning van het Informatiepunt Jeugdprostitutie (62,5%).

Ondersteuning Informatiepunt	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	6	37,5%
Ja	10	62,5%

De meeste mensen hebben gebruik gemaakt van de informatie- en vraagbaakfunctie. Maar er zijn ook enkele informanten die intensief advies hebben ontvangen. Daarnaast heeft men gebruik gemaakt van de profilering en agendering van het thema door het Informatiepunt en de succes- en faalfactoren van een integrale aanpak jeugdprostitutie.

3.3.3 Ondersteuning andere instanties

Bijna alle informanten (87,5%) geven aan gebruik te hebben gemaakt van ondersteuning van andere instanties.

Gebruik gemaakt van ondersteuning	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	2	12,5%
Ja	14	87,5%

⁴ De resultaten van het interview met de VNG zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Instanties die worden genoemd zijn:

- Gemeenten (Zwolle, Rotterdam, Eindhoven, Amsterdam en Den Haag);
- Eigen gemeente;
- Scharlaken Koord;
- Asja;
- Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel;
- Provincie;
- Lokale ketenpartners;
- Stede Dienstverlening;
- Protocol 13;
- Pretty Woman;
- Prostitutie Maatschappelijk Werk Rotterdam.

Men heeft onder andere gebruik gemaakt van informatie, advies, financiering, een signaallijst jeugdprostitutie, training en deskundigheidsbevordering, voorbeeld van een privacyreglement, materialen, advies over het opzetten van een casusoverleg, advies over het evalueren van een integrale aanpak en het uitwisselen van ideeën.

Naast het ontvangen van ondersteuning hebben enkele informanten ook zelf ondersteuning geboden aan anderen.

3.3.4 Ondersteuning gemist?

Een kwart (25,0%) van de informanten heeft ondersteuning gemist van het Informatiepunt.

Ondersteuning gemist	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	4	31%
Ja	4	25%
Onbekend	9	44%

Informanten zouden graag over de volgende onderwerpen advies en ondersteuning hebben gehad:

- Methodiek en advies om moskeeën te ondersteunen bij groepsgesprekken met vaders van daders.
- Kennis over de integrale aanpak en de effectiviteit hiervan.
- Advies en kennis over jongensprostitutie.
- Informatieverspreiding. Er zou bijvoorbeeld een e-mailbestand moeten zijn met alle deskundigen die regelmatig op de hoogte worden gehouden van nieuwe ontwikkelingen en rapporten op het gebied van jeugdprostitutie, zoals eindevaluaties van gemeentelijke aanpakken.

Twee informanten die niet goed op de hoogte zijn van de functie van het Informatiepunt geven aan dat het Informatiepunt zich zelf meer zou moeten profileren, vooral bij gemeenten, bijvoorbeeld middels een periodieke nieuwsbrief.

3.3.5 Ondersteuning toekomst

Ondersteuning gewenst in toe- komst	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	-	-
Ja	13	81%
Misschien	3	19%

Een groot deel van de informanten (81%) wil graag in de toekomst ondersteuning van het Informatiepunt ontvangen, ook de informanten die niet eerder gebruik hebben gemaakt van het Informatiepunt. Bijvoorbeeld wanneer blijkt dat jeugdprostitutie daadwerkelijk een probleem is in een bepaalde regio en activiteiten opgestart moeten worden. Men zou onder andere gebruik kunnen en willen maken van de volgende deskundigheid van het Informatiepunt:

- ontwikkelen integraal plan van aanpak jeugdprostitutie;
- analyse behoefte aanpak jeugdprostitutie in de regio;
- advies(trajecten);
- training in signaleren van jeugdprostitutie;
- informatie over jeugdprostitutie;
- doorverwijzen vragen en verzoeken vanuit land naar informatiepunt.

Bijna alle informanten geven aan gebruik te hebben gemaakt van ondersteuning van andere instanties. Velen van hen hebben tevens gebruik gemaakt van de diensten van het Informatiepunt Jeugdprostitutie. Het is onduidelijk waarom geïnterviewden gekozen hebben voor ondersteuning van het Informatiepunt en/of voor ondersteuning van andere instanties. Dit kan te maken hebben met de (on)bekendheid met het Informatiepunt en de diensten die het levert. Het kan ook te maken hebben met het korte bestaan van het Informatiepunt waardoor men eerder gebruik heeft gemaakt van instanties die al langer met het onderwerp bezig zijn. Het lijkt er echter op dat er niet heel bewust is gekozen voor de ene of andere instantie. De diensten van het Informatiepunt waar gebruik van is gemaakt komen veelal overeen met de diensten die door andere instellingen zijn geleverd. Volgens de informanten heeft het Informatiepunt echter geen training en methodieken geleverd. Een heel aantal informanten wil graag in de toekomst gebruik maken van ondersteuning van het Informatiepunt, en ook van deskundigheidsbevordering/training en ontwikkeling. Momenteel geeft het Informatiepunt deskundigheidsbevordering, maar voornamelijk aan uitvoerende instellingen die met name werken met slachtoffers. Mogelijk zou het Informatiepunt hierop kunnen uitbreiden.

3.3.6 Rol en ondersteuning VNG

Geen van de informanten heeft ondersteuning gekregen van de VNG. De meesten onder hen hebben deze ondersteuning ook niet gemist.

Wel geven verschillende ketenpartners en gemeenteambtenaren aan dat jeugdprostitutie een onderwerp is dat door de VNG zou kunnen en moeten worden opgepakt.

De VNG zou gemeenten moeten ondersteunen in de uitvoering van hun beleid, informatie bundelen en deze verspreiden, ook met betrekking tot jeugdprostitutie. Als bepaalde taken niet worden opgenomen door de VNG zou het Informatiepunt Jeugdprostitutie deze op zich kunnen nemen.

De VNG besteedt weinig aandacht aan het onderwerp en ziet agendering van jeugdprostitutie niet als prioriteit. De VNG is van mening dat jeugdprostitutie gezien moet worden in het kader van seksueel risicogedrag van jongeren. Door het onderwerp breder te plaatsen ziet de VNG wel meer mogelijkheden om het onderwerp op te pakken. De VNG zou graag willen samenwerken met het Informatiepunt Jeugdprostitutie.

3.4 Wat is nodig?

Hieronder worden de belangrijkste behoeften in de aanpak van jeugdprostitutie van de regio's neergezet. Een overkoepelende behoefte is uiteraard de noodzaak van financiering, prioriteit en capaciteit. Dat is een eerste voorwaarde om jeugdprostitutie effectief te kunnen aanpakken.

3.4.1 Informatie (5 regio's)

Er is behoefte aan informatie over feiten en cijfers, een methodiek integrale aanpak, jongensprostitutie, sociale kaart, hulpverlening en opvang, preventie en voorlichting, opsporing en vervolging, signalering en meldingen, registratie en effectieve interventies.

Informatie moet gemakkelijk uitgewisseld kunnen worden tussen instanties. Men wil weten wat er in den lande gaande is en wat beschikbaar is in de aanpak van jeugdprostitutie, om daarvan te leren en de eigen knelpunten het hoofd te kunnen bieden. Een website jeugdprostitutie is een goed medium daarvoor.

3.4.2 Advies en ondersteuning omtrent ontwikkeling en implementaties van interventies (5 regio's)

Er is behoefte aan advies(trajecten) en ondersteuning zowel bij de ontwikkeling als implementatie van interventies, zoals een integrale aanpak, (methodiek) hulpverlening en opvang, (methodiek) preventie en voorlichting, signaleren jeugdprostitutie, evaluaties van projecten en activiteiten en beleidsvraagstukken rondom aanpak jeugdprostitutie.

3.4.3 Integrale aanpak onder gemeentelijke regie (5 regio's)

Een integrale aanpak jeugdprostitutie wordt door veel informanten gezien als de enige sluitende en effectieve aanpak van jeugdprostitutie. Alleen dan zullen partijen effectief met elkaar samenwerken en zullen initiatieven op elkaar afgestemd worden, zodat slachtoffers daadwerkelijk beschermd worden. Dit zou in iedere regio in Nederland opgezet moeten worden. Het is van groot belang dat een integrale aanpak wordt gecoördineerd door een eindverantwoordelijke, het liefst de gemeente. Extra aandacht moet uitgaan naar opsporing en vervolging. Een blauwdruk voor gemeenten en instellingen hoe jeugdprostitutie aan te pakken middels een integrale aanpak is van belang.

Een aantal informanten geeft aan dat een specifieke aanpak voor jeugdprostitutie niet noodzakelijk is, maar dat een ketenaanpak ingebed moet worden in een bredere aanpak waarin seksueel risicogedrag, huiselijk geweld, eengerelateerd geweld en ook ouderengeweld centraal staan. Een brede ketenaanpak (seksueel risicogedrag) maakt de doelgroep groter en dus wellicht interessanter voor een gemeente of regio. Voor de effectiviteit van een integrale aanpak moet altijd gekeken worden naar de behoefte van een regio en de bestaande integrale aanpakken dienen daarop aangepast te worden.

De Nederlandse overheid zou een gemeentelijke aanpak moeten faciliteren, geld en deskundigen beschikbaar moeten stellen en informatie moeten bieden.

Gemeenten zouden voorlichting moeten krijgen over de noodzaak van een aanpak jeugdprostitutie. Op provinciaal niveau zouden de diverse regionale aanpakken op elkaar afgestemd moeten worden. Om ketenpartners effectief en efficiënt te laten werken dienen zij training te krijgen.

3.4.4 Training en deskundigheidsbevordering (5 regio's)

Training en deskundigheidsbevordering dienen plaats te vinden aan alle ketenpartners over de volgende onderwerpen:

- signalering en melding maken van jeugdprostitutie;
- methodiek preventie en voorlichting jeugdprostitutie;
- integrale aanpak jeugdprostitutie en samenwerking;
- methodiek opvang en hulpverlening.

Dit betekent dat er landelijk ook een aanbod moet zijn van geschikte trainers.

3.4.5 Hulpverlening en opvang (5 regio's)

Er dient meer specifieke (spreiding van) opvang en hulpverlening te komen om slachtoffers van jeugdprostitutie te beschermen en hen de juiste hulp te bieden, zowel qua faciliteiten als deskundigheid. Het gaat dan om:

- hulp en opvang voor zowel jongens als meisjes;
- ambulante hulpverlening zoals Pretty Woman;
- veilige opvang waar slachtoffers tot rust kunnen komen en door gespecialiseerde hulpverleners worden begeleid;
- speciale aandacht voor slachtoffers uit de leeftijdsgroep zestien – twintig jaar. De groep vanaf zeventien jaar verdient extra aandacht omdat deze gemakkelijk tussen wal en schip valt in de overdracht van en tussen (geïndiceerde) jeugdzorg en reguliere zorg;
- residentiële hulpverlening.

Informanten geven aan behoefte te hebben aan training, maar ook aan advies en ondersteuning over hoe dergelijke trajecten op te kunnen zetten en de voorwaarden waaraan hulpverlening en opvang moeten voldoen.

3.4.6 Signalering en melding (4 regio's)

Professionals dienen op de hoogte te zijn van de signalen van jeugdprostitutie in al haar vormen, wat er mee te doen, en hoe deze op te volgen. Hiervoor is training onmisbaar. Signalen dienen de juiste opvolging te krijgen. Hiervoor zou een signalenlijst en een handelingsprotocol op lokaal niveau beschikbaar gesteld dienen te worden.

3.4.7 Preventie en voorlichting (4 regio's)

Er is behoefte aan mogelijkheden om preventielessen te geven op scholen en op plekken waar risicojongeren komen, waarbij gebruik gemaakt kan worden van bestaande methodieken. Het gaat dan om zowel algemene (misbruik binnen relaties, weerbaarheid, seksualiteit) als specifieke preventie.

Dergelijke voorlichting zou een vaste plek binnen het onderwijsprogramma moeten krijgen. Ook ouders zouden moeten worden voorgelicht over de problematiek rondom jeugdprostitutie.

3.4.8 Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie (3 regio's)

Inzicht in aard en omvang van jeugdprostitutie vergemakkelijkt agendering van de problematiek op regionaal niveau. Middels het in kaart brengen van de problematiek van jeugdprostitutie kan het beleid hieromtrent beter gestoeld worden. Een kanttekening moet geplaatst worden bij de tijdsinvestering voor een dergelijk onderzoek en de mogelijkheid om überhaupt zicht te krijgen op het fenomeen.

3.4.9 Sociale kaart (3 regio's)

Binnen een ketenaanpak moeten professionals goed op de hoogte zijn van de sociale kaart, om door te kunnen verwijzen. Ze moeten weten waar en welke hulpverlening en opvang er is en onder welke omstandigheden deze beschikbaar is. Veelal ontbreekt een dergelijke kaart.

3.4.10 Aandacht prostitutie breed en seksueel risico gedrag breed (3 regio's)

Meerdere informanten geven aan dat jeugdprostitutie niet als een op zichzelf staand probleem gezien moet worden, en breder benaderd dient te worden. Allereerst betekent dit dat jeugdprostitutie breder is dan alleen loverboyproblematiek en de aanpak zich op alle vormen moet richten en op alle mogelijke slachtoffers, dus ook op jongens, slachtoffers van zelfstandige vormen van jeugdprostitutie en buitenlandse slachtoffers. Daarnaast zou er meer aandacht mogen zijn voor de link jeugdprostitutie met seksueel risicogedrag.

3.4.11 Aandacht voor opsporing en vervolging (3 regio's)

Meerdere informanten geven aan dat er een gebrek is aan opsporing en vervolging. Dit heeft soms te maken met een gebrek aan prioriteit. Vaak is er echter geen sprake van onwil, maar van gebrek aan kennis en tijd. Daarnaast zijn de mogelijkheden voor opsporing niet altijd even groot.

3.4.12 Agendering (2 regio's)

Er dient meer profilering plaats te vinden voor het onderwerp, mede om aandacht te krijgen voor jongensprostitutie, seksueel risicogedrag breed en aandacht voor de integrale aanpak.

3.4.13 Aandacht multiculturele aspecten (2 regio's)

Aandacht voor multiculturele verschillen in de aanpak van jeugdprostitutie is noodzakelijk. Er moet meer gebruik worden gemaakt van de kennis en deskundigheid van allochtone ouders en jongeren. De allochtone gemeenschappen moeten sterker betrokken worden bij de aanpak jeugdprostitutie.

3.4.14 Registratie (1 regio)

Alle ketenpartners moeten registreren op jeugdprostitutie breed (met extra aandacht voor jongensprostitutie, zelfstandige vormen en grensoverschrijdende mensenhandel) en deze cijfers moeten landelijk verzameld worden.

3.5 Expertisepunt Jeugdprostitutie

3.5.1 Specifieke aandacht jeugdprostitutie

Een groot deel van de informanten (81%) is van mening dat de aanpak jeugdprostitutie specifieke aandacht behoeft.

Is specifieke aandacht nodig?	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	-	-
Twijfel	1	6 %
Ja	13	81%
Onbekend	2	13%

Het gaat om een specifiek probleem waar speciale deskundigheid voor nodig is. De doelgroep valt vaak buiten de boot van de reguliere hulpverlening. Een specifieke aanpak is ook nodig omdat het een zeer kwetsbare doelgroep betreft, die onvoldoende op de hoogte is van de risico's. Snelle signalering van en ingrijpen bij jeugdprostitutie is nodig om verdere beschadiging van een slachtoffer zo veel mogelijk te voorkomen. Jeugdprostitutie wordt nog steeds als een taboeonderwerp gezien, waar men niet gemakkelijk over praat. Zonder specifieke aandacht zal signalering van het probleem niet verbeteren. Zolang dat zo is kan men zeggen dat jeugdprostitutie geen probleem is of niet voorkomt.

Meerdere informanten, voornamelijk gemeenteambtenaren, geven echter aan dat een specifieke aanpak jeugdprostitutie wel moet afhangen van aard en omvang van het probleem. Met andere woorden, het probleem moet groot genoeg zijn, wil een specifieke aanpak gerechtvaardigd zijn. De vraag die hier gesteld kan worden is hoe de grootte van het probleem vastgesteld kan worden, gezien de onzichtbaarheid van de problematiek en gezien het feit dat zonder aandacht niet gesignaleerd zal worden. Dit geldt ook voor andere vormen van jeugdprostitutie waar nu veelal geen aandacht voor is, zoals jongensprostitutie. Zonder aandacht zal het probleem ook niet gezien worden. In regio Gouda gaat men uit van loverboyproblematiek. Men signaleert geen andere vormen van jeugdprostitutie en stelt daarmee dat deze vormen geen probleem zijn, en dat een specifieke aanpak op deze vormen niet noodzakelijk is.

Sommige informanten geven aan dat een specifieke ketenaanpak jeugdprostitutie niet perse nodig is, maar dat de aanpak beter ingebed kan worden in het bredere thema van relatiegerelateerd geweld, jeugdproblematiek en seksueel risicogedrag.

3.5.2 Moet een Expertisepunt Jeugdprostitutie bestaan?

In de tabel op de volgende pagina staan de reacties van de informanten hierop weergegeven.

Moet een expertisepunt jeugdprostitutie bestaan?	Informanten	
	Aantal	Percentage
Nee	1	6%
Twijfel	-	-
Ja	15	94%
Onbekend	-	-

Alle informanten (94%) op één na, zijn het erover eens dat er een Expertisepunt Jeugdprostitutie moet bestaan. In een Expertisepunt, waar kennis en ervaring gebundeld wordt, is kennis en advies gemakkelijk te achterhalen en door te geven. Het voorkomt dat het wiel opnieuw wordt uitgevonden. Een Expertisepunt kan gemeentes op weg helpen bij het opzetten van een integrale aanpak.

Volgens sommige informanten, voornamelijk gemeenteambtenaren, is het wel belangrijk om af te stemmen met andere expertisecentra zoals huiselijk geweld, AMK, Kindermishandeling.

De informant die van mening is dat een Expertisepunt Jeugdprostitutie niet nodig is, ziet liever een groot Expertisecentrum, opgezet door de VNG, waar verschillende expertise gebundeld wordt. Een onderdeel hiervan kan dan prostitutie zijn, weer onderverdeeld in deelgebieden zoals jeugdprostitutie.

Veel informanten geven aan dat er een rol voor de VNG is met betrekking tot de aanpak jeugdprostitutie. De VNG zou een geschikte instantie zijn om een Expertisecentrum Jeugdprostitutie te trekken. De VNG zelf ziet echter geen functie voor zichzelf hierin. Zij wil ook geen slapende honden wakker maken. Veel informanten geven nu echter al aan dat de VNG hierin een rol zou moeten hebben. De behoefte is er in feite al.

Een Expertisepunt Jeugdprostitutie zou volgens sommigen toegankelijk moeten zijn voor een breed publiek, inclusief slachtoffers. De meeste informanten geven echter aan dat het toegankelijk moet zijn voor professionals en beleidsmakers. De sociale kaart en de website zouden wel voor slachtoffers toegankelijk moeten zijn.

Het Informatiepunt Jeugdprostitutie zou de volgende diensten moeten bieden:

Dienst	Aantal keren genoemd
Informatie verstrekken	14
Vraagbaakfunctie	8
Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie	6
Advies/ondersteuning bij implementatie interventies	5
Training/deskundigheidsbevordering (vooral op signaleren)	8
Landelijk meldpunt	3

Dienst	Aantal keren genoemd
Landelijke registratie jeugdprostitutie	3
Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie	3
Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak	9
Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies	9
Evalueren van interventies	5
Beleidsondersteuning	2
Ontwikkelen interventies	2
Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening	5
Ontwikkelen methodieken voorlichting	3
Sociale kaart	3
Agendering	7
Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak:	7
Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak:	7
Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie	5
Documentatie	3

4. Conclusies en aanbevelingen

Uit de quick scan, analyse vraagregistratie en website bezoeken, gesprekken met ketenpartners en leden van het Platform Jeugdprostitutie kunnen we een aantal conclusies trekken en aanbevelingen doen met betrekking tot de behoefte aan een expertisepunt jeugdprostitutie. Het zijn deze conclusies en aanbevelingen die de basis vormen voor het opstellen van het meerjarenplan jeugdprostitutie 2007/2008/2009.

4.1 Is er behoefte aan een Expertisepunt Jeugdprostitutie onder lokale overheden en ketenpartners?

De vraag of jeugdprostitutie als probleem ervaren wordt en of het een specifieke aanpak behoeft, is bepalend voor de aanpak ervan. Indien jeugdprostitutie niet als probleem wordt ervaren, zal het onderwerp geen aandacht hebben. Indien het niet nodig geacht wordt een specifieke aanpak hierop toe te passen, dan zal het onderwerp wellicht ondersneeuwen in de bredere en duidelijker aanwezige thema's zoals huiselijk geweld. De omvang van jeugdprostitutie is moeilijk vast te stellen. En als het al is vast te stellen manifesteert het probleem zich niet met duizenden slachtoffers tegelijk.

De quick scan en vraagregistratie laten zien dat jeugdprostitutie als een probleem wordt beschouwd. Bijna alle geïnterviewden uit de vijf regio's zijn van mening dat Jeugdprostitutie een probleem is dat specifieke aandacht behoeft. Uit de toename en typen vragen die bij het Informatiepunt Jeugdprostitutie binnenkomen kunnen we constateren dat in Nederland veel behoefte is aan informatie en advies. De website, vraagbaak en adviesrol voorzien duidelijk in een behoefte. Met name de adviesbehoefte aan hulpverleners, onderzoekers en overheid is gestegen. In anderhalf jaar tijd zijn in totaal 403 vragen gesteld aan het Informatie jeugdprostitutie. Vanaf december 2005 tot en met juli 2006 zijn 6195 unieke IP-nummers geteld en 31.409 pageviews door bezoekers van de website opgevraagd.

Jeugdprostitutie manifesteert zich in de vijf onderzochte regio's voornamelijk in de vorm van loverboyproblematiek. De meeste aandacht binnen projecten, activiteiten en binnengekomen vragen richten zich ook hierop. De vraag kan gesteld worden of loverboyproblematiek de enig vóórkomende vorm is van jeugdprostitutie, of dat deze vorm boven water komt vanwege de aandacht hiervoor, zowel vanuit regionale activiteiten met betrekking tot jeugdprostitutie als vanuit de media. Door de aandacht die de loverboyproblematiek de laatste jaren heeft gekregen is er volgens sommige informanten een duidelijke stijging te zien in de meldingen. Het probleem wordt als het ware vanzelf zichtbaarder. De verwachting is dat wanneer de activiteiten aanpak jeugdprostitutie zich breder zullen richten, ook andere vormen van jeugdprostitutie geconstateerd zullen worden, zoals jongensprostitutie, zelfstandige vormen en grensoverschrijdende mensenhandel.

Bij jeugdprostitutie gaat het veelal om vermoedens. Signalen van prostitutie zijn moeilijk hard te maken en blijken veelal moeilijk te onderscheiden van bijvoorbeeld seksueel misbruik. Signalering is onvoldoende in de regio's. Men weet vaak niet waar men op moet letten. En als gesignaleerd wordt, is het veelal de vraag wat met de signalering gebeurt. Wordt het wel opgepakt? Wordt er doorverwezen en afgestemd? Registratie van jeugdprostitutie is onmisbaar om zicht te krijgen op wat speelt.

En registratie is alleen zinvol indien men weet hoe te signaleren, op alle vormen van jeugdprostitutie. Voor dit alles is samenwerking tussen de ketenpartners van groot belang.

Hoewel in iedere regio activiteiten plaatsvinden op het gebied van het tegengaan van jeugdprostitutie, wordt aangegeven dat er nog veel ontbreekt. Allereerst zijn dit prioriteit, geld en capaciteit. De non-respons in de quick scan kan typerend zijn voor de mate van betrokkenheid van organisaties bij het onderwerp, met name BJZ. Er zijn veel personeelwisselingen binnen instanties en afdelingen die zich met het onderwerp bezighouden. Mensen zijn niet voldoende op de hoogte van het onderwerp, waarbij het moeilijk is om informatie en betrokkenheid vast te houden. Dit kan ten koste gaan van de prioriteit.

De samenwerking tussen partners verloopt vaak niet soepel, als er al een samenwerking is, en veel belangrijke partners ontbreken. Er is veelal een gebrek aan coördinatie van de activiteiten op regionaal niveau. Het ontbreekt aan structurele preventie en voorlichting. En wanneer er slachtoffers zijn gevallen, blijken de hulpverlening en (spreiding van) opvang niet voldoende. Een integrale aanpak wordt door velen gezien als een voorwaarde voor een effectieve aanpak. De aanpak zou zich moeten verbreden naar jeugdprostitutie in al haar vormen. Hoewel er signalen opgaan dat de aanpak van jeugdprostitutie moet worden ingebed in een nog breder kader van seksueel risicogedrag, jeugdproblematiek, relatie gerelateerd geweld, huiselijk geweld, is het belangrijk ervoor te waken dat de problematiek van jeugdprostitutie herkenbaar blijft en een eigen specifieke aanpak blijft behouden.

Een heel groot deel van de geïnterviewden (93%) geeft aan dat er een Expertisepunt Jeugdprostitutie moet bestaan.

Geconcludeerd kan worden dat jeugdprostitutie als een probleem wordt gezien. Een probleem dat moet worden aangepakt en een specifieke aanpak behoeft. Een Expertisepunt Jeugdprostitutie is daarbij gewenst door lokale overheden en partners in de onderzochte regio's. Kennis en expertise moeten gebundeld worden en gemakkelijk toegankelijk zijn. Een Expertisepunt zou met name toegankelijk moeten zijn voor professionals en beleidsmakers. Het is echter van belang af te stemmen met andere expertisecentra zoals huiselijk geweld, AMK, Kindermishandeling. De VNG zou een dergelijk centrum onder haar hoede kunnen nemen. De VNG ziet echter geen functie voor zichzelf hierin weggelegd. Zij vinden het onderwerp te klein om te agenderen. Zij zouden juist van de deskundigheid van een Expertisepunt Jeugdprostitutie gebruik willen maken. Het Informatiepunt Jeugdprostitutie wordt gezien als een instantie die uitgebouwd kan worden tot een Expertisepunt Jeugdprostitutie en bij TransAct kan blijven om de koppeling met het programma Huiselijk Geweld en andere vormen van seksueel geweld te blijven maken.

4.2 Wat hebben lokale overheden en ketenpartners nodig van een Expertisepunt?

We hebben gekeken of de behoeften van de informanten uit de Quick Scan overeen komen met de door hen benoemde functies van een Expertisepunt Jeugdprostitutie. Het Expertisepunt Jeugdprostitutie zou dan de volgende diensten moeten leveren:

- Informatie over jeugdprostitutie en bestaande effectieve interventies.
- Verspreiden handleiding effectieve integrale aanpak.

- Agendering onderwerp jeugdprostitutie.
- Onderzoek naar vóórkomen en omvang jeugdprostitutie.
- Advies en ondersteuning omtrent ontwikkeling en implementatie van specifieke interventies en een integrale aanpak.
- Training en deskundigheidsbevordering, met name op het terrein van signalering jeugdprostitutie.
- Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening.
- Aandacht voor verbetering signalering, preventie, voorlichting en melding jeugdprostitutie.

Dan is er een tweetal behoeften die niet worden aangegeven als functies die het Expertisepunt dient te hebben, namelijk:

- Aandacht voor multiculturele aspecten;
- Aandacht voor opsporing en vervolging.

Ten slotte worden drie behoeften genoemd, die speciale aandacht behoeven:

- Behoefte aan een integrale aanpak onder gemeentelijke regie;
- Aandacht voor jeugdprostitutie breed;
- Aandacht voor seksueel risicogedrag breed en jeugdprostitutie in dat breder kader plaatsen.

4.3 Aanbevelingen voor functies van een Expertisepunt Jeugdprostitutie

4.3.1 Integrale aanpak jeugdprostitutie bevorderen

Hoewel een integrale aanpak door lokale overheden zelf dient te worden uitgevoerd, is er behoefte aan een advies- en ondersteuningsfunctie van het Expertisepunt.

- Het Expertisepunt zou de integrale aanpak van jeugdprostitutie onder lokale overheden moeten bevorderen. Dit kan door het verspreiden van een blauwdruk integrale aanpak, het geven van training, het kunnen wijzen op geschikte ketenregisseurs, advies en ondersteuning. Belangrijk is dat het Expertisepunt actief het thema onder gemeenten agendeert en ondersteuning biedt.
- Om een integrale aanpak te bevorderen binnen een regio blijkt het zinvol om een startconferentie te organiseren, waarbij partners geïdentificeerd kunnen worden, bewustwording kan plaatsvinden en partners aangesproken kunnen worden op hun verantwoordelijkheden. Het Expertisepunt zou een faciliterende rol hierin kunnen spelen.
- De Provincie heeft een rol in het afstemmen van diverse gemeentelijke aanpakken. Het is voor het Expertisepunt van belang ook bij de Provincie het thema te agenderen en ondersteuning te bieden.
- Een algemene blauwdruk van een integrale aanpak jeugdprostitutie is gemaakt door het huidige Informatiepunt in de zin van een verzameling van succes- en faalfactoren van bestaande aanpakken. Deze dient actief verspreid te worden. Tevens kan gekeken worden in hoeverre deze succes- en faalfactoren kunnen worden omgezet tot een handleiding. Elke regio zal echter wel aanpassingen moeten maken aan de lokale situatie.

4.3.2 Bevorderen signalering jeugdprostitutie

- De huidige signaleringslijsten verder ontwikkelen en verbreden naar alle vormen van jeugdprostitutie.
- Signaleren van jeugdprostitutie alleen is niet voldoende. Signalen moeten goed opgepakt worden, er dient doorverwezen te worden en sluitende hulp moet geboden worden aan een (mogelijk) slachtoffer. Hiervoor is training van potentiële signaleerders in de keten van wezenlijk belang.

Het is wenselijk voor het Expertisepunt training op het gebied van signalering in regio's te verzorgen. Daarnaast zou het een landelijke signaleringslijst van alle vormen van jeugdprostitutie kunnen ontwikkelen en deze kunnen verspreiden. Hieraan zou een handelingsprotocol aanpak jeugdprostitutie gekoppeld kunnen worden voor ketenpartners. Indien er een plek is waar mensen terecht kunnen met vermoedens, zoals een meldpunt, kan dat signalering verbeteren. Het is dan noodzakelijk dat er een backoffice bestaat, waar signalen effectief worden opgepakt.

4.3.3 Aandacht voor jeugdprostitutie breed en aanverwante thema's

- In veel regio's ligt de focus in de aanpak van jeugdprostitutie op loverboyproblematiek. Een groep slachtoffers van jeugdprostitutie wordt hiermee echter over het hoofd gezien. Een Expertisepunt Jeugdprostitutie moet alle vormen van jeugdprostitutie agenderen door middel van trainingen bieden om te leren signaleren, voorlichtingsmateriaal aan te bieden en in de website aandacht hebben voor de verschillende vormen van jeugdprostitutie.
- Jeugdprostitutie is sterk gelinkt met andere vormen van relatiegerelateerd geweld en seksueel risicogedrag van jeugdigen. Het is belangrijk om af te stemmen met deze thema's. Het is aan een Expertisepunt om linken te leggen tussen jeugdprostitutie en deze gerelateerde thema's. Maar een Expertisepunt moet er tevens voor waken dat het onderwerp jeugdprostitutie specifiek herkenbaar blijft.

4.3.4 Verspreiden bestaande methodieken

- Er is een behoefte aan good practices met betrekking tot opvang en hulpverlening.
- Er is behoefte aan een vraagbaak functie waar professionals en beleidmakers terecht kunnen voor informatie uit de eigen regio of daarbuiten.
- Het Informatiepunt verzamelt bestaande veelbelovende praktijken op dit terrein. Om effectief gebruik te kunnen maken van bestaande methodieken, dienen deze geëvalueerd te worden, zodat de werkbare elementen zichtbaar worden. Daarnaast is behoefte aan een coördinatiepunt waar de recente informatie en ontwikkelingen rondom jeugdprostitutie verzameld is.

4.3.5 Sociale kaart jeugdprostitutie

Hoewel een sociale kaart op lokaal of regionaal niveau ontwikkeld moet worden, kan het expertisecentrum een bijdrage leveren aan een bundeling van deze kaarten tot een landelijke sociale kaart en de verspreiding hiervan. Tevens zou een expertisecentrum een format kunnen ontwikkelen voor het opstellen van een dergelijke kaart op regionaal/lokaal niveau.

4.3.6 Registratie jeugdprostitutie

Landelijke registratie van jeugdprostitutie wordt gedaan door de Stichting Tegen Vrouwenhandel met het project 'Registratie Jeugdprostitutie'. Het Expertisepunt is nauw betrokken bij dit project (in de stuurgroep) en kan vooral een rol hebben in het mobili-

seren van instellingen en organisaties om mee te werken aan dit registratiesysteem. Hierbij is het van belang aandacht te vragen voor de zelfstandige vormen van jeugdprostitutie. Daarnaast kan het Expertisepunt advies en ondersteuning bieden bij lokale/regionale registratie van jeugdprostitutie.

4.3.7 Multiculturele aspecten

Hoewel het Expertisepunt niet wordt gezien als instantie waar kennis en informatie over multiculturele aspecten te vinden moet zijn in relatie tot jeugdprostitutie, is dit onderwerp wel van belang en dient opgenomen worden in de agenderingsfunctie van een Expertisepunt. In de ontwikkeling rondom de loverboys kan het Expertisepunt niet om de multiculturele aspecten van de problematiek heen. Hier dient aandacht aan besteed worden.

4.3.8 Opsporing en vervolging

Aandacht voor opsporing en vervolging is een thema dat bij het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel dient te liggen. Het veld constateert een discrepantie tussen de mogelijkheden voor daderaanpak en de praktijk van de daderaanpak. Prostitutie Maatschappelijk Werk van Humanitas Rotterdam heeft in de eerste helft van 2006 82 meldingen van slachtoffers jeugdprostitutie. Tegelijkertijd lopen in Rotterdam gedurende die periode slechts 6 onderzoeken door de politie naar daders. Uit de praktijk blijkt dat aangifte bereidheid van slachtoffers laag blijft en de ambtshalve vervolging nog te weinig wordt ingezet door het opsporingsapparaat. Het is van belang afstemming te hebben met het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel ter versterking van de effectiviteit van de keten.

4.3.9 Samenwerking met Platform Jeugdprostitutie

De kwartiermaker van het Informatiepunt Jeugdprostitutie vervult sinds januari 2005 de rol van voorzitter van het Platform Jeugdprostitutie. In de periode januari 2005 – oktober 2006 kwam het Platform Jeugdprostitutie zes keer bijeen. Belangrijkste functie van het Platform was uitwisseling van informatie en ervaring.

Het Expertisepunt wil de uitwisselingstaak behouden, maar die in een andere vorm gieten. Via een e-zine dat het Expertisepunt in 2007 gaat verzorgen, zal het Platform op de hoogte gehouden worden van nieuwe ontwikkelingen. Leden van het Platform zullen hier zelf hun bijdrage voor inbrengen. Daarnaast blijft de website <http://www.jeugdprostitutie.nu> een kanaal waarvan mensen gebruik kunnen maken om informatie te halen en te brengen.

Verder zal het Expertisepunt jaarlijks, samen met een aantal leden van het platform, twee bijeenkomsten organiseren die breder van opzet zijn, maar waarvoor alle leden van het Platform zullen worden uitgenodigd. De voorzitter van het Platform Jeugdprostitutie zal daarnaast structureel gaan deelnemen aan het Vlaams-Nederlands Platform Jongensprostitutie.

4.4 Ten slotte

Een aantal van de hierboven beschreven functies worden op dit moment al door het huidige Informatiepunt Jeugdprostitutie vervuld, zoals informatie en agendering. Andere diensten worden beperkt aangeboden (trainingen en deskundigheidsbevordering), veelal vanwege een gebrek aan capaciteit. Een aantal diensten maakt momenteel

geen onderdeel uit van het Informatiepunt, zoals methodiekwikkeling en onderzoek naar het vóórkomen van jeugdprostitutie.

Indien een Expertisepunt Jeugdprostitutie al deze functies op zich wil nemen, dan dient daar in de capaciteit ernstig rekening mee te worden gehouden. Het Expertisepunt maakt nu gebruik van de kennis die er al is, verrijkt en stimuleert de verspreiding ervan. Om de capaciteit van het Expertisepunt te vergroten is het wenselijk een netwerk, pool van deskundigen, adviseurs en trainers op te zetten. Het kan dan faciliteren wanneer er een aanvraag komt voor informatie, gemeentelijke aanpak, ondersteuning en advies tussen deskundigen en aanvrager. Transact heeft een afdeling Training en Advies, waaruit trainers geselecteerd kunnen worden op dit onderwerp. Het Informatiepunt kent ook meerdere adviesbureaus met kennis op het gebied van jeugdprostitutie. Als een spin in het web weet zij belangstellenden daarnaar toe te verwijzen. Het Informatiepunt zou eventueel Train-de-trainerstrainingen kunnen organiseren om het netwerk van deskundigen en trainers uit te breiden.

5. Voortzetting Activiteiten Expertisepunt Jeugdprostitutie

Uit de conclusies kunnen we opmaken dat het veld een Expertisepunt Jeugdprostitutie nodig heeft dat ondersteuning biedt aan hulpverleners, beleidsmakers, ambtenaren, politie en justitie bij de aanpak en preventie van jeugdprostitutie. Professionals die in hun werk te maken hebben met (signalen van) jeugdprostitutie moeten bij het Expertisepunt Jeugdprostitutie terecht kunnen voor: actuele feiten en cijfers, informatie over initiatieven, projecten en plannen van aanpak, voorlichtingsmateriaal, factsheets, literatuurlijsten, trainingen en voor advies.

Het Expertisepunt Jeugdprostitutie denkt drie jaar nodig te hebben om de aanpak van jeugdprostitutie zodanig te stimuleren en neer te zetten dat er voldoende deskundigheid verankerd is binnen instellingen, andere expertisecentra en de verschillende overheden. In twee jaar tijd kan het Expertisepunt Jeugdprostitutie voldoende kennis verzamelen, verrijken, vertalen, valideren, verspreiden en met name verder ontwikkelen. Het laatste jaar zal vooral gericht zijn op de borging van de opgebouwde kennis. Deze inschatting is mede tot stand gekomen op grond van de ervaring van het Ondersteuningsprogramma Huiselijk Geweld van TransAct, van de kwartiermaker jeugdprostitutie, de veldpartijen en leden van het Platform Jeugdprostitutie.

In hoofdstuk 4 komt een aantal diensten naar voren die zowel ketenpartners als overheden van het Expertisepunt Jeugdprostitutie verwachten. In deze diensten en de vragenregistratie staan de volgende activiteiten centraal:

- agendering jeugdprostitutie/seksueel risicogedrag jeugd;
- vraagbaakfunctie en kennis verspreiden;
- advisering en deskundigheidsbevordering;
- kennisontwikkeling en verrijking.

Deze activiteiten staan niet op zichzelf maar staan in verbinding met elkaar.

De eerste activiteit is bedoeld om de problematiek van jeugdprostitutie te verankeren en bewustwording te stimuleren. Onder Andere middels de landelijke bijeenkomsten wil het Expertisepunt Jeugdprostitutie ontdekken welke overheden de problematiek van jeugdprostitutie in hun gemeente of regio onderkennen. In Gelderland is deze manier van bewustwording geslaagd en effectief gebleken. Het zijn deze gemeenten die het aanbod van de derde activiteit advisering en deskundigheidsbevordering actief aangeboden krijgen. Het aanbod voor advisering en deskundigheidsbevordering wordt ook passief aangeboden. Dit gebeurt in de tweede activiteit voorlichting en kennis verspreiden. Uit de vragenregistratie blijkt dat een aantal vragen leiden tot een advies traject of geven van deskundigheidsbevorderingen.

In de vierde activiteit kennisontwikkeling en verrijken wordt materiaal ontwikkeld om te gebruiken in de tweede en derde activiteit. Daarnaast wil het Expertisepunt jeugdprostitutie breder inkaderen en plaatsen binnen een van de extremen van seksueel risicovol gedrag. Zowel uit de quick scan als uit de vragen komt de behoefte naar voren van het veld om jeugdprostitutie niet als een geïsoleerd verschijnsel te benaderen.

In drie jaar tijd zullen de verschillende lokale overheden en organisaties voldoende kennis en informatie bezitten om als rolmodellen te dienen en een voorbeeldfunctie te hebben. Hierdoor kan een van de belangrijke functies van het Expertisepunt Jeugdprostitutie, bewustwording, kennis verzamelen, verspreiden en ontwikkelen, door lokale en regionale overheden worden overgenomen.

5.1 Agendering jeugdprostitutie 2007/2008/2009

Doel:	<ul style="list-style-type: none"> • Verankeren van de problematiek van jeugdprostitutie breed bij veldpartijen en lokale overheden. • Bewustwording stimuleren over de noodzaak te komen tot een integrale aanpak van alle vormen van jeugdprostitutie.
Doelgroep:	Lokale en provinciale overheden, beleidsmedewerkers en professionals werkzaam in de preventie, hulpverlening, opsporing en vervolging van jeugdprostitutie. Media.
Activiteiten 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • In samenwerking met platformleden organiseren van twee landelijke bijeenkomsten gericht op lokale, regionale en provinciale overheden met als thema aanpak jeugdprostitutie. • Aandacht van media voor jeugdprostitutie sturen door vragen te beantwoorden. • Deelname aan en organiseren van publiek debat over thema jeugdprostitutie door deelname aan nieuw tijdschrift over kindermishandeling samen met NJi, VKM, DCI/ECPAT. • Deelname aan stuurgroep registratie jeugdprostitutie van STV om landelijke cijfers en feiten rondom jeugdprostitutie te verkrijgen. • Pool deskundigen opzetten en hen van informatie voorzien.
Resultaten 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • Twee landelijke bijeenkomsten georganiseerd voor lokale, regionale en provinciale overheden met als thema aanpak jeugdprostitutie. • Pool deskundigen aanwezig en van informatie voorzien. • Mediavragen beantwoord, minimaal 4 keer in landelijke media aandacht voor jeugdprostitutie. • Input geleverd aan STV rondom de registratie jeugdprostitutie. • Tijdschrift Kindermishandeling plaatst twee artikelen over jeugdprostitutie.
Activiteiten 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • Twee bijeenkomsten organiseren gericht op lokale, regionale en provinciale overheden met als thema aanpak jeugdprostitutie. • Deelname en organiseren van publiek debat over thema jeugdprostitutie door artikelen te schrijven over onderwerp. • Aandacht van media voor jeugdprostitutie sturen door vragen te beantwoorden.
Resultaten 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • Twee bijeenkomsten georganiseerd gericht op lokale, regionale en provinciale overheden met als thema aanpak jeugdprostitutie. • Media vragen zijn beantwoord, minimaal 4 keer in landelijke media aandacht voor jeugdprostitutie. • Een artikel, in vakblad, over signaleren van jeugdprostitutie. • Een artikel, in VNG blad, over de rol van lokale en provinciale overheden als het gaat om jeugdprostitutie.
Activiteiten 2009:	<ul style="list-style-type: none"> • Een bijeenkomst organiseren gericht op lokale regionale en provinciale overheden met als thema aanpak jeugdprostitutie. • Slotcongres organiseren 'Jeugdprostitutie: Hoe staan we er nu voor?'. • Mediavragen beantwoorden.

Resultaten 2009:	<ul style="list-style-type: none"> • Slotcongres georganiseerd 'Jeugdprostitutie: Hoe staan we er nu voor?' • Mediavragen zijn beantwoord, minimaal 4 keer in landelijke media aandacht voor jeugdprostitutie.
Samenwerking ketenpartners:	Deelnemers aan het Platform Jeugdprostitutie, VNG, NJi, DCI/Ecpat, VKM, RNG.
Uitvoerders:	Projectleider, projectassistent en informatiemedewerker.

5.2 Voorlichting en kennis verspreiden jeugdprostitutie 2007 / 2008 / 2009

Doel:	<ul style="list-style-type: none"> • Vraagbaakfunctie en kennis verspreiden over de aanpak jeugdprostitutie.
Doelgroep:	Lokale en provinciale overheden, beleidsmedewerkers, onderzoekers en professionals werkzaam in de preventie, hulpverlening, opsporing en vervolging jeugdprostitutie.
Activiteit 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoud, beheer, content en redactie van de website www.jeugdprostitutie.nu. • Binnengekomen vragen beantwoorden en uitwisseling bevorderen van aanwezige kennis op het gebied van jeugdprostitutie. • Afstemming tussen de websites jeugdprostitutie.nu en transact.nl • Samenwerking met VNG afstemmen. • Analyse maken van de binnengekomen vragen om lacunes in de bestaande kennis over jeugdprostitutie op te sporen. • Up-to-date houden van de informatie over veelbelovende praktijken in de aanpak van jeugdprostitutie. • Publicatie handleiding integrale ketenaanpak jeugdprostitutie. • E-zine, per kwartaal, met laatste nieuws en ontwikkelingen op het gebied van jeugdprostitutie. • Informatie over de verschillende lokale en regionale plannen van aanpak jeugdprostitutie in een format beschrijven en via website, bijeenkomsten en congressen bekendmaken.
Resultaat 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie over verschillende ketenaanpakken jeugdprostitutie is verzameld, toegankelijk gemaakt en verspreid. • Vragen zijn beantwoord en geanalyseerd, lacunes in de ketenaanpak van jeugdprostitutie zijn opgespoord. • Elk kwartaal een e-zine geschreven met laatste nieuws en ontwikkelingen op het gebied van jeugdprostitutie. • Ontbrekende kennis en informatie wordt gerapporteerd. • Via expertmeetings, bijeenkomsten, congressen en media is meer bekendheid gegeven aan de website jeugdprostitutie.nu en de publicatie handleiding integrale aanpak jeugdprostitutie. • De website van het expertisepunt is gelinkt aan de website van de VNG. • De publicatie over een handleiding integrale aanpak jeugdprostitutie is gereed en verspreid. • De website van het Expertisepunt Jeugdprostitutie biedt informatie over de verschillende lokale en regionale plannen van aanpak jeugdprostitutie.
Activiteit 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoud, beheer, content en redactie van de website www.jeugdprostitutie.nu. • Binnengekomen vragen beantwoorden en uitwisseling bevorderen van aanwezige kennis op het gebied van jeugd-

	<p>prostitutie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Up-to-date houden van de informatie over veelbelovende praktijken en integrale aanpakken jeugdprostitutie. • E-zine, per kwartaal, met laatste nieuws en ontwikkelingen op het gebied van jeugdprostitutie.
Resultaat 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • De website wordt voorzien van nieuwe informatie over veelbelovende praktijken en integrale aanpakken jeugdprostitutie. • Vragen zijn beantwoord en geanalyseerd, lacunes in de ketenaanpak van jeugdprostitutie zijn opgespoord en indien nodig zijn pool deskundigen ingezet. • Uitwisseling van aanwezige kennis op het gebied van jeugdprostitutie is bevorderd. • Elk kwartaal een e-zine geschreven met laatste nieuws en ontwikkelingen op het gebied van jeugdprostitutie.
Activiteit 2009:	<ul style="list-style-type: none"> • Borgen onderhoud, beheer, content en redactie van de website www.jeugdprostitutie.nu. • Binnengekomen vragen beantwoorden, uitwisseling bevorderen van aanwezige kennis op het gebied van jeugdprostitutie en indien nodig pool deskundigen inzetten • Up to date houden van de informatie over veelbelovende praktijken en integrale aanpakken jeugdprostitutie. Met leden van het Platform Jeugdprostitutie en pool deskundigen afspraken maken over aan leveren van informatie met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen. • E-zine, per kwartaal, met laatste nieuws en ontwikkelingen op het gebied van jeugdprostitutie.
Resultaat 2009:	<ul style="list-style-type: none"> • De website jeugdprostitutie wordt voorzien van nieuwe informatie over veelbelovende praktijken en integrale aanpakken jeugdprostitutie. Tevens heeft een overdracht plaatsgevonden naar kenniscentrum. • Afspraken zijn gemaakt met de leden van het Platform Jeugdprostitutie en pool deskundigen over aanleveren van informatie inzake nieuwe ontwikkelingen. • Binnengekomen vragen zijn beantwoord, er is uitwisseling bevorderd van aanwezige kennis op het gebied van jeugdprostitutie en verwezen naar de pool deskundigen. • Elk kwartaal een e-zine geschreven met laatste nieuws en ontwikkelingen op het gebied van jeugdprostitutie.
Samenwerking ketenpartners:	Alle KIMI partners, NJi en leden Platform Jeugdprostitutie.
Uitvoerders:	Projectleider, informatiemedewerker, projectassistent en pr-medewerker.

5.3 Advisering en deskundigheidsbevordering jeugdprostitutie 2007 / 2008 / 2009

Doel:	<ul style="list-style-type: none"> • Het veld adviseren over acties ter vermindering van de lacunes als het gaat om preventie, hulpverlening, opsporing en vervolging jeugdprostitutie. • Spin in het web als het gaat om netwerk en kennis aanpak jeugdprostitutie, verbindingen tot stand brengen. • Lokale en provinciale overheden ondersteunen in de aanpak jeugdprostitutie. • Ondersteuningsorganisaties voorzien van kennis over aanpak jeugdprostitutie.
Doelgroep:	Lokale en provinciale overheden, beleidsmedewerkers en professionals werkzaam in de preventie, hulpverlening, opsporing en vervolging van jeugdprostitutie.
Activiteit 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en trainen lokale overheden over mogelijkheden aanpak jeugdprostitutie. • Adviseren en trainen instellingen over methodische aanpak van jeugdprostitutie. • Adviseren en trainen van regionale ondersteuningsorganisaties over de aanpak van jeugdprostitutie.
Resultaten 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • 10 gemeenten zijn bezocht, van informatie voorzien en getraind over succes en faalfactoren ketenaanpak jeugdprostitutie. • 5 instellingen zijn bezocht en van informatie voorzien, waaronder 2 instellingen voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren. • 5 ondersteuningsorganisaties zijn van informatie voorzien.
Activiteiten 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en trainen lokale overheden over mogelijkheden aanpak jeugdprostitutie. • Adviseren en trainen van instellingen over methodische aanpak van jeugdprostitutie. • Adviseren en trainen van regionale ondersteuningsorganisaties over de aanpak van jeugdprostitutie. • Deelnemen aan Vlaams-Nederlands Platform Jongensprostitutie.
Resultaten 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • 10 gemeenten zijn geadviseerd en getraind. • 5 instellingen zijn geadviseerd en getraind, waaronder 2 instellingen voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren. • 5 ondersteuningsorganisaties zijn geadviseerd en getraind. • Deelgenomen aan Vlaams-Nederlands Platform Jongensprostitutie.
Activiteiten 2009:	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en trainen van lokale overheden over mogelijkheden aanpak jeugdprostitutie. • Adviseren en trainen van instellingen over methodische aanpak van jeugdprostitutie. • Adviseren en trainen van regionale ondersteuningsorganisaties over de aanpak van jeugdprostitutie. • Deelnemen aan Vlaams-Nederlands Platform Jongensprostitutie.

Resultaten 2009:	<ul style="list-style-type: none"> • 15 gemeenten zijn geadviseerd en getraind. • 7 instellingen zijn geadviseerd en getraind, waaronder 2 instellingen voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren. • 7 ondersteuningsorganisaties zijn geadviseerd en getraind • Deelgenomen aan Vlaams Nederlands platform jongensprostitutie.
Samenwerking ketenpartners:	NJi, VNG, leden Platform Jeugdprostitutie.
Uitvoerders:	Projectleider, informatiemedewerker, projectassistent.

5.4 Kennisontwikkeling en -verrijking jeugdprostitutie 2007 / 2008 / 2009

Doel:	<ul style="list-style-type: none"> • Kennisontwikkeling en -verrijken met betrekking tot de verschillende aspecten in de integrale ketenaanpak jeugdprostitutie.
Doelgroep:	Lokale en provinciale overheden, beleidmedewerkers en professionals in zorg, welzijn en veiligheid.
Activiteiten 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • Meewerken aan onderzoek TransAct naar seksueel grensoverschrijdend gedrag van jongeren, waaronder jeugdprostitutie. • Meewerken aan onderzoek TransAct naar dynamiek van groepsverkrachting, hetgeen voortraject voor jeugdprostitutie kan zijn. • Signaleringslijsten jeugdprostitutie verder ontwikkelen, ook voor signaleren zelfstandige vormen van zowel meisjes als jongensprostituees. • Training ontwikkelen om jeugdprostitutie te leren signaleren. • Training ontwikkelen voor beleidsmedewerkers lokale en regionale ondersteuningsorganisaties met betrekking tot de aanpak jeugdprostitutie.
Resultaten 2007:	<ul style="list-style-type: none"> • Signaleringslijst en trainingen zijn ontwikkeld en uitgetest. • Jeugdprostitutie is in een breder perspectief onderzocht en geplaatst. • Beide onderzoeken zijn gereed.
Activiteiten 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • Format ontwikkelen voor het opstellen van een sociale kaart en routeplanning m.b.t. jeugdprostitutie. • Jeugdprostitutie borgen binnen de aandachtsvelden van seksueel geweld binnen TransAct. • Meewerken aan vervolg onderzoek van TransAct naar seksueel grensoverschrijdend gedrag van jongeren, waaronder jeugdprostitutie. • Trainingen en adviestrajecten jeugdprostitutie borgen bij Afdeling Training en Advies van TransAct.
Resultaten 2008:	<ul style="list-style-type: none"> • Format sociale kaart en routeplanning is gereed. • Training voor beleidsmedewerkers is ontwikkeld. • Jeugdprostitutie is een onderwerp binnen 'Seksueel risicogedrag jongeren' van afd. Seksueel Geweld van TransAct. • Vervolg onderzoek gereed. • TransAct biedt structureel verschillende trainingen en adviestrajecten aan m.b.t. jeugdprostitutie.
Samenwerking ketenpartners:	Leden van het Platform jeugdprostitutie, leden van het Vlaams Nederlands Platform Jongenprostitutie, NJi, RNG.
Uitvoerders:	Projectleider, informatiemedewerker, projectassistent.

6. Samenwerking en overlegstructuur

6.1 Samenwerking

Het Informatiepunt Jeugdprostitutie zal haar werkzaamheden nauw afstemmen en nauw samenwerken met diverse organisaties:

- TransAct: o.a. project platform 'praten doet geen pijn'; project 'preventie en signalering rondom seksueel geweld'; project 'risicogedrag jeugd en overdracht van de expertise';
- Openbaar Ministerie;
- Ministerie van Justitie - Directie Handhaving en Directie Justitieel Jeugdbeleid;
- Ministerie van VWS - Directie Lokaal Jeugdbeleid;
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid - Directie Coördinatie Emancipatiebeleid (DCE);
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG);
- Interdepartementale werkgroep prostitutie;
- Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW);
- Stede;
- Organisaties bijeen in het Platform Jeugdprostitutie:
 - Amoc (Amsterdam);
 - ASJA Opvangvoorziening / Vrouwenopvang Fryslan (Leeuwarden);
 - Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel (Den Haag);
 - ECPAT NL/DCI (Amsterdam);
 - Forum (Utrecht);
 - Humanitas, landelijk bureau (Amsterdam);
 - Expertisecentrum Mensenhandel & Mensensmokkel (Zwolle);
 - Landelijk Parket (Zwolle);
 - Loverboy Project Zwolle (Zwolle);
 - Prostitutie Maatschappelijk Werk (Rotterdam);
 - Pretty Woman (Utrecht);
 - Raad voor de Kinderbescherming (Utrecht);
 - RSSG Den Haag, dienst OCW, GGD ('s-Gravenhage);
 - Rutgers Nisso Groep (Utrecht);
 - Scharlaken Koord (Rotterdam);
 - Schorer Homo Lesbisch Gezond (Amsterdam);
 - Soa Aids Nederland (Amsterdam);
 - Steunpunt Seksueel Geweld (GG&GD), SSGA (Amsterdam);
 - Stichting Tegen Vrouwenhandel (Amersfoort).
- Organisaties bijeen in het Vlaams Nederlands platform Jongensprostitutie: Bas Koppers (Schorer), Sofie Ryckeboer (Jopro Gent), Geert (Boysproject Antwerpen), Sjaak vd Kolk (Soapoli - Amsterdam), Bart de Louwere en Ron Leendertse (Amoc), Frank ten Horn (Soa Aids NL), Paul van Gelder (SHOP), Anita Watzeels (GGD Rotterdam e.o.), Mirja van Duinen en Lies Tonino (GGD Den Haag), Bruno (Adzon), Bettina van Heusden (Polikliniek Nieuwe Prinsengracht PNP), Ellen Jansen (Hulpverleningsdienst Gelderland Midden), Emma Curcio (Adzon), Jurjen Witlage, Rob v.d Ploeg (Hulpverleningsdienst Groningen).

Een aantal contacten zal bilateraal plaatsvinden en een aantal zal in een overlegstructuur vorm krijgen.

6.2 Overlegstructuur

Voor het Informatiepunt Jeugdprostitutie zijn de volgende overlegvormen van belang.

6.2.1 Platform Jeugdprostitutie

In dit Platform zijn organisaties vertegenwoordigd die in Nederland werkzaam zijn met jeugdprostitutie, zowel in de praktijk als beleidsmatig. Tot nu toe kwam het Platform drie keer per jaar bij elkaar onder voorzitterschap van de kwartiermaker Jeugdprostitutie. In 2007 zal het Expertisepunt Jeugdprostitutie de uitwisseling laten plaatsvinden door het uitbrengen van een e-zine, door de website, en door bijeenkomsten te organiseren die breder van opzet zijn, maar waarvoor alle leden van het Platform worden uitgenodigd.

6.2.2 Vlaams-Nederlands Platform Jongensprostitutie

In dit Platform zijn organisaties vertegenwoordigd die in Nederland en België werkzaam zijn met jongensprostitutiees, zowel in de praktijk als beleidsmatig. Het platform komt twee maal per jaar bijeen. Een keer in Amsterdam en een keer in Antwerpen.

6.2.3 Voortgangsoverleg Informatiepunt Jeugdprostitutie

Samenstelling: Vertegenwoordigers van de ministeries van VWS, Justitie en de kwartiermaker en programmahoofd TransAct.

Doel: Het monitoren van de pioniersfunctie van het Informatiepunt en het vormgeven van een meerjarenaanpak (waarin ook de wenselijkheid van het voortbestaan van het Informatiepunt Jeugdprostitutie wordt meegenomen).

Frequentie: Twee maal per jaar.

6.3 Team

Het team van het Informatiepunt bestaat uit vier parttime medewerkers:

- projectleider en kwartiermaker – Lou Repetur;
- informatiemedewerker – Wilma Schakenraad;
- projectassistent – Nicole Doornink.

De projectleider zal in de uitvoering van haar taakstelling de prioriteit leggen bij agenderen, de advies en ontwikkelfunctie.

De informatiemedewerker zal in haar taakstelling het accent leggen op de vraagbaakfunctie en de ondersteuning bij het verzamelen, ordenen en analyseren van de informatie over feiten en cijfers, 'good practices' en de aard van de vragen die het Informatiepunt bereiken. Alle gegevens zullen beschikbaar komen via de website en de informatielijn.

De projectassistent ondersteunt de medewerkers, verzorgt de uitnodigingen en notulen van de diverse overleggen en de mailings.

Gebruikte literatuur

Amoc/dhv,

Jongens in de seksbusiness / Amoc/dhv. - Amsterdam, 2005.

Assante, A.

Het onzichtbare zichtbaar gemaakt. Prostitutie in Amsterdam anno 2005 / Assante, A. en K. Schaapman. Amsterdam: PvdA-fractie, 2005.

Bolt, A.

Kelderbox-sex voor een breezer: reëel probleem of morele paniek? Een peiling onder zes spelers uit het veld / Adri Bolt. In G: Vakblad voor Gezondheid en Maatschappij, 2006, nr. 3, p. 26-27.

Bovenkerk, F.

'Loverboys' of modern pooierschap in Amsterdam / F. Bovenkerk, M. van San, M. Boone, T. Boekhout van Solinge, D.J. Korf. – Utrecht: Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, 2004.

Cox, S.

Preventie en hulpverlening meisjesprostitutie; 6 projectbeschrijvingen / S. Cox, J. van der Leer. - Den Haag: VNG, 2002.

Cox, Sylvia. Evaluatie-onderzoek Plan van Aanpak Loverboys 2003-2005. Utrecht: Stade, 2005.

Dijke, A. van

De betovering doorbroken: methodiek preventie en aanpak meisjesprostitutie / A. van Dijke, L. Terpstra. M. Berger, E. Geurts. - Amsterdam: SWP, 2006.

Eekeren, L.G.J. van

Eindrapportage Plan van Aanpak Loverboys 2003-2005. - Zwolle: Gemeente Zwolle, afd. Maatschappelijke Ontwikkeling, 2005.

ECPAT-Nederland

Inzicht in uitbuiting. Handel in minderjarigen in Nederland nader onderzocht / A. van den Borne, K. Kloosterboer ; met medew. van S. Detrick et al. - Amsterdam: ECPAT, 2005.

ECPAT-Nederland

Minderjarigen in de prostitutie in Nederland, een quick scan. Amsterdam: ECPAT-Nederland, 2003.

ECPAT-Nederland

Stem van slachtoffers : ervaringen, behoeften en aanbevelingen van risicomeiden en meiden werkzaam in de prostitutie met betrekking tot voorlichting, hulpverlening en contacten met politie en justitie / ECPAT Nederland. - Nijmegen: ECPAT-NL, 2002.

Gelder, P. van

Een praktijk van anti-helden: werken met peersupport en empowerment onder jongens met prostitutiecontacten / Paul van Gelder en X. de Visser. Utrecht : TransAct, 2003.

Gelder, P. van

Kwetsbaar, kleurig en schaduwrijk: jongens in de prostitutie, een verschijnsel in meervoud / Paul van Gelder. - Amsterdam : Thesis, 1998.

Gelder, P. van

De Wallen. Vriendjes en pooiers, wakaman en loverboys: nieuwe vormen van pooierschap/ Paul van Gelder. In: Isabel Hoving e.a. (red.). Veranderingen van het alledaagse 1950-2000. (Cultuur en migratie in Nederland). - Den Haag: SDU, 2005. P. 273-302.

Gelder, P. van

Hoe jongens in de prostitutie beginnen / Paul van Gelder. Amsterdam, 2005.

Artikel geschreven op verzoek van het Informatiepunt Jeugdprostitutie, TransAct, Utrecht.

Dit artikel is gebaseerd op hoofdstuk 4, paragraaf 3 van: Paul van Gelder, Kwetsbaar, kleurig en schaduwrijk. Jongens in de prostitutie: een verschijnsel in meervoud. Amsterdam: Thela-Thesis, 1998.

Gemeente Den Haag

Plan van Aanpak 'Loverboyproblematiek' Gemeente Den Haag. – Den Haag, Regionaal Steunpunt Seksueel Geweld (RSSG), 2005.

GGD Amsterdam

Seksueel gedrag in een subcultuur van tieners in Amsterdam Zuidoost : rapportage van een quick scan. - Amsterdam: GGD Amsterdam, 2006.

GGD Rotterdam e.o.

Preventiepakket Jeugdprostitutie / GGD Rotterdam e.o., Cluster Persoonsgerichte Zorg. – Rotterdam: GGD Rotterdam e.o., 2006.

Goderie, M.

Illegaliteit, onvrijwilligheid en minderjarigheid in de prostitutie een jaar na de opheffing van het bordeelverbod / M. Goderie, F. Spierings, S. ter Woerds. Utrecht : Verwey-Jonker Instituut, 2002.

Hendriks, J.

Recidive van Jeugdige Zedendelinquenten. Een onderzoek naar de algemene, zeden- en geweldsrecidive van in JJI Harreveld behandelde jeugdige zedendelinquenten / Hendriks, J. en C. Bijleveld. - Leiden: NSCR, 2004. (NSCR-2004-2)

Horn, J. E. van

Aard en omvang seksueel misbruik en prostitutie minderjarige allochtone jongens. Een verkennend onderzoek / J. E. van Horn, R.A.R. Bullens, Th. A.H. Doreleijers en M. Jäger. Amsterdam: Fora / Vrije Universiteit Amsterdam, 2001.

Inventarisatie

Een inventarisatie naar jongerenprostitutie in Rotterdam: deelonderzoek in het kader van de evaluatie Rotterdams Prostitutiebeleid 2000-2003. Rotterdam: PMW, 2004. Onderzoek in opdracht van de gemeente Rotterdam.

Kern, S.

Jongens in de 'bisnis'. In Verkocht, zorg na mensenhandel / S. Kern, A. van der Sluijs en A. Spaninks. Rotterdam : Humanitas Prostitutie Maatschappelijk Werk, 2003.

Kern, S.

Verkocht: zorg na mensenhandel / S. Kern, A. van der Sluijs en A. Spaninks. – Rotterdam : Humanitas Prostitutie Maatschappelijk Werk, 2003.

Kloet, A.

De logistiek van de loverboy / A. Kloet en A. Spee. In: Secondant, nr. 2 (2005), p. 27-30.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Mensenhandel: eerste rapportage van de Nationaal Rapporteur: Den Haag : Bureau NRM, 2002.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Mensenhandel: tweede rapportage van de Nationaal Rapporteur: aanvullende kwantitatieve gegevens / A.G. Korvinus, E.M.H. van Dijk, D.A.C. Koster, M. Smit. – Den Haag: Bureau NRM, 2003.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Mensenhandel: derde rapportage van de Nationaal Rapporteur / A.G. Korvinus, E.M.H. van Dijk, D.A.C. Koster, M. Smit. – Den Haag : Bureau NRM, 2004.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Mensenhandel: vierde rapportage van de Nationaal Rapporteur: aanvullende kwantitatieve gegevens / A.G. Korvinus, E. E.M.H. van Dijk, D.A.C. Koster, M. Smit. – Den Haag: Bureau NRM, 2005.

Naar

Naar een aanpak van loverboy-problematiek. Visie en ervaringen van Amsterdamse deskundigen. – Amsterdam: Steunpunt Seksueel Geweld, GGD Amsterdam, 2005.

One

One of a kind : evaluatie-onderzoek Pretty Woman / Bureau Terpstra & van Dijke. – Utrecht: Bureau Terpstra & van Dijke, 2003.

Ontwikkeling

Ontwikkeling Ketenaanpak Jeugdprostitutie Rotterdam-Rijnmond : inzet en resultaten Prostitutie Maatschappelijk Werk in 2005. Cijfers en analyse. Rotterdam: PMW, 2006.

Repetur, L.

Naar een effectieve en samenhangende aanpak van jeugdprostitutie / Lou Repetur, Nonja Meintser, Marja de Kinderen en Wilma Schakenraad (eindred.). – Utrecht: TransAct, Informatiepunt Jeugdprostitutie, 2005.

Repetur, L.

Naar een effectieve ketenaanpak van jeugdprostitutie: randvoorwaarden en succesfactoren / Lou Repetur en Nonja Meintser. – Utrecht: TransAct, Informatiepunt Jeugdprostitutie, 2006.

Schakenraad, W.

Factsheet meisjesprostitutie / Wilma Schakenraad en Lou Repetur. - Utrecht: TransAct, Informatiepunt Jeugdprostitutie, 2005.

Schakenraad, W.

Factsheet jongensprostitutie / Wilma Schakenraad en Lou Repetur. - Utrecht: TransAct, Informatiepunt Jeugdprostitutie, 2005.

Schwarze, K.

Pretty Woman : praktijkvoorbeeld voor de aanpak van meisjesprostitutie / Karen Schwarze, Marianne Berger en Edith Geurts. - Amsterdam: SWP, 2006.

Terpstra, L.

Loverboys, een publieke zaak. Tien portretten / Linda Terpstra, Anke van Dijke en Marion van San. Amsterdam: SWP, 2005.

Terpstra, L.

Publiek geheim: jeugdprostitutie : negen portretten / L. Terpstra, A. van Dijke. – Amsterdam: SWP books, 2004.

Terpstra, L.

Loverboys: feiten en cijfers: een quick scan / L. Terpstra, A. van Dijke. – Amsterdam: SWP books, 2005.

Venicz, L.

Aard en omvang van (gedwongen) prostitutie onder minderjarige (allochtone) meisjes / L. Venicz en I. Vanwesenbeeck NISSO. - Utrecht: NISSO, 1998. - 72 p. + bijl

Bijlage 1. Quick scan Jeugdprostitutie: hoe staan we ervoor?

1 Methodiek quick scan

Een van de deelonderzoeken betreft een quick scan naar de behoefte aan een Expertisepunt Jeugdprostitutie onder lokale overheden en ketenpartners. Middels het afnemen van telefonische diepte-interviews en schriftelijke enquêtes bij gemeenteambtenaren en professionals in vijf regio's in Nederland is getracht een beeld te krijgen van de bestaande behoeften aan en ideeën over een landelijk Expertisepunt Jeugdprostitutie in deze regio's.

Hier wordt de methode die voor deze quick scan is gebruikt, beschreven. Achtereenvolgens zullen de doelstellingen van de quick scan, de dataverzameling en de methode van analyse besproken worden.

1.1 Doelstelling quick scan

De drie hoofddoelstellingen van de quick scan zijn:

1. Is er behoefte aan een Expertisepunt Jeugdprostitutie onder lokale overheden en ketenpartners?
2. Zo ja, hoe ziet deze behoefte eruit? Wat hebben lokale overheden en ketenpartners nodig van een Expertisepunt?
3. Indien er geen behoefte aan een Expertisepunt Jeugdprostitutie onder lokale overheden en ketenpartners bestaat, wat is hiervoor de reden?

Subvragen die hierbij aan de orde komen zijn:

- Zijn regio's bekend met de problematiek van jeugdprostitutie?
- Hoe ziet het fenomeen jeugdprostitutie eruit in de regio's? Gaat het om vermoedens of feiten van jeugdprostitutie?
- Hoe is de signalering van jeugdprostitutie in de regio's?
- Wie zijn de betrokken ketenpartners in betreffende regio's?
- Wat wordt door de VNG aan beleidsinstrumenten geboden aan lokale overheden om jeugdprostitutie aan te pakken?

1.2 Dataverzameling

Voor de informatieverzameling is gebruik gemaakt van telefonische diepte-interviews en schriftelijke enquêtes die zijn afgenomen met informanten uit vijf verschillende regio's in Nederland. Voor een overzicht van de informanten zie tabel 1.

Allereerst zijn vijf regio's in Nederland geselecteerd. Bij de keuze ervan is rekening gehouden met:

- aandacht voor aanpak jeugdprostitutie in de regio (wel of geen projecten / activiteiten);
- bestaan van integrale aanpak jeugdprostitutie in regio;
- zichtbaarheid jeugdprostitutie in regio (jeugdprostitutie wordt al dan niet gezien als een probleem);
- verschil in grootte regio.

Op deze manier is geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met de verschillende niveaus van regionale betrokkenheid en bekendheid met het onderwerp jeugdprostitutie in Nederland.

Er is gekozen voor de volgende regio's:

- Amersfoort;
- Den Helder;
- Eindhoven;
- Provincie Gelderland;
- Gouda.

In iedere regio zijn vier instellingen geselecteerd, te weten:

- Een beleidsambtenaar van de gemeente (bijvoorbeeld projectleider ketenaanpak);
- Bureau Jeugdzorg (bijvoorbeeld een teamleider Jeugd);
- Een zorgaanbieder;
- Een instelling die zich bezighoudt met jeugdbeleid.

Voor de regio Eindhoven en provincie Gelderland zijn naast deze vier instellingen nog enkele andere instellingen benaderd zoals de politie, de GGD en de Provincie. Tevens is een face-to-face-interview gehouden met de VNG. Alle instellingen zijn vooraf schriftelijk en/of telefonisch benaderd met het verzoek tot deelname aan de quick scan. Er is zoveel mogelijk getracht informanten te vinden die in de betreffende regio zeer nauw bij het onderwerp jeugdprostitutie betrokken zijn.

1.3 Vragenlijst en enquête

Als eerste zijn de telefonische diepte-interviews afgenomen. Hiervoor is een vragenlijst opgesteld die fungeerde als een leidraad bij de half gestructureerde interviews. Aandachtspunten in deze interviews waren:

- Sitatieschets van jeugdprostitutie in de regio;
- Activiteiten ter bestrijding van jeugdprostitutie;
- Betrokken ketenpartners;
- Bevorderende en belemmerende factoren bij de ontwikkeling en uitvoering van de activiteiten;
- Ontvangen ondersteuning bij de opzet en uitvoering van de activiteiten, in het bijzonder van het Informatiepunt Jeugdprostitutie;
- Gewenste ondersteuning bij de ontwikkeling en uitvoering van de activiteiten (in de toekomst);
- Wat is nodig in de aanpak van jeugdprostitutie in de regio;
- Wat is de mogelijke rol van een Expertisepunt Jeugdprostitutie.

Op basis van de resultaten van de telefonische diepte-interviews is een schriftelijke enquête opgesteld, welke bestaat uit vier gedeelten die vragen bevatten over:

1. Achtergrond jeugdprostitutie in de regio.
2. Bestaande activiteiten aanpak jeugdprostitutie in de regio.
3. Wat is nodig in de aanpak van jeugdprostitutie in de regio?
4. Verkregen ondersteuning van en de toekomst van het Informatiepunt Jeugdprostitutie.

1.4 Het afnemen van de interviews en enquêtes

In iedere regio is een telefonisch diepte-interview gehouden met de beleidsambtenaar van de gemeente. De overige informanten hebben een schriftelijke enquête toegezonden gekregen. Informanten hadden de mogelijkheid om de enquête mondeling door te nemen in plaats van schriftelijk. Geen van de informanten heeft hier gebruik van gemaakt. De informanten uit provincie Gelderland zijn allen geïnterviewd door de kwartiermaker van het Informatiepunt Jeugdprostitutie. Omdat zij er de voorkeur aan gaf om

de informanten telefonisch te interviewen, heeft met hen allen een telefonisch interview plaatsgevonden.

In totaal zijn zeventien informanten geïnterviewd in de periode augustus t/m half september 2006. Tien van hen zijn telefonisch geïnterviewd. Deze diepte-interviews duurden ongeveer een uur tot anderhalf uur. Met een persoon (VNG) is een face-to-face-interview gehouden. Dertien instellingen hebben een schriftelijke enquête toegestuurd gekregen, waarvan er zes geretourneerd zijn. Enkele daarvan zijn niet volledig ingevuld, wat te wijten valt aan tijdsgebrek bij informanten.

1.5 Non-respons

Voordat de enquêtes verstuurd zijn, is contact opgenomen met de geselecteerde informanten ter bevestiging van hun deelname. Ondanks schriftelijke of mondelinge toezegging, is minder dan de helft van de enquêtes geretourneerd. Sommige informanten bleken zichzelf uiteindelijk niet als de juiste persoon te beschouwen in de organisatie om de enquête in te vullen vanwege gebrek aan kennis en bekendheid met het onderwerp jeugdprostitutie. Zij hebben de enquêtes doorgegeven naar collega's. Dit heeft vertraging opgeleverd. In verband met de korte onderzoeksperiode was een sluitingsdatum op zeer korte termijn voor het retourneren van de enquête vastgesteld. Dit kan ertoe hebben bijgedragen dat de nieuw benaderde contactpersonen uiteindelijk de enquête niet meer hebben ingevuld. Hieronder volgt een overzicht van de respons en non-respons van informanten.

Tabel 1: Deelname informanten quickscan

Regio	Deelname	Geen deelname
Amersfoort	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Amersfoort (beleidsadviseur Jeugd) • IKS (organisatie voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang) • BJZ Utrecht (Pretty Woman) 	<ul style="list-style-type: none"> • De Rading (organisatie voor jeugdzorg Utrecht).
Den Helder	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Den Helder (Veiligheid, Vergunningen en Handhaving) • Primo (provinciale ondersteuningsorganisatie) 	<ul style="list-style-type: none"> • BJZ Noord-Holland Noord • Parlan (organisatie voor Jeugdzorg Noord-Holland Noord)
Eindhoven	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Eindhoven (Onderwijs en Jeugd) • Ketenregisseur • NEOS (Vrouwenopvang) 	<ul style="list-style-type: none"> • BJZ Eindhoven • Provincie Brabant
Gelderland	<ul style="list-style-type: none"> • Osmose (steuninstelling op het gebied van multiculturele vraagstukken) • BJZ Gelderland • Provincie (Projectleider Aanpakken) • GGD (Projectleider huiselijk en seksueel geweld) • Spectrum (centrum voor maatschappelijke ontwikkeling) • Politie 	

Regio	Deelname	Geen deelname
Gouda	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Gouda (projectleider project loverboys) Stek (organisatie voor jeugdzorg) 	<ul style="list-style-type: none"> BJZ Midden-Holland JSO (Expertisepunt voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding)
VNG		<ul style="list-style-type: none">

Hieronder volgt een overzicht van de non respons:

- De Rading: geen reactie
- BJZ Noord-Holland Noord: de vragenlijst is uiteindelijk doorgestuurd naar een collega omdat betreffende persoon te weinig afweet van het onderwerp omdat ze te kort in dienst is bij BJZ. De persoon die het zou opvolgen bleek niet meer in functie van voorpostfunctionaris en kon de enquête, gezien de drukte van haar nieuwe taak niet invullen. Het verzoek is wederom doorgespeeld naar collega's voorposters, waar niets meer van vernomen is.
- Parlan: de enquête is doorgespeeld naar een collega om onduidelijke redenen. Geen respons.
- BJZ Eindhoven: het bleek moeilijk om de juiste contactpersoon te achterhalen. De benaderde persoon bleek uiteindelijk niet de juiste te zijn. Het verzoek is doorgespeeld naar een collega. Ondanks toezegging de enquête te retourneren, is deze niet ontvangen.
- Provincie Noord-Brabant: de enquête is doorgespeeld naar diverse personen. De Provincie heeft uiteindelijk besloten niet deel te nemen omdat er niemand deskundig genoeg is om de lijst in te vullen en omdat ze geen rol voor zichzelf zien in de aanpak van deze problematiek. Die taak ligt volgens de Provincie bij K2.
- Bureau Jeugdzorg Midden-Holland: geen reactie.
- JSO Gouda: de enquête is doorgestuurd naar de projectleider van Preventie Kindermishandeling. Deze persoon is echter nieuw in haar functie en heeft te weinig kennis en informatie over het onderwerp om de enquête goed in te vullen.

2 Resultaten per regio

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de resultaten beschreven van regio Amersfoort, Den Helder, Eindhoven, Gelderland en Gouda (paragraaf 3.1 t/m 3.5). De VNG en haar betrokkenheid met het onderwerp jeugdprostitutie komt aan bod in paragraaf 3.6. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een samenvatting en enkele opvallende resultaten.

2.1 Amersfoort

2.1.1 Jeugdprostitutie in de regio

Jeugdprostitutie komt voor in regio Amersfoort. Het lijkt voornamelijk om vermoedens van loverboyproblematiek te gaan. Naast vermoedens is er ook sprake van feiten. Zo hebben elf meisjes uit Amersfoort in 2005 bij Pretty Woman hulp gekregen, vanwege betrokkenheid in de prostitutie en/of het risico daarin te belanden. De totale omvang van slachtoffers in de regio is niet bekend. Meisjes zouden geronseld worden op scholen en locaties van IKS (jeugdzorg Utrecht). Tewerkstelling vindt naast Amersfoort, veelal plaats in grotere steden als Utrecht, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Er is weinig bekend over jongens als slachtoffer en over zelfstandige vormen van jeugdprostitutie. Een informant verklaart dit aan de hand van het gebrek aan deskundigheid op

het gebied van jongensprostitutie, waardoor het niet gesignaleerd wordt en onzichtbaar blijft.

Jeugdprostitutie wordt als een probleem gezien in de regio. Een informant noemt het zelfs een ernstig probleem, het aantal slachtoffers (klein of groot) heeft daar niets mee te maken.

Volgens informanten zijn professionals in de regio onvoldoende bekend met het signaleren van jeugdprostitutie. Bij Pretty Woman komen veel vragen van professionals binnen die het gebrek aan deskundigheid aanduiden.

Jeugdprostitutie wordt geregistreerd maar op verschillende manieren, zonder afgestemde definities. Stichting tegen Vrouwenhandel registreert prostitutie van minderjarigen (landelijk) als het gaat om mensenhandel.

2.1.2 Aanpak in de regio

Een specifiek beleid omtrent de aanpak van jeugdprostitutie ontbreekt in regio Amersfoort. In 2003 zijn enkele projecten gestart naar aanleiding van signalen van loverboyproblematiek, waaronder algemene voorlichting over misbruik en relaties aan scholieren, vrouwelijke cliënten van IKS en hulpverleners van IKS. Vanwege een gebrek aan structurele gelden zijn deze activiteiten gestopt. Studenten van de Hogeschool hebben in diezelfde periode, in opdracht van de gemeente, een onderzoek gedaan naar loverboyproblematiek in Amersfoort en de behoefte om het aan te pakken. Hoewel er geld was gereserveerd voor dit onderwerp, is met de aanbevelingen voor de aanpak van het probleem niets gebeurd. Het onderwerp kreeg geen prioriteit en sinds die tijd zweeft de aanpak van jeugdprostitutie in Amersfoort. Een projectmedewerker houdt zich binnen de gemeente bezig met het onderwerp, maar deze is langdurig ziek.

In gemeente Utrecht zijn de afgelopen jaren diverse activiteiten opgestart, zoals training en deskundigheidsbevordering, algemene en specifieke preventie en specifieke hulpverlening.

Momenteel bestaat er geen integrale aanpak van jeugdprostitutie in Amersfoort, noch in Utrecht. Binnen de nieuwe Wet op de Jeugdzorg zal de lokale zorgstructuur in Amersfoort vanaf eind 2006 veranderen. Alle meldingen en vragen van professionals, ouders en jongeren zullen vanaf die datum binnenkomen bij een centraal loket.

Dit kan vragen betreffen van opvoeding en huiselijk geweld tot jeugdprostitutie. Dit loket zal voorlichting en advies bieden en doorverwijzen. Een multidisciplinair team (bestaande uit BJZ, een gedragswetenschapper, jeugdgezondheidszorg (thuiszorg), de GGD en Maatschappelijk Werk) zal zich vervolgens over de zaak buigen in casusoverleg. Wanneer er een indicatie is, zal doorverwijzing naar BJZ of andere partijen plaatsvinden. Indien noodzakelijk wordt een casemanager aangesteld. Onderwijs is ook betrokken bij dit samenwerkingsverband. Tevens zijn er samenwerkingsafspraken met het Veiligheidshuis (politie). Het is nog onduidelijk in hoeverre het overleg van het Veiligheidshuis en het casusoverleg zullen aansluiten op elkaar.

Deze vernieuwde zorgstructuur verplicht instellingen om meer, in samenhang, met elkaar samen te werken. Thema's zoals jeugdprostitutie zullen structureel ingebed zijn. Hoewel Amersfoort een centrumgemeente is, zal er afstemming plaatsvinden met omliggende gemeenten. Met de nieuwe zorgstructuur is er eigenlijk sprake van een integrale aanpak jeugd, breed gericht.

2.1.3 Bevorderende factoren

In gemeente Amersfoort is in 2004 een conferentie georganiseerd door de gemeente over het onderwerp loverboys. Naar aanleiding van deze conferentie zijn professionals en andere betrokkenen wakker geschud en is het onderwerp jeugdprostitutie, met name loverboyproblematiek, op de agenda gezet.

2.1.4 Belemmerende factoren

- Een integrale aanpak jeugdprostitutie ontbreekt. Een dergelijke aanpak zou de samenwerking tussen hulpverlening en de politie verbeteren, de aandacht voor opsporing en vervolging van daders vergroten en de aandacht voor jongensprostitutie vergroten. Signalering en registratie van jeugdprostitutie zou verbeteren en het levert een duidelijk overzicht op van bestaande initiatieven en hiaten in de aanpak.
- Er is te weinig aandacht voor opsporing en vervolging, hetgeen essentieel is voor de aanpak van jeugdprostitutie. Er gaat nu vooral aandacht uit naar hulpverlening en preventie in Utrecht. Maar alleen aandacht voor hulpverlening is dweilen met de kraan open.
- Een gebrek aan capaciteit, prioriteit en geld. Per 2007 zullen er bijvoorbeeld geen gesubsidieerde voorlichtingen door Pretty Woman meer plaatsvinden in de provincie Utrecht omdat de financiering is stopgezet door lokale overheden en de Provincie. Door het stopzetten van de activiteiten (voorlichting) beklijft de informatie niet.
- Er bestaat een gebrekkige samenwerking tussen de ketenpartners, onder andere tussen hulpverlening en de politie. Het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming zouden meer betrokken mogen zijn en zich meer met preventieve zorg kunnen bezighouden.
- Gebrekkige signalering en opvolging van signalen jeugdprostitutie. Het is veelal afhankelijk van wie signaleert welke actie volgt. Scholen zijn vaak huiverig om signalen van jeugdprostitutie bekend te maken uit angst voor negatieve publiciteit en om leerlingen binnen de school te houden. Politie krijgt signalen binnen over jeugdprostitutie, maar zegt dat het wel meevalt met de problematiek. De politie zegt niets te kunnen doen omdat ze op heterdaad moeten betrappen.

2.1.5 Ondersteuning van anderen

Gemeente Amersfoort heeft ter voorbereiding op de projecten in 2003 informatie van het Scharlaken Koord en gemeente Zwolle ontvangen. Met betrekking tot de voorlichting is gebruik gemaakt van ondersteuning en de methodiek van Pretty Woman. Informanten geven aan dat ze geen ondersteuning hebben gemist.

In Utrecht heeft BJZ/Pretty Woman ondersteuning van de eigen gemeente en de Provincie ervaren, onder andere middels financiering, maar ook vanwege de gewenste samenwerking vanuit deze instanties. Meer ondersteuning is gewenst van de eigen gemeente, onder andere op het gebied van een integrale aanpak en de effectiviteit hiervan.

Er is geen ondersteuning vanuit de VNG geweest. Deze is volgens de informanten ook niet gemist. Wel geven informanten aan dat jeugdprostitutie een onderwerp is dat door de VNG zou kunnen worden opgepakt.

2.1.6 Ondersteuning Informatiepunt

Een informant is onbekend met het Informatiepunt. Ze heeft de ondersteuning van een Informatiepunt destijds ook niet gemist, omdat de contacten met Pretty Woman goed verliepen.

De twee andere geïnterviewden zijn bekend met het Informatiepunt. Een informant heeft gebruik gemaakt van informatie over jeugdprostitutie en heeft landelijke aanvragen voor training doorverwezen naar het informatiepunt. Deze persoon heeft advies en kennis over het onderwerp jongensprostitutie gemist van het Informatiepunt.

In de toekomst zou men wel ondersteuning kunnen gebruiken, onder andere vanuit de eigen gemeente en van het Informatiepunt Jeugdprostitutie. Wanneer jeugdprostitutie daadwerkelijk speelt in Amersfoort en specifieke activiteiten zouden worden opgestart, dan zou een informant gebruik maken van ondersteuning van het Informatiepunt bij het bepalen of een aanpak wel of niet nodig is. Indien nodig, dan zou ook ondersteuning

welkom zijn bij het ontwikkelen van een plan van aanpak. Daarnaast zouden andere instellingen zoals scholen naar het Informatiepunt doorverwezen kunnen worden voor advies, ondersteuning en bijvoorbeeld een training over signalering van jeugdprostitutie.

2.1.7 Wat is nodig?

- Informatie over feiten en cijfers, methodiek integrale aanpak, hulpverleningsmethodiek jongensprostitutie, sociale kaart jeugdprostitutie.
- Onderzoek naar het vóórkomen van jeugdprostitutie. Middels het in kaart brengen van de problematiek kan vervolgens beleid worden gestoeld of ontwikkeld.
- Advies en ondersteuning betreffende ontwikkeling en implementatie van interventies waaronder een integrale aanpak, preventie en voorlichting en beleidsvraagstukken.
- Integrale aanpak onder gemeentelijke regie.
- Structureren van betrokkenheid van ketenpartners zoals beleidsmedewerker van de gemeente en politieapparaat.
- Bewustwording van een bredere definitie van jeugdprostitutie, verder kijken dan loverboyproblematiek.
- Training en deskundigheidsbevordering over methodiek preventie en voorlichting jeugdprostitutie, over beleidsvraagstukken en om signalering van problematiek te verbeteren.
- Binnen het casusoverleg van de zorgstructuur moet men goed op de hoogte zijn van de sociale kaart en deskundig zijn, ook op het gebied van jeugdprostitutie. Indien deze deskundigheid niet in huis is, dan dient deze erbij gehaald te worden.
- Meer aandacht voor opsporing en vervolging.
- Agendering van jongensprostitutie. Hoe kunnen we de zichtbaarheid van deze problematiek vergroten? Hoe worden jongens het best bereikt?
- Verbeteren signalering en melding inclusief registratie zodat vermoedens rondom prostitutie helder worden.

2.1.8 Specifieke aandacht jeugdprostitutie

Alle drie de informanten geven aan dat specifieke aandacht nodig is voor jeugdprostitutie. Het gaat om een specifiek probleem waar speciale deskundigheid voor nodig is. Daarnaast wordt jeugdprostitutie nog steeds als een taboeonderwerp gezien, waar men niet gemakkelijk over praat. Hulpverleners kennen de signalen niet en kunnen deze niet benoemen. Zolang dat zo is kan de algemene hulpverlening zeggen dat jeugdprostitutie geen probleem is of niet voorkomt (zoals ook daadwerkelijk gebeurt). Specifieke kennis zorgt voor een betere signalering en behandeling.

Volgens de informant van de gemeente is een specifieke integrale aanpak jeugdprostitutie niet nodig. Een goede zorgstructuur voor jeugd is noodzakelijk, dan pas kunnen eventueel specifieke projecten worden gestart. Indien blijkt dat jeugdprostitutie veelvuldig voorkomt, dan zullen zeer waarschijnlijk specifieke activiteiten gestart worden in Amersfoort. Te denken valt dan aan preventieprogramma's, aansluitend op bestaande voorlichtingsprogramma's, zoals voorlichting op scholen en deskundigheidsbevordering van professionals. Ook moet gekeken worden of het huidige hulpverleningsaanbod voldoende is of niet. Wanneer het om een enkel slachtoffer gaat, kan hulp op maat geboden worden. Wanneer het om meerdere slachtoffers gaat, is het wellicht goed om iets structureel te kunnen bieden.

Een andere informant is van mening dat een integrale aanpak de enige effectieve manier is om jeugdprostitutie resultaatgericht aan te pakken en dat een dergelijke aanpak er dan ook moet komen.

Partners van een dergelijke aanpak zouden moeten zijn: de GGD, de gemeente, jeugdzorg, politie, justitie, scholen, BJZ-Stade, Schorer (voor jongensprostitutie), jongerenwerk, maatschappelijk werk, maatschappelijke opvang en de vrouwenopvang.

2.1.9 Expertisepunt Jeugdprostitutie

Alle informanten zijn het erover eens dat een Expertisepunt Jeugdprostitutie moet bestaan. Volgens de informant van de gemeente is het wel belangrijk een dergelijk punt af te stemmen met andere expertisecentra zoals huiselijk geweld, het AMK en kindermishandeling. Het zou een integraal centrum moeten worden, volgens deze persoon. Het Expertisepunt zou toegankelijk moeten zijn voor een breed publiek, inclusief slachtoffers, maar vooral voor professionals en beleidsmakers.

Welke diensten zou een Expertisepunt Jeugdprostitutie moeten bieden?

Dienst	Aantal keren genoemd
Informatie verstrekken	3
Vraagbaakfunctie	2
Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie	2
Advies/ondersteuning bij implementatie interventies	2
Training/deskundigheidsbevordering: rondom risico seksueel grensoverschrijdend gedrag, signaleren, samenwerking politie, hoe kom je tot snelle interventie na signalering?	2
Landelijk meldpunt	1
Landelijke registratie jeugdprostitutie	2
Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie	1
Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak	2
Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies	1
Evalueren van interventies	2
Beleidsondersteuning	1
Ontwikkelen interventies	1
Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening	2
Ontwikkelen methodieken voorlichting	2
Sociale kaart	1
Agendering	3
Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak	3
Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak	2
Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie	2
Documentatie	1
<p>Anders en/of toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is naast het verspreiden van een blauwdruk van een effectieve integrale aanpak ook prettig om in gesprek te kunnen gaan met iemand voor advies, omdat een blauwdruk toch lokaal aangepast moet worden. Er moet meer samenhang komen in onderzoek naar het vóórkomen van jeugdprostitutie met andere onderwerpen, bijvoorbeeld jeugdige delinquenten. Er zijn al diverse meldpunten. Een overvloed aan meldpunten ondermijnt het doel. Er zou een centraal punt moeten zijn. Mensen hebben moeite om te melden. Het moet dan ook veilig zijn om te melden, en signalen moeten ook opgepakt worden. 	

- Een sociale kaart moet per gemeente geregeld zijn. Een bundeling hiervan in een landelijke sociale kaart kan wel nuttig zijn.

2.2 Den Helder

2.2.1 Jeugdprostitutie in de regio

Er zijn zeer sterke vermoedens van het bestaan van jeugdprostitutie in regio Den Helder. Er zijn ook feiten. In 2005 zijn twee jonge meisjes uit huis geplaatst omdat ze door een aantal jongens geronseld leken te worden voor de prostitutie. Op twee scholen voor voortgezet onderwijs in Den Helder worden jongens gesignaleerd waarvan vermoed wordt dat het ronselaars zijn. Van alle signalen die bij de politie Noord-Holland-Noord (in een kwartaal) zijn binnengekomen over loverboyproblematiek, blijken er ongeveer twintig signalen serieus te zijn. Het gaat naast loverboyproblematiek ook om buitenlandse slachtoffers. Het afgelopen jaar zijn vreemdelingenmeisjes (Thaise, Roemeens en Braziliaans) in bordelen aangetroffen met valse paspoorten, waaronder zeer waarschijnlijk ook minderjarigen. Verder is er 'animeergedrag' gesignaleerd bij Antilliaanse kinderen van dertien en veertien jaar. Deze meisjes zouden eruitzien als achttien/negentien jaar, in auto's stappen en meegaan met jongens. Er zijn sterke vermoedens dat ze zich prostitueren.

Er is in Den Helder zowel sprake van ronseling als tewerkstelling.

Het is moeilijk om aan te geven hoe groot het probleem is. Sommige prostitutie speelt zich af in het illegale circuit dat niet controleerbaar is, dus men weet niet wat er speelt. Een geïnterviewde vraagt zich af of jeugdprostitutie wel een probleem is. Hij noemt als voorbeeld de Antilliaanse cultuur die een andere seksuele ethiek heeft. In die cultuur is het volgens deze informant normaal voor een man om kinderen bij verschillende vrouwen te hebben. Meisjes worden op zeer jonge leeftijd moeder. Hoort dat niet gewoon bij hun cultuur? En als een veertienjarig meisje uit die cultuur zich vrijwillig prostitueert, kunnen we dat dan een probleem noemen?, aldus deze informant.

Deze persoon heeft tevens het idee dat hulpverleningsinstellingen de nieuwe ontwikkelingen gebruiken om financiering binnen te halen en voort te blijven bestaan. Hij heeft het idee dat het probleem van jeugdprostitutie om die reden gechargeerd wordt.

De tweede informant vindt jeugdprostitutie wel een probleem in Den Helder. Volgens deze persoon wordt er hier voldoende gesignaleerd. Het is onduidelijk of jeugdprostitutie, naast de registratie van de politie (regio Noord-Holland-Noord), geregistreerd wordt in de regio.

2.2.2 Aanpak in de regio

Er bestaat geen integrale aanpak van jeugdprostitutie in Den Helder. Binnen het lokale integraal veiligheidsprogramma van de gemeente vindt Toezicht en Handhaving van prostitutiebedrijven plaats. Partners zijn: zedenpolitie, vreemdelingenpolitie, Prostitutie Controle Team, belastingdienst, Openbaar Ministerie en de GGD. Bij vermoedens van mensenhandel en/of minderjarigheid wordt ingegrepen. Het opsporingsapparaat bevat geen specifieke aandacht voor minderjarigen. Er zijn geen afspraken met de hulpverlening binnen het arrangement. Wanneer minderjarigen worden aangetroffen komen ze in een hulpverleningstraject terecht, maar de beleidsambtenaar is onbekend met dit traject. Buitenlandse slachtoffers worden meestal uitgezet.

Er bestaat wel een casusoverleg voor jeugdproblematiek breed in Den Helder, waar diverse hulpverleningsinstellingen deel van uitmaken. Hier kunnen ook gevallen van jeugdprostitutie ingebracht worden. Er zijn geen connecties tussen dit casusoverleg en het handhavingsoverleg.

Er lijkt geen specifieke hulpverlening te bestaan voor slachtoffers van jeugdprostitutie in Den Helder. De beleidsambtenaar geeft aan vertrouwen te hebben in de kennis en professionaliteit van de instellingen om de juiste zorg te bieden. De tweede informant geeft echter aan dat er een gebrek is aan specifieke hulpverlening en opvang.

Bureau Halt geeft af en toe voorlichting over jeugdprostitutie op scholen uit het Voortgezet Onderwijs als er een vraag is (Project 'Laat je niet paaien'). Binnen de Antilliaanse gemeenschap wordt voorlichting gegeven aan jongeren via het Antilliaanse Beraad. Deze voorlichting richt zich op seksualiteit, weerbaarheid en loverboys.

PRIMO heeft getracht een sluitende (project)aanpak op te zetten in de regio Noord Kennemerland, met daarin aandacht voor deskundigheidsbevordering en het vergroten van het handelingsperspectief van professionals. Partners in dit project zijn: de GGD, de gemeente, BJZ, welzijnswerk, politie en via de zijlijn scholen en FIOM. Op lokaal niveau (Alkmaar) werkt deze aanpak redelijk, maar op regionaal niveau vindt de aanpak amper plaats, vanwege gebrek aan coördinatie van de gemeenten. De projectperiode is inmiddels afgesloten en een nieuwe aanvraag voor een andere regio is de deur uit.

2.2.3 Bevorderende factoren

- De eerste aanzetten tot een aanpak jeugdprostitutie zijn gemaakt. Er heeft een kennisgeving plaatsgevonden tussen belangrijke ketenpartners in de regio en men weet elkaar te vinden.
- Er is met ketenpartners gezamenlijk een folder over de problematiek uitgegeven.

2.2.4 Belemmerende factoren

- Er is een gebrek aan samenwerking tussen de verschillende organisaties. De samenwerking heeft door onder andere druk van de interne organisatie (bijv. bezuiniging of fusie) minder prioriteit. De GGZ, de Raad voor de Kinderbescherming en Opvang (zoals steunpunt huiselijk geweld) zouden ook betrokken moeten worden in de aanpak van jeugdprostitutie.
- Door een gebrek aan regie en aansturing door een bevoegde organisatie, is de aanpak van jeugdprostitutie te vrijblijvend. De gemeente voelt zich niet geroepen om op regioniveau de regierol op zich te nemen.
- Illegale seksinrichtingen zijn zeer moeilijk te handhaven.
- Het thema jeugdprostitutie heeft geen prioriteit. Er is geen geld voor beschikbaar, dus heeft het weinig tot geen aandacht.
- Scholen zijn niet zo happig om lessen te verzorgen over deze problematiek, omdat er zoveel maatschappelijk belangrijke vraagstukken liggen. Wanneer er geen concrete signalen zijn van jeugdprostitutie en het redelijk gemakkelijk is om op Internet iets over het onderwerp te weten te komen, dan gaan scholen er geen aandacht aan besteden.

2.2.5 Ondersteuning van anderen

Bij het opstellen van het handhavingsbeleid heeft de gemeente ondersteuning gehad van de lokale partners. PRIMO heeft geen ondersteuning gehad bij de opzet van projecten en deze ook niet gemist. Er is ook geen ondersteuning vanuit de VNG geweest.

2.2.6 Ondersteuning Informatiepunt Jeugdprostitutie

De beleidsambtenaar heeft wel eens gehoord van het Informatiepunt Jeugdprostitutie, maar heeft geen gebruik gemaakt van diensten. Volgens hem zou het Informatiepunt zich beter bekend moeten maken bij gemeenten, bijvoorbeeld middels een perio-

dieke schrijven/nieuwsbrief. PRIMO is wel bekend met het Informatiepunt en heeft gebruik gemaakt van de informatie op de website www.jeugdprostitutie.nu. In de toekomst zou meer ondersteuning gewenst zijn (bij het opzetten van nieuwe activiteiten) door instanties als Pretty Woman en het Scharlaken Koord en door het Informatiepunt Jeugdprostitutie.

2.2.7 Wat is nodig?

- Een integrale aanpak jeugdprostitutie waarbij iedere partner weet wat zijn of haar verantwoordelijkheden zijn. Gemeente en professionals moeten getraind en voorgelicht worden over deze aanpak.
- Informatie over feiten en cijfers, methodiek integrale aanpak, hulpverlening en opvang, preventie en voorlichting, opsporing en vervolging, signalering en meldingen, registratie.
- Sociale kaart; professionals en sleutelfiguren moeten weten waar de juiste hulpverlening en opvang te krijgen is en onder welke omstandigheden daar gebruik van kan worden gemaakt.
- Financiën en capaciteit om het onderwerp op te kunnen pakken.
- De verantwoordelijkheid voor het probleem wordt snel bij de overheid en bij scholen gelegd. Ouders zijn echter ook verantwoordelijk voor het welzijn van hun kinderen. Ouders zouden gedwongen moeten worden om goed om te gaan met hun kinderen.
- Preventie en voorlichting zowel algemeen als specifiek voor risicogroepen op andere scholen en voor ouders.
- Politie moet kunnen communiceren met mogelijke slachtoffers en een eenduidig opsporingssysteem opzetten. Andere organisaties moeten het vertrouwen hebben in de werkwijze van de politie, zodat zij kunnen doorverwijzen.
- Professionals en sleutelfiguren (o.a. ouders) moeten kunnen signaleren en weten bij wie te melden.
- Cijfers over jeugdprostitutie om de aandacht en financiering te vergroten voor de aanpak van de problematiek.
- Faciliteiten en deskundigheid binnen de hulpverlening voor veilige opvang van slachtoffers.

2.2.8 Specifieke aandacht jeugdprostitutie?

De informant van PRIMO is van mening dat specifieke aandacht nodig is voor jeugdprostitutie. Volgens de beleidsambtenaar zou het mogelijk zijn om specifieke aandacht voor jeugdprostitutie in te bouwen in het huidige handhavingprotocol middels het toevoegen van een Operationeel Protocol jeugdprostitutie. Ook valt het te overwegen om een aantal partners uit de zorgketen toe te voegen aan het arrangement om de hulp en zorg voor slachtoffers te dekken. Om specifiek in te gaan op jeugdprostitutie moet volgens hem echter wel echt sprake zijn van een groot probleem. En jeugdprostitutie speelt zich volgens hem momenteel niet op dergelijke schaal af in Den Helder dat er een apart plan gemaakt moet worden. Wanneer gemeente Den Helder het probleem zou willen aanpakken (wanneer blijkt dat het probleem groot genoeg is), zou het handig zijn om gebruik te kunnen maken van een landelijk ontwikkelde aanpak.

2.2.9 Expertisepunt Jeugdprostitutie?

De beleidsambtenaar is van mening dat een Expertisepunt Jeugdprostitutie niet nodig is. Een Expertisepunt specifiek gericht op prostitutie zou volgens hem te klein zijn. Er zijn namelijk al zoveel instituten op het gebied van veiligheid, die allemaal weer wat anders doen en allemaal een klein stukje bijdragen. Het is tijd deze verschillende expertises te bundelen in een groot Expertisepunt. Een onderdeel hiervan kan dan prostitutie zijn, weer onderverdeeld in deelgebieden zoals jeugdprostitutie.

Hier zouden gemeenten, maar ook derden terecht kunnen voor vragen en informatie op allerlei onderwerpen zoals openbare orde, veiligheid en gezondheid en informatie en kennis brengen. Als blijkt dat jeugdprostitutie een probleem is, zou de gemeente Den Helder naar deze instelling kunnen gaan om te kijken wat er al bestaat aan aanpakken en wat ze ervan kunnen gebruiken. Het doel zou zijn om te voorkomen dat het wiel opnieuw uitgevonden wordt. De VNG zou een dergelijk Expertisepunt moeten leiden (omdat je het hebt over de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten). De tweede informant is wel van mening dat een specifiek Expertisepunt Jeugdprostitutie moet bestaan. Het centrum zou toegankelijk moeten zijn voor professionals en beleidsmakers.

Welke diensten zou een Expertisepunt Jeugdprostitutie moeten bieden?

Dienst	Aantal keren genoemd
Informatie verstrekken	2
Vraagbaakfunctie	1
Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie	-
Advies/ondersteuning bij implementatie interventies	-
Training/deskundigheidsbevordering	-
Landelijk meldpunt	-
Landelijke registratie jeugdprostitutie	-
Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie	-
Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak	2
Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies	2
Evalueren van interventies	-
Beleidsondersteuning	-
Ontwikkelen interventies	-
Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening	-
Ontwikkelen methodieken voorlichting	-
Sociale kaart	-
Agendering	-
Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak	-
Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak	-
Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie	-
Documentatie	-

2.3 Eindhoven

2.3.1 Jeugdprostitutie in de regio

Jeugdprostitutie wordt door de informanten uit regio Eindhoven als een probleem gezien, zowel in Eindhoven als in de regio eromheen. Het lijkt voornamelijk om meisjesprostitutie te gaan, maar ook jongens krijgen met jeugdprostitutie te maken. Jeugdprostitutie zou voorkomen in de buitenwijken van Eindhoven, waar zowel de slachtoffers als daders vandaan komen. (Minderjarige) jongens zouden zich in parken prostitueren. Er is zowel sprake van ronseling als van tewerkstelling. Meisjes worden ook tewerkgesteld in andere steden.

Men spreekt over een ernstig tot zeer ernstig probleem. Het is echter moeilijk aan te geven hoe groot het probleem is. Er spelen veel signalen en vermoedens van jeugdprostitutie, maar er zijn weinig concrete zaken en feiten.

Binnen het casuoverleg met de ketenpartners wordt jeugdprostitutie geregistreerd en sinds zomer 2006 wordt ook bij het Meldpunt Jeugdprostitutie geregistreerd. Sinds november 2005 zijn er in het casuoverleg jeugdprostitutie/loverboys 55 casussen besproken, waarvan twintig zaken betrekking hebben op minderjarigen. Het gaat dan om signalen. Niet altijd blijkt er sprake te zijn van jeugdprostitutie, maar bijvoorbeeld van seksueel misbruik. Het is één keer tot een rechtszaak gekomen het afgelopen jaar. In het verleden is een aantal loverboys in Eindhoven daadwerkelijk veroordeeld voor het aanzetten van minderjarigen tot prostitutie. Volgens de informanten wordt er in de regio gesignaleerd door ketenpartners, maar volgens twee informanten gebeurt dit onvoldoende.

2.3.2 Aanpak in de regio

In Eindhoven bestaat sinds eind 2005 een integrale ketenaanpak die zich richt op jeugdprostitutie en loverboyproblematiek. De leidraad is de delictsomschrijving van het mensenhandelartikel in het Wetboek van Strafrecht. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het gemeentelijke Jeugdbeleid dat zich richt op de groep jongeren van 0 tot 23 jaar. Men probeert de focus op loverboyproblematiek te beperken en aandacht voor andere vormen van jeugdprostitutie te vergroten.

Binnen de ketenaanpak is aandacht voor specifieke en algemene voorlichting en preventie, specifieke hulpverlening, algemene opvang, deskundigheidsbevordering, signalering, melding en registratie, opsporing en vervolging.

Partners van de keten zijn de gemeente, BJZ, Loket W (overkoepelende welzijnsorganisatie), Neos (maatschappelijke en vrouwenopvang), de GGD, het Arrondissementsparket 's-Hertogenbosch en Politieregio Brabant Zuid-Oost.

Er is een convenant getekend door de verschillende partijen

Maandelijks vindt een casuïstiekbespreking plaats met alle betrokken partijen. Hierin worden de lopende zaken en ontwikkelingen afgestemd. Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente is de eindverantwoordelijke binnen deze aanpak. Een ketenregisseur en een zorgcoördinator zijn aangesteld. DMO zal de regie uiteindelijk gaan overnemen. Alle hulp richt zich op regio Eindhoven. Het is de bedoeling dat omliggende dorpen hulp kunnen inkopen van Eindhoven.

De ketenaanpak is nog niet structureel. Een structurele inbedding is van groot belang. Het lijkt erop dat alle partners zich willen committeren hieraan. Voortzetting is echter een kwestie van geld, wat uiteraard afhangt van prioriteit.

2.3.3 Bevorderende factoren

- De informanten zijn over het algemeen zeer positief over de ketenaanpak. Juist een ketenaanpak maakt dat de doelgroep scherper in zicht is en dat er direct ingezet kan worden, waardoor voorkomen wordt dat jongeren slachtoffer van jeugdprostitutie worden.
- De gemeente heeft een onafhankelijke ketenregisseur van buiten de gemeente aangesteld. Dit brengt met zich mee dat instellingen op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken zonder daar direct extra middelen aan te verbinden.
- Voor de opzet en start van de ketenaanpak is een miniconferentie georganiseerd waarop het thema jeugdprostitutie is besproken. Hierdoor is het thema gaan leven bij de diverse ketenpartners, de knelpunten met betrekking tot het probleem zijn uitgesproken en duidelijk geworden. Dit versterkt de betrokkenheid, het enthousiasme en de motivatie van de partners bij de aanpak.
- Er bestaan korte lijnen tussen de ketenregisseur en het team Mensenhandel van de politie.

- De opbouw van een Veiligheidshuis: een samenwerkingsverband tussen de gemeente (regierol), de politie en het OM om burgers te beschermen en om sneller signalen op te pikken van criminaliteit. Onderdeel van dit veiligheidshuis is het casusoverleg over veelplegers, plegers van huiselijk geweld en daders van jeugdprostitutie met als doel de aanpak op elkaar af te stemmen. Binnenkort zullen ook BJZ, slachtofferhulp en de Raad van de Kinderbescherming aan dit overleg deelnemen. Ook het casusoverleg jeugdprostitutie zou hier moeten plaatsvinden. In de toekomst kan de informatie met betrekking tot daders gekoppeld worden aan informatie over (mogelijke) slachtoffers en op die manier kan informatie gestapeld worden.

2.3.4 Belemmerende factoren

- Het feit dat de ketenregisseur van buiten de gemeente komt heeft ook een nadeel omdat ze soms niet in de positie is om iets af te dwingen.
- Er is een gebrek aan financiering voor training, materialen en verspreiding van materialen.
- De samenwerking met BJZ gaat moeizaam. Er is geen duidelijke hulpverleningsroute voor slachtoffers onder de 18 jaar: wat moet er bij deze groep gebeuren en hoe ze onder te brengen? Een minderjarige wordt automatisch in het casusoverleg doorverwezen naar BJZ. Er is dan echter geen zicht op wat er daarna gebeurt met de minderjarige en of het probleem goed wordt opgepakt. BJZ neemt haar verantwoordelijkheid niet in deze. Ze melden signalen van jeugdprostitutie vaak niet in verband met de privacyregeling. Er zou ook geen wens zijn om te melden. BJZ neemt niet deel aan casusoverleg maar zou dat wel moeten doen. Er is meer vertrouwen nodig in elkaar, en er moet een wens tot samenwerking zijn. Er is onlangs overleg geweest met BJZ en de route zal binnenkort worden vastgesteld.
- Er is geen specifieke opvang voor slachtoffers van jeugdprostitutie. Er zijn wel twee individuele hulpverleners binnen Loket W, twee extra opvangplekken bij NEOS en een inloopspreekuur voor meiden met 'gevaarlijke relaties'. Verder is er een lotgenotengroep en zelfhulp-oudergroep. Deze groepen zitten echter niet vol, wat te maken heeft met de ongrijpbaarheid van jeugdprostitutie volgens de ketenregisseur. Indien slachtoffers van jeugdprostitutie meer in beeld zouden zijn, en verder zijn in het verwerkingsproces, zullen ze ook meer openstaan voor hulpverlening. Er is een plan geschreven voor het opzetten van een opvangvoorziening gelijk aan Asja in Leeuwarden, maar dat moet nog ingediend worden.
- Zorg en belangstelling van partners is belangrijk voor een effectieve deelname aan de keten. Sommige huidige partners ontbreekt het hieraan of ze werken te langzaam. Volgens een informant zou MEE een grotere rol mogen hebben in de aanpak.
- Het Meldpunt Jeugdprostitutie is gestart met het idee om signalen te verzamelen en de drempel om te melden te verlagen. Het Meldpunt is echter nog onvoldoende bekend. Nu komen meldingen vooral binnen in casusoverleg via de politie en bekend in hulpverlening. Er zou veel meer publiciteit aan gegeven moeten worden.
- Meer aandacht voor jongensprostitutie is noodzakelijk. De ketenregisseur maakt zich zorgen over de homo-ontmoetingsplekken langs snelwegen in de regio, waar vermoedelijk minderjarige jongens geprostitueerd worden. Er is geen aandacht voor dit fenomeen. De politie is er moeilijk bij te betrekken, volgens hen is er daar geen probleem. Vrijwilligers via de GGD hebben zich er een tijd mee bemoeid, maar komen er niet meer vanwege bedreigingen.
- Vanwege de ketenaanpak houden organisaties zich ineens meer bezig met de doelgroep omdat het meer financiën oplevert.
- Niet alle partners hebben voldoende kennis over het onderwerp. Dit bemoeilijkt de samenwerking. Je moet dingen gaan uitleggen en dan wordt het soms niet eens aangenomen omdat men andere ideeën heeft over het onderwerp.

- Er zijn zaken die meer tijd vergen en niet binnen het jaar van de ketenregie te realiseren zijn, zoals de daderaanpak, opvang en begeleiding slachtoffers en de ontwikkeling van een preventiepakket op basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Er zijn nog erg weinig rechtszaken. Zijn de signalen van jeugdprostitutie niet reëel, of worden de signalen niet goed opgepakt? De oorzaak lijkt te liggen bij de politie waar de signalen wel worden gemeld, maar niet voldoende opgevolgd worden in verband met capaciteitsgebrek en het stellen van prioriteit.
- De groep slachtoffers vanaf zeventien jaar verdient extra aandacht omdat deze gemakkelijk tussen wal en schip valt in de overdracht van en tussen (geïndiceerde) jeugdzorg en reguliere zorg.
- In Eindhoven is het binnen het basisonderwijs facultatief om seksuele voorlichting te geven. Leerkrachten denken dat leerlingen voldoende via het Internet en tv voorgelicht worden hierover en geven dus geen voorlichting op school. Maar ondertussen verachten volwassenen wat er op Internet en tv te zien is. Dat kan dan toch geen basis zijn voor voorlichting? Inmiddels heeft in Eindhoven de GGD deze rol op zich genomen en gaat het pakket 'Lang Leve de Liefde' verspreiden in basisonderwijs.

2.3.5 Ondersteuning van anderen

Bij de ontwikkeling en de uitvoering van de ketenaanpak is, naast ondersteuning van de eigen gemeente en ketenpartners, ondersteuning verkregen vanuit verschillende instellingen, met name van de gemeente Rotterdam. De ketenregisseur van Rotterdam is adviseur voor de ketenregisseur van Eindhoven. Er is gebruik gemaakt van de aanpak in Rotterdam als good practice. De signalenlijst is overgenomen en er heeft veel deskundigheidsbevordering plaatsgehad. Momenteel is men bezig met het ontwikkelen van een privacyreglement naar voorbeeld van gemeente Rotterdam, aangepast aan de lokale situatie. Er is gebruik gemaakt van bestaande initiatieven zoals Pretty Woman voor het opzetten van een activiteitengroep voor risicomeiden en van Asja voor het schrijven van een projectplan voor het creëren van specifieke, landelijke opvang voor slachtoffers van mensenhandel vanaf 16 jaar.

Een training is georganiseerd, waarbij gebruik is gemaakt van de ervaring en expertise van Prostitutie Maatschappelijk werk Rotterdam en Pretty Woman uit Utrecht.

Er is contact geweest met de gemeenten Zwolle, Amsterdam en Den Haag over de diverse integrale aanpakken aldaar. Er zijn materialen en ideeën uitgewisseld, en er is advies verstrekt over het opzetten van een casusoverleg, over het rapporteren en evalueren van een integrale aanpak.

Humanitas heeft de brochure 'Gevaarlijke liefde' overgenomen uit Rotterdam, welke een belangrijk onderdeel uitmaakt van de breed opgezette preventie in het voortgezet onderwijs.

Er is bij de aanpak in Eindhoven geen hulp van de VNG ontvangen. De VNG is volgens de ketenregisseur de grote afwezige in de aanpak van jeugdprostitutie. De VNG heeft juist de taak om gemeenten te ondersteunen in de uitvoering van hun beleid, informatie te bundelen en deze te verspreiden, ook met betrekking tot jeugdprostitutie. Er zijn contacten geweest tussen gemeente Eindhoven en de Provincie, voornamelijk over het indienen van een projectaanvraag voor opvang van slachtoffers. De ketenregisseur heeft gemeente Den Bosch ondersteund in het opzetten van activiteiten.

2.3.6 Ondersteuning Informatiepunt

Alle informanten zijn bekend met het Informatiepunt Jeugdprostitutie. Men heeft gebruik gemaakt van informatie(materiaal) en advies. Omdat er een adviseur bij het traject in Eindhoven is betrokken, heeft men niet echt om ondersteuning gevraagd van het Informatiepunt. Af en toe zijn vragen gesteld aan het Informatiepunt, waar altijd een

goed en gedegen antwoord op volgde. Verder heeft het Informatiepunt andere partijen doorverwezen naar de ketenregisseur.

Twee informanten geven aan dat ze ondersteuning hebben gemist van het Informatiepunt. In de opstartfase heeft een informant advies gevraagd met betrekking tot het ondersteunen van het kader van moskeeën bij groepsgesprekken met vaders van daders. De betreffende persoon heeft onvoldoende steun ervaren van het Informatiepunt op dit vlak.

Daarnaast zou de informatieverspreiding beter geregeld kunnen worden. Er zou bijvoorbeeld een e-mailbestand moeten zijn met alle deskundigen, die regelmatig op de hoogte worden gehouden van nieuwe ontwikkelingen en rapporten op het gebied van jeugdprostitutie, zoals eindevaluaties van gemeentelijke aanpakken etc. Wanneer men niet weet dat het bestaat, kan men er ook niet om vragen.

Twee informanten geven aan in de toekomst gebruik te zullen maken van het Informatiepunt Jeugdprostitutie. De gemeente is daar nog niet zeker van, omdat het afhangt van het vervolg van de activiteiten en wie deze zal uitvoeren.

2.3.7 Wat is nodig?

- Informatie over feiten en cijfers, effectieve interventies, integrale aanpak.
- Training over methodiek opvang en hulpverlening, signaleren en meldingen.
- Advies/ondersteuning bij implementatie van interventies jeugdprostitutie.
- Integrale aanpak jeugdprostitutie in iedere gemeente in Nederland.
- Een landelijk punt waar kennis terechtkomt en waar kennis verbreedt kan worden en gekoppeld kan worden aan aanverwante zaken als huiselijk geweld, eergerelateerd geweld, ouderengeweld, relaties en seksuele vorming.
- Trainers die training op gebied van jeugdprostitutie kunnen geven.
- Voorlichting met betrekking tot preventie van jeugdprostitutie en seksuele ontwikkeling moet een vaste plek krijgen binnen het basis- en voortgezet onderwijs.
- De registratie van jeugdprostitutie moet verbeterd worden. Allereerst moet landelijk geregistreerd worden. Binnen BJZ moet geregistreerd gaan worden want zij krijgen te maken met veel (potentiële) slachtoffers. Daarnaast moet de politie niet alleen op mensenhandel registreren, maar ook op jeugdprostitutie.
- Een aantal deskundigen binnen de politie dient getraind te worden om bij het door nemen van mutaties te letten op signalen van jeugdprostitutie.
- Aanhaking aanpak jeugdprostitutie/loverboys bij ander relatiegerelateerd geweld (eerwraak, huiselijk geweld en mensenhandel).
- De landelijke overheid moet meer aanwezig zijn en betrokken zijn bij het onderwerp en zou een gemeentelijke aanpak moeten faciliteren, geld en deskundigen beschikbaar moeten stellen en informatie moeten bieden. Als het geen geld kost zijn gemeenten makkelijker te overtuigen om het probleem op te pakken.
- Er dient een opvang/hulpverleningsplek te komen voor slachtoffers uit de leeftijdsgroep 16 –20 jaar met een financiële stroom.
- K2 heeft een adviesrapport ingediend bij de Provincie voor provinciale ondersteuning in de vorm van het afstemmen van integrale aanpakken in diverse gemeenten in provincie Noord-Brabant. Provincie Noord-Brabant zou het onderwerp jeugdprostitutie op de kaart moeten zetten en zorgen voor overleg tussen de verschillende Brabantse gemeenten. Ook kan de Provincie de rol van BJZ in de aanpak van jeugdprostitutie versterken.

2.3.8 Specifieke aandacht jeugdprostitutie

Alle drie de informanten zijn van mening dat specifieke signalering, preventie en hulpverlening nodig is voor slachtoffers van jeugdprostitutie.

De doelgroep valt namelijk buiten de boot van de reguliere hulpverlening. Specifieke aanpak is nodig omdat het een zeer kwetsbare groep betreft, die onvoldoende op de hoogte is van de risico's van jeugdprostitutie. Snelle signalering en ingrijpen is nodig om verdere beschadiging van een slachtoffer zoveel mogelijk te voorkomen. De integrale aanpak zou zich volgens een geïnterviewde echter moeten richten op jeugdprostitutie breed (dus alle vormen) en ingebed moeten worden in een bredere aanpak waarin huiselijk geweld, eerge relateerd geweld en ook ouderengeweld mede centraal staan.

2.3.9 Expertisepunt Jeugdprostitutie

Volgens de informanten zou er een landelijk Expertisepunt Jeugdprostitutie moeten bestaan. Alle kennis en ervaring over het onderwerp dient gebundeld te worden zodat deze ook beter doorgegeven kan worden. Op die manier kan voorkómen worden dat iedere keer opnieuw het wiel uitgevonden wordt. Een dergelijk punt zou ook bij de VNG terecht kunnen komen. Belangrijk is dat er een plek is, waar alle kennis gebundeld is. Zolang er landelijk nog niet gebundeld wordt, zou de Provincie deze bundeling op provinciaal niveau op zich kunnen nemen.

Volgens een informant van de gemeente zou een Expertisepunt mogelijk wel gecombineerd kunnen worden met aanverwante problematiek (mensenhandel, prostitutiezorg etc). Het Expertisepunt zou volgens de informanten vooral voor professionals en beleidsmakers toegankelijk moeten zijn. De sociale kaart en de website zouden ook voor slachtoffers toegankelijk moeten zijn.

Welke diensten zou een Expertisepunt Jeugdprostitutie moeten bieden?

Dienst	Aantal keren genoemd
Informatie verstrekken	3
Vraagbaakfunctie	2
Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie	2
Advies/ondersteuning bij implementatie interventies	1
Training/deskundigheidsbevordering Op gebied van signalering (2) en verwijzing, kennis sociale kaart in regio, specifieke hulpverlening	3
Landelijk meldpunt	1
Landelijke registratie jeugdprostitutie	1
Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie	1
Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak	1
Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies	3
Evalueren van interventies	1
Beleidsondersteuning	-
Ontwikkelen interventies	-
Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening (daar waar hiaten zijn)	1
Ontwikkelen methodieken voorlichting	-
Sociale kaart	1
Agendering	1
Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak	1
Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak (m.b.v. deskundigen)	2

Dienst	Aantal keren genoemd
Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie	2
Documentatie	1
<p>Anders en/of toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluaties van interventies kunnen door gemeenten zelf uitgevoerd worden. Een Expertisepunt kan deze bundelen en landelijk verspreiden. • Agendering: bijvoorbeeld alle gemeenten benaderen met informatie en contactpersonen om kennis te vergroten over ketenaanpak; een landelijke bekendheidsactie onder publiek, maar dan moet wel gezorgd worden voor voldoende plek waar het publiek terecht kan; lobby op landelijk niveau voor de betrokkenheid van BJZ. • Expertisepunt zou gebruik moeten maken van de kennis die er al is. Het zou een netwerk, pool van deskundigen, adviseurs en trainers moeten opzetten. Het kan dan faciliteren wanneer er een aanvraag komt vanuit een instantie of gemeente voor informatie, ondersteuning en advies tussen deskundigen en de aanvrager. • Om mensen die informatie willen zoals studenten, naar website door te verwijzen. • Registratie jeugdprostitutie kan door STV gedaan worden. Het Expertisepunt kan dan een rol hebben in het mobiliseren van instellingen en organisaties, bijvoorbeeld BJZ, om mee te werken aan een systeem, met een zelfde dataset. 	

2.4 Gelderland

2.4.1 Jeugdprostitutie in de regio

In de provincie Gelderland speelt het probleem van jeugdprostitutie. Verschillende informantanten geven aan te maken te hebben met deze problematiek. Het gaat dan om prostitutie van jongens en meisjes onder de 18 jaar, al dan niet gedwongen. Bij BJZ afdeling Crisis komen veel vragen binnen over jeugdprostitutie (van de 2000 telefoontjes per jaar gaan er volgens schatting, de laatste jaren, ongeveer 150 over meisjesprostitutie en 15 over jongensprostitutie). Minderjarigen worden onder andere gesignaleerd op de tippelzone in Arnhem.

Vaak gaat het om vermoedens, die meestal te maken hebben met seksueel grensoverschrijdend en risicogedrag. Veel aandacht gaat uit naar de loverboyproblematiek. Er zijn signalen, veelal van scholen, dat deze problematiek in heel Gelderland speelt. De politie heeft in 2005 94 meldingen over loverboyproblematiek gekregen. Drie loverboys zijn hierbij veroordeeld.

Er is volgens de politie-informant een sterke toename in het aantal meldingen. Dit zou het gevolg zijn van de media-aandacht voor het onderwerp, van voorlichting op scholen en de doorbraak in het taboe rondom het onderwerp.

Er wordt ook melding gemaakt van (vermoedens van) jongensprostitutie. Zo meldt de GGD (geslachtziekten poli) dat zij bepaalde SOA's in de poli onder bepaalde jongens signaleren die mogelijk duiden op prostitutie. Meisjesprostitutie zou voor politie en veldwerkers veel zichtbaarder zijn, omdat jongensprostitutie zich vooral afspeelt via het Internet en verborgen locaties. Volgens BJZ gaan de meest schrijnende zaken met betrekking tot jeugdprostitutie over jongensprostitutie, die per toeval ontdekt worden. Hier gaat vaak jarenlang seksueel misbruik aan vooraf. De aanmeldingen die zij hierover krijgen zijn echter minimaal, waarschijnlijk ook door het gebrek aan aandacht door de media, volgens BJZ.

De politie krijgt ook meldingen van jongensprostitutie maar daar zijn geen cijfers over. Dit heeft duidelijk minder prioriteit, volgens de politie-informant. Dit komt mede vanwege het grotere taboe op jongensprostitutie, de schaamte rondom homoseksualiteit en

het feit dat het minder zichtbaar is dan meisjesprostitutie. Een andere informant geeft aan dat zij via allochtonenplatformen en ouders op scholen vernemen van het bestaan van jongensprostitutie. Een andere respondent geeft echter aan dat zij onbekend is met casussen van jongensprostitutie en krijgt daar ook geen vragen over.

Zelfstandige vormen van jeugdprostitutie worden weinig gesignaleerd, maar er zijn aanwijzingen waar dit zou kunnen plaatsvinden. Begin 2006 is een grote uitgaansgelegenheid gesloten door de gemeente in Arnhem. In deze gelegenheid was een dark room aanwezig voor vrije seks. Er zou sprake zijn van extreem grensoverschrijdend seksueel gedrag van zowel minderjarigen (16+) als meerderjarigen.

Gelderland kent geen onderzoek naar de aard en omvang van verschillende vormen van jeugdprostitutie. Het is dan ook onbekend hoe groot het probleem is. De politie registreert mensenhandel, waar vooral vrouwelijke slachtoffers tussen zitten. De GGD registreert niet, aangezien dit niet hun taak is. Alle informanten geven aan dat signalering van het probleem onvoldoende is. In regio Arnhem is het met name de politie die slachtoffers signaleert.

2.4.2 Aanpak in de regio

Vanwege de grote onrust rond het onderwerp jeugdprostitutie wil de Provincie de aanpak ervan stimuleren. Vanuit de afdeling Jeugd en Veiligheid is een project gestart 'Aanpakken!' waarin jeugdprostitutie als thema meegenomen wordt. Op advies van het Informatiepunt Jeugdprostitutie is gezocht naar samenwerking tussen gemeenten voor implementatie van een integrale aanpak loverboyproblematiek. Zo is het idee ontstaan om regionale plannen van aanpak te stimuleren om het bereik van de doelgroep te vergroten.

Het onderwerp jeugdprostitutie is middels een werkconferentie van de Provincie (project 'Aanpakken zo!') dit jaar op de politieke agenda gezet. Naar aanleiding hiervan hebben een aantal regio's besloten zich te gaan buigen over deze problematiek. Op dit moment worden in drie regio's plannen van aanpak loverboyproblematiek opgezet:

- Rivierenland;
- Achterhoek;
- Veluwe.

Afhankelijk van de invalshoek wordt Spectrum (algemene steunfunctie) of Osmose (steunfunctie met specifieke aandacht voor de multiculturele samenleving) ingezet als ketenregisseur. Osmose is zich sinds 2005 met het onderwerp gaan bezighouden naar aanleiding van vragen van scholen. Zij worden gefinancierd door de gemeente en de Provincie. Hoewel zij bekend zijn met de problematiek rondom jongensprostitutie, zetten zij hier niets op uit omdat zij hiervoor geen opdracht hebben gekregen van lokale of provinciale overheden.

Osmose geeft onder meer lessen aan docenten om te leren de problematiek te signaleren. Dit doen zij vanuit een etnisch perspectief, aangezien zij van mening zijn dat een deel van het probleem in de multiculturele samenleving ligt.

De politie geeft al jaren voorlichting op scholen in Arnhem en omstreken over loverboyproblematiek. Op dit moment wordt gekeken of ze hiervoor meer uren kunnen krijgen.

Spectrum is sinds 2004 bezig met het onderwerp. Samen met betrokken professionals van GGD en politie is een netwerk (niet gesubsidieerd) opgezet om informatie uit te wisselen over loverboyproblematiek en om bewustzijn te creëren. Op dit moment zijn zij bezig om de Advies- en Meldpunten Huiselijk Geweld (ASHG's) te attenderen op de loverboyproblematiek.

BJZ doet niets specifiek met het onderwerp, omdat zij niet aan doelgroepenbeleid doen. Waarom zou jeugdprostitutie een belangrijker onderwerp zijn dan bijvoorbeeld incest? BJZ richt zich op alle problemen rondom jongeren. BJZ is dan ook niet ingericht op thema's maar eerder op interventies. Zoals bijvoorbeeld crisis, ambulante hulp, indicatiestelling voor intensieve ambulante en residentiële hulp en begeleiding na in contact te zijn geweest met justitie.

2.4.3 Bevorderende factoren

- Werkbezoeken en de werkconferentie hebben lokale overheden wakker geschud. Door deze bewustwording over het onderwerp pakken lokale overheden nu zelf het onderwerp op. De problematiek is zichtbaar gemaakt.
- De werkconferentie gaf de handvatten en contacten die gemeenten nodig hebben om te weten wat ze er aan moeten doen. Er was ruimte voor informatie-uitwisseling tussen gemeenten onderling. Zo konden meteen coalitiepartners gevormd worden.
- Gelderland heeft bewezen dat bewustwording snel effect en resultaat kan opleveren als het gaat om de aanpak van jeugdprostitutie.
- Ondanks het gebrek aan harde cijfers in de regio zijn met de juiste kennisoverdracht en uitwisseling een aantal gemeenten geïnteresseerd geraakt in een plan van aanpak.

2.4.4 Belemmerende factoren

- Moeilijkheden met signalering. Veel potentiële signaleerders weten nu niet hoe te handelen wanneer ze jeugdprostitutie tegenkomen. Volgens BJZ is het moeilijk om een inschatting te maken van de situatie vanwege de vage vermoedens waar melders vaak mee komen. Binnen de risicotaxatielijst, die gebruikt wordt voor de inschatting van het risico, wordt geen specifieke aandacht besteed aan jeugdprostitutie. Dit maakt risicogedrag zeer breed gedefinieerd. De individuele medewerker maakt op basis van eigen deskundigheid en interpretatie een inschatting. Dat kan per medewerker verschillen.
- Binnen het driehoeksoverleg (politie, justitie en gemeente) wordt weinig prioriteit aan het onderwerp gegeven.
- Signalen komen vooral van scholen, die vaak niet weten bij wie ze hiermee aan kunnen kloppen. Ze ervaren dat vooral jeugdzorg het probleem jeugdprostitutie bagatelliseert.
- Gebrek aan specifieke aandacht voor de problematiek.
- Hoewel de samenwerking tussen BJZ en andere instellingen goed verloopt, vindt overleg met het lokale veld incidenteel plaats. Vanwege reorganisaties, personeelstekorten e.d. is de aandacht voor externe overleggen soms beperkt.
- De meest concrete informatie over jeugdprostitutie komt binnen via de politie en via werkbezoeken van de GGD. De GGD komt echter niet in illegale seksinrichtingen en heeft geen controle over de escortsector.
- De aandacht richt zich te specifiek op loverboy-problematiek in plaats van jeugdprostitutie en seksueel risicogedrag breed.
- Er is een gebrek aan specifieke methodieken jeugdprostitutie binnen instellingen, waardoor vrouwen en meiden na de intake snel vertrekken bij gebrek aan behandeling. Jongeren kunnen terecht bij algemene crisisinstellingen, waar meisjes vaak weglopen. Er is vaak niet genoeg bewijs om hen gesloten te plaatsen. Meisjes moeten vaak al meerdere keren uit huis of instellingen zijn weggelopen voordat zij gesloten geplaatst worden en vermoedens van loverboyproblematiek feitelijk worden en de hulpverlening opgestart kan worden.
- Het veld mist samenhang en coördinatie in de aanpak van loverboyproblematiek. Men weet niet goed hoe te signaleren en wat te doen als jeugdprostitutie gesigna-

leerd is. Men mist structuur en een wegwijzer. Er wordt langs elkaar heen gewerkt en er wordt geen gebruik gemaakt van bestaande methodieken.

- Er is een gebrek aan voorlichting aan jongeren. Op dit moment is de politie de enige instantie die voorlichting geeft. Dit gebeurt veelal op basis van betrokkenheid.
- Activiteiten zijn afhankelijk van de betrokkenheid van een medewerker in instellingen. Dat maakt de huidige aandacht voor en deskundigheid over het onderwerp en de behandeling kwetsbaar.
- Steunfuncties als Spectrum en Osmose wachten momenteel op een opdracht van gemeenten. Jeugdprostitutie valt onder de aandacht van verschillende afdelingen, namelijk Veiligheid, Jeugdbeleid en Huiselijk geweld. Het duurt even voor zij afspraken hebben kunnen maken die door hogerhand worden goedgekeurd. Dit is een van de redenen waarom jeugdprostitutie niet in het convenant van 2002 als thema is opgenomen. De versplintering maakt het voor een klein en met taboes omgeven onderwerp als jeugdprostitutie moeilijker om van de grond te komen.

2.4.5 Ondersteuning van anderen

Osmose, ketenregisseur van Rivierenland, wil gebruik maken van het Zwolse model en dit model aan Gelderland aanpassen. De zusterorganisatie van Osmose zit in Zwolle en is bekend met het betreffende plan van aanpak. Daarnaast vertoont Zwolle volgens Osmose veel overeenkomsten met Rivierenland.

BJZ heeft in het verleden gebruik gemaakt van Protocol 13, een samenwerkingsprotocol tussen Bureau jeugdzorg, politie en de Raad v/d Kinderbescherming. In dit protocol is het mogelijk alle minderjarige jeugdprostitutees binnen 24 uur gesloten te plaatsen.

Er is geen ondersteuning van de VNG ervaren. De informanten zien wel een rol weggelegd voor de VNG, met name met betrekking tot de bundeling van expertise en kennis. Een informant mist van de landelijke GGD en de VNG de korte lijnen en de betrokkenheid met het onderwerp die het Informatiepunt Jeugdprostitutie wel heeft.

De politie heeft veel contact met het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel, en zou graag meer ondersteuning willen van hen, onder andere op het gebied van juridische deskundigheidsbevordering.

2.4.6 Ondersteuning Informatiepunt Jeugdprostitutie

Binnen de provincie Gelderland is bijna iedere informant, behalve BJZ, bekend met het Informatiepunt. Er is veel gebruik gemaakt van haar diensten, met name van de vraagbaakfunctie. Verder is gebruik gemaakt van de sterke profilering en agenderingsdeskundigheid van de kwartiermaker. Volgens een informant heeft het Informatiepunt de eerste aanzet gedaan in Gelderland als het gaat om de profilering van jeugdprostitutie. Ze heeft de Provincie geadviseerd bij het organiseren van werkbezoeken en de werkconferentie.

Een organisatie heeft informatie van het Informatiepunt ontvangen over de succes- en faalfactoren van andere gemeentelijke aanpakken rondom jeugdprostitutie. Naar aanleiding van deze informatie maken zij momenteel aanpassingen aan het Zwolse model. Informanten zijn enthousiast over het Informatiepunt. Ook in de toekomst zal het Informatiepunt een bijdrage kunnen leveren aan de aanpak in de provincie. Zo wordt in november een stedendriehoek (Apeldoorn, Zutphen en Deventer) georganiseerd waar het Informatiepunt een lezing gaat houden over de noodzaak van een integrale aanpak jeugdprostitutie. Het project van de Provincie krijgt een verdiepingsslag in 'Aanpakken2!'. Er zal advies van het Informatiepunt gevraagd worden bij het vormgeven van dit project.

2.4.7 Wat is nodig?

- Training op het gebied van methodiek opvang en hulpverlening (effectieve behandelingsmethodieken voor slachtoffers), methodiek signalering en melding (onder andere bij docenten en BJZ) en het concretiseren van de signalen voor de opsporing.
- Informatie over feiten en cijfers, methodiek integrale aanpak jeugdprostitutie, opvang en hulpverlening (inclusief gesloten plaatsing), preventie en voorlichting, signaleren en meldingen en seksueel risicogedrag.
- Advies en ondersteuning bij de ontwikkeling en implementatie van een integrale aanpak, hulpverlening en opvang, preventie en voorlichting en signalering.
- Methodiekontwikkeling specifieke, effectieve ambulante en residentiële hulpverlening aan zowel jongens en meisjes.
- Aandacht voor potentiële daders, met name (vroeg)signalering en preventie.
- Aandacht voor de multiculturele samenleving; input van allochtone ouders en jongeren (met name Marokkanen en Turken).
- Verdere profilering; ook rondom jongensprostitutie en seksueel risicogedrag breed.
- Actualiseren van de website jeugdprostitutie.
- Integrale aanpak met een coördinerende instantie, het liefst gericht op breder seksueel risicogedrag jeugd. Convenant verbreden met thema jeugdprostitutie zal instellingen en lokale overheden dwingen het onderwerp aan te pakken en zal succesvolle aanpak geven.
- Blauwdruk voor gemeenten en instellingen hoe jeugdprostitutie aan te pakken.
- Wegwijzer hoe te handelen bij slachtoffers van jeugdprostitutie voor zowel minderjarigen als 18-plussers.
- Er is een nieuwsbrief nodig voor verspreiding van informatie over de aanpak van jeugdprostitutie in Gelderland om beter af te stemmen.
- Voorlichting op scholen en andere plekken waar risicojongeren komen.
- Voorlichting aan gemeenten en instellingen over de aanpak van jeugdprostitutie.
- Meer betrokkenheid bij partners, onder andere bij gemeenten en binnen het driehoeksoverleg (politie, justitie en gemeente).
- Het opstellen van een regionale sociale kaart voor instellingen met een handelingsprotocol.
- Jeugdprostitutie moet niet aan prostitutie gekoppeld worden maar gezien worden vanuit jeugd & veiligheid.

2.4.8 Expertisepunt Jeugdprostitutie

Alle informanten geven aan dat een Expertisepunt Jeugdprostitutie van groot belang is. Er is behoefte aan een coördinatiepunt waar informatie en advies gevraagd kan worden. De VNG zou hier een taak in moeten krijgen maar zij pakken het onderwerp niet op. Gelderland heeft contacten met het Informatiepunt en weet goed gebruik te maken van het aanbod van het Informatiepunt. Vandaar ook hun behoefte aan versterking en structurele inbedding van het Informatiepunt. Enkele informanten geven aan dat een Expertisepunt zich breed moet richten op seksueel risicogedrag van jeugd.

Welke diensten zou een Expertisepunt Jeugdprostitutie moeten bieden?

Dienst	Aantal keren genoemd
Informatie verstrekken	4
Vraagbaakfunctie	2
Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie	1
Advies/ondersteuning bij implementatie interventies (signaleren)	1

Dienst	Aantal keren genoemd
Training/deskundigheidsbevordering: Signalering (voor docenten; ook jongens), effectieve hulpverlening	2
Landelijk meldpunt	-
Landelijke registratie jeugdprostitutie	-
Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie	-
Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak	2
Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies	1
Evalueren van interventies	1
Beleidsondersteuning	-
Ontwikkelen interventies	-
Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening	1
Ontwikkelen methodieken voorlichting	-
Sociale kaart	-
Agendering (jongensprostitutie, seksueel risicogedrag breed, daders)	3
Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak	1
Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak	2
Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie	-
Documentatie	-
Anders en/of toelichting: <ul style="list-style-type: none"> • Actualiseren van de website jeugdprostitutie. • Voorlichting en actieve advisering aan gemeenten en instellingen over een integrale aanpak. • Brede focus op seksueel risicogedrag. • Het Informatiepunt en EMM zouden meer met elkaar moeten afstemmen om te kijken hoe jongensprostitutie ook binnen de politie op de agenda gezet kan worden zoals gebeurd is met loverboyproblematiek. 	

2.5. Gouda

2.5.1 Jeugdprostitutie in de regio

In Gouda wordt op basis van vooral (sterke) vermoedens en enkele feiten gesteld dat jeugdprostitutie een probleem is in de regio. Het gaat dan met name om loverboyproblematiek. Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van het meldpunt in Gouda, maar er worden veelal alleen signalen uit het beginstadium van een mogelijk prostitutietraject gemeld, waarbij het erg lastig is om te weten te komen of er daadwerkelijk sprake is van (een risico tot) prostitutie.

Er is weinig tot niets bekend over jongenprostitutie. Er is eenmaal een melding geweest van een jongen die door andere jongens gedwongen zou worden. Maar daar is verder niets uit gekomen. Er zijn geen vermoedens en aanwijzingen van het bestaan van 'zelfstandige' jeugdprostitutie.

In Gouda lijken voornamelijk het voortraject en de ronseling van meisjes te spelen. Tewerkstelling vindt dan in andere plaatsen zoals Amsterdam en Rotterdam plaats. De informant van STEK jeugdzorg is van mening dat jeugdprostitutie een ernstig probleem is in de regio. Binnen het meldpunt wordt ook geregistreerd. Maar volgens Jeugdzorg is de registratie in de regio onvoldoende.

Signalering van jeugdprostitutie is volgens de gemeente voldoende, ook vanuit de politie en het onderwijs. Niet alleen feiten, maar alle (ook vage) vermoedens mogen gemeld worden. Het aantal meldingen is wel gedaald de afgelopen maanden. Dit heeft enerzijds met de vakantieperiode te maken. Anderzijds heeft het ermee te maken dat in de startfase van het meldpunt alle gevallen gemeld werden van voorgaande jaren. Nu worden alleen actuele gevallen gemeld.

2.5.2 Aanpak in regio

In Gouda bestaat een integrale aanpak loverboyproblematiek. Hoewel de loverboymethode als een van de manieren gezien wordt waarop jongeren in de prostitutie terecht kunnen komen, richt de ketenaanpak zich alleen op deze problematiek.

De ketenaanpak is ontstaan vanuit het preventieproject Criminaliteit van de gemeente. Naar aanleiding van een onderzoek in Gouda naar criminaliteit onder met name Marokkaanse jongeren kwam naar voren dat de Marokkaanse gemeenschap loverboyproblematiek als een probleem zag. Met geld van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken is dit project gestart, hetgeen eind 2006 zal eindigen. Ketenpartners zijn: de gemeente (eindverantwoordelijke), BJZ, STEK jeugdzorg, de politie en leerplicht. Op dit moment wordt gekeken naar een structurele follow up van de ketenaanpak.

Het project richt zich op:

- Voorlichting aan tweede en derde klassen middelbaar onderwijs;
- Een pilot weerbaarheid in combinatie met voorlichting op lagere scholen;
- Meldpunt voor professionals en achterliggend signaleringsoverleg met politie, jeugdzorg en gemeente;
- Slachtofferaanpak;
- Daderaanpak.

Wanneer er een signaal van jeugdprostitutie binnenkomt bij het meldpunt, dan wordt het besproken in het signaleringsoverleg. Meestal zit het betreffende meisje al in een hulpverleningstraject. De betreffende casemanager gaat er dan mee verder. Als de dader bekend is, start de politie een strafrechtelijke aanpak. De maatregelen die genomen worden bestaan meestal uit het versterken van een sluitend netwerk om het meisje.

Gemeente Gouda wil het meldpunt, het signaleringsoverleg en de voorlichting structureel inbedden. Een van de opties is het inbedden van het meldpunt en het signaleringsoverleg bij de GGD. Ze gaan zich ook bezighouden met deskundigheidsbevordering van Marokkaanse sleutelfiguren, volgens het model Aanpak huiselijk geweld. Vooralsnog is er geen sprake van uitbreiding naar andere vormen van jeugdprostitutie, omdat die geen probleem lijken te zijn in de regio.

Er is een jaar geleden overleg geweest met de omliggende regiogemeenten, die zich aanvankelijk wilden aansluiten bij het project. Door omstandigheden is hier geen vervolg aan gegeven. Een onderzoek naar de behoeften binnen de regio aan een aanpak ligt in de planning.

2.5.3 Bevorderende factoren

- Voorlichting op scholen werkt goed. Er wordt gebruik gemaakt van de methodiek van Beauty & the Beast en het Scharlaken Koord.
- Veel professionals zijn bekend geraakt met het onderwerp jeugdprostitutie en getriggerd. Men weet inmiddels wie men nodig heeft binnen de instellingen.
- Signalering is goed, ook vanuit politie en onderwijs. Het meldpunt hoeft geen feiten, alle (ook vage) vermoedens mogen gemeld worden.

2.5.4 Belemmerende factoren

- De politie zegt vaak dat ze niets met signalen kunnen doen. Ze starten geen onderzoek en zoeken niet naar alternatieven om daders aan te pakken. Dit heeft voornamelijk te maken met gebrek aan prioriteit. Tevens gaat het vaak om vage signalen uit het voortraject waarvoor bewijs moeilijk te vinden is.
- In het signaleringsoverleg wordt voornamelijk informatie verzameld. Er is een gebrek aan deskundigheid en kennis om een effectief plan van aanpak op te stellen, vooral bij de hulpverlening. Wanneer er een signaal binnenkomt, ontbreekt de expertise om het probleem echt op te pakken, het meisje te volgen, te helpen en ervoor te zorgen dat het traject kan worden afgesloten.
- Het ontbreekt aan kennis. Dit heeft ook te maken met het feit dat er geen ervaring is met prostitutie. In Rotterdam bijvoorbeeld werkt men al met prostitutievraagstukken (Humanitas), en zijn ze ermee bekend.
- De Marokkaanse gemeenschap is tot nu toe erg terughoudend. Ze vertrouwen er niet op dat er daadwerkelijk wat aan het probleem gedaan wordt. Dit heeft te maken met een algemeen wantrouwen tegenover de hulpverlening vanuit de Marokkaanse cultuur. Het meldpunt is alleen bruikbaar voor professionals. Als Marokkanen willen melden dan moet dat via een contactpersoon.
- Onvoldoende tijd voor verdieping in dit onderwerp.

2.5.5 Ondersteuning andere organisaties

De ketenaanpak is ontwikkeld naar voorbeeld van de Zwolse aanpak, welke als leidraad heeft gefungeerd. Men heeft bij de opzet dan ook contact gehad met gemeente Zwolle. Gemeente Zwolle heeft een werkbezoek georganiseerd voor allerlei gemeenten en instanties, dat gemeente Gouda heeft bijgewoond. Voor de projectstructuur heeft de gemeente veel aan informatie over projectmatig werken gehad (intern). Dat heeft geholpen om het project op te starten.

Verder is er veel contact geweest met Stads Dienstverlening, voor zowel het plan van aanpak als voor de voorlichting. Ook is gebruik gemaakt van de methodiek van het Scharlaken Koord. In een later stadium is ook contact gelegd met de ketenregisseur en adviseur van de aanpak in Rotterdam en Eindhoven. Maar dat beperkt zich vooralsnog tot informatie-uitwisseling. Er is geen contact geweest met VNG. De VNG zou hier wel een rol in moeten hebben, daar moet informatie over jeugdprostitutie te vinden zijn. De provincie Zuid-Holland heeft contact met de gemeente Gouda gezocht. De Provincie leefde met het idee een provinciaal meldpunt op te starten en wilde weten hoe ver Gouda al was, zodat de ervaring van Gouda als voorbeeld kon dienen.

2.5.6 Ondersteuning Informatiepunt

Een informant is bekend met het Informatiepunt Jeugdprostitutie, maar is niet geheel op de hoogte van de functie ervan. Ze weet dat ze er terecht kan voor informatie over jeugdprostitutie zoals cijfers en feiten. Ze wist echter niet dat er ook informatie is over bijvoorbeeld good practices. Als ze destijds had geweten van het bestaan van het Informatiepunt, was ze wellicht geïnteresseerd geweest in voorbeelden van good practices van andere gemeenten. De tweede informant is niet bekend met het Informatiepunt.

2.5.7 Wat is nodig?

- Informatie over feiten en cijfers, methodiek integrale aanpak, methodiek opvang en hulpverlening, methodiek preventie en voorlichting, opsporing en vervolging, signalen en meldingen, sociale kaart.

- Advies en ondersteuning ontwikkeling en implementatie methodiek opvang en hulpverlening, signaleren en meldingen en evaluaties interventies jeugdprostitutie.
- Training op gebied van opvang en hulpverlening, preventie en voorlichting, signaleren en meldingen, beleid jeugdprostitutie en evaluaties van projecten.
- Een plek waar informatie te halen is over hoe je jeugdprostitutie kunt aanpakken, hoe je een integrale aanpak kunt opzetten en wat er in andere vergelijkbare gemeenten gebeurt qua aanpak. Het gaat dan niet zozeer om ondersteuning, maar om een voorbeeldfunctie en om mogelijkheden om te overleggen en af te stemmen om de knelpunten het hoofd te kunnen bieden.
- Deskundigheid om het integraal samenwerken effectiever te laten verlopen. De samenwerking verloopt goed, mensen weten elkaar te vinden. Maar hoe kun je het plan van aanpak afstemmen, zorgen dat het daadwerkelijk opgepakt wordt, zorgen dat de hulp kwalitatief beter wordt? Je zou bijvoorbeeld een expert kunnen inzetten in het overleg die precies weet wat er moet gebeuren, het signaleringsoverleg voorziet en de leiding heeft over de aanpak.
- Cijfers en feiten over jeugdprostitutie in Gouda. Dit zou het probleem jeugdprostitutie grijpbaarder maken. Maar het is de vraag of je hiermee alles boven water haalt. Een groter onderzoek zou wel nuttig zijn, maar kost ook veel tijd.
- Een meldpunt dat ook toegankelijk is voor ouders en burgers. Als het meldpunt open zou staan voor burgers kunnen ze zelf melden en dat verlaagt de drempel wellicht.
- De Marokkaanse gemeenschap moet er sterker bij betrokken worden.
- Uitwisseling van informatie en gebruik maken van elkaars krachten.
- Een beschermde woonruimte waar slachtoffers tot rust kunnen komen en door gespecialiseerde hulpverleners worden begeleid.
- Ambulante specifieke hulpverlening zoals Pretty Woman. Ondersteuning bij de opzet hiervan met betrekking tot zaken waar rekening mee moet worden gehouden en de voorwaarden van dergelijke hulpverlening. De vraag is of een dergelijk project financieel haalbaar is.

2.5.8 Specifieke aandacht jeugdprostitutie

Volgens de medewerker van jeugdzorg is extra aandacht voor het onderwerp jeugdprostitutie nodig. Er is binnen de (residentiele) hulpverlening, met een kwetsbare doelgroep, onvoldoende kennis over de aanpak van de problematiek. Volgens de gemeentebestuurder is structurele inbedding van een integrale aanpak noodzakelijk. Het gaat dan wel om loverboyproblematiek.

2.5.9 Expertisepunt Jeugdprostitutie

Beide informanten zijn van mening dat een Expertisepunt Jeugdprostitutie dient te bestaan. Als een van de redenen wordt genoemd dat een dergelijk punt het makkelijk zou maken om te achterhalen waar specialistische hulp is en op die manier slachtoffers snel door te kunnen verwijzen. Daarnaast zijn er nog veel gemeenten in Nederland die geen integrale aanpak jeugdprostitutie hebben. Een Expertisepunt kan gemeentes op weg helpen met betrekking tot het opzetten van een dergelijke aanpak. Maar er moet wel geld zijn binnen gemeenten hiervoor.

Het Expertisepunt zou voor iedereen toegankelijk moeten zijn, dat wil zeggen voor beleidsmakers, professionals, ouders, burgers en slachtoffers.

Welke diensten zou een Expertisepunt Jeugdprostitutie moeten bieden?

Dienst	Aantal keren genoemd
Informatie verstrekken	2

Dienst	Aantal keren genoemd
Vraagbaakfunctie	1
Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie	1
Advies/ondersteuning bij implementatie interventies	1
Training/deskundigheidsbevordering: signalering en hulpverlening	1
Landelijk meldpunt	1
Landelijke registratie jeugdprostitutie	-
Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie	1
Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak	2
Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies	2
Evalueren van interventies	1
Beleidsondersteuning	1
Ontwikkelen interventies	1
Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening	1
Ontwikkelen methodieken voorlichting	1
Sociale kaart	1
Agendering	-
Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak	2
Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak	1
Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie	1
Documentatie	1
Anders en/of toelichting:	
<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Gouda is in 2004 gestart met het ontwikkelen van een landelijke aanbodgids voor ouders, scholen, hulpverleningsinstellingen en politie met betrekking tot loverboyproblematiek. Instellingen in Gouda hadden daar behoefte aan. Dit project is momenteel gestopt. Als er een Expertisepunt zou zijn, dan zou dit punt dat kunnen voortzetten. 	

3 VNG

3.1 Aanpak VNG

Binnen de VNG is een nieuwe aandachtsfunctionaris prostitutie aangesteld. De aandacht ligt momenteel vooral op het vergunningstelsel. Jeugdprostitutie zou daar onderdeel van dienen uit te maken. Er wordt echter weinig tot geen aandacht aan besteed. Ze krijgen ook nauwelijks of geen vragen binnen over jeugdprostitutie. VNG ziet op dit moment geen taak voor zichzelf als het gaat om de aanpak jeugdprostitutie. Er zijn zoveel belangrijke onderwerpen; jeugdprostitutie heeft geen prioriteit. Ze willen ook geen slapende honden wakker maken, het onderwerp agenderen is ook vraag creëren. Het onderwerp is volgens de VNG te beperkt om te agenderen.

Jeugdprostitutie zou beter onder de aandachtsfunctionaris jeugd en veiligheid kunnen vallen. VNG is van mening dat jeugdprostitutie gezien moet worden binnen het kader van seksueel risicogedrag van jongeren zoals ook (groeps)verkrachtingen en internetseks i.t.t. prostitutie van meerderjarigen. Op deze wijze kan de VNG zich richten op een grotere doelgroep dan de beperkte doelgroep van jeugdprostitutie. Het idee is dat seksueel risicogedrag van jongeren kan leiden tot excessen zoals (groeps)-

verkrachting, jeugdprostitutie en tot misbruik van internetseks. Waarom zou een gemeente zich enkel op een van deze drie excessen richten en niet op het seksueel risicogedrag breed? Door het onderwerp breder te plaatsen ziet VNG meer mogelijkheden om het onderwerp op te pakken.

3.2 Samenwerking VNG met Informatiepunt

De VNG geeft aan geen tijd te hebben om inhoudelijk deskundig te worden op alle thema's waar de VNG zich mee bemoeit, en zou dus gebruik willen maken van externe deskundigen. Hoewel ze het onderwerp jeugdprostitutie niet wil agenderen, wil de VNG haar website wel gaan linken aan die van het Informatiepunt. Mogelijk kan de VNG dan, als er vragen binnenkomen, als verwijzer fungeren naar het Informatiepunt bij gemeenten als het gaat om jeugdprostitutie.

De VNG heeft behoefte aan de volgende taken van het huidige infopunt jeugdprostitutie:

- Vraagbaakfunctie en advisering;
- Informatieverzameling en verspreiding;
- Verdere kennisontwikkeling over jeugdprostitutie en seksueel risicogedrag jongeren.

Bijlage 2. Vragenlijst Informatiepunt Jeugdprostitutie

Naam:
Functie:
Organisatie:
Regio:
Wat is uw betrokkenheid met het onderwerp jeugdprostitutie?

I Achtergrond jeugdprostitutie

1. Wat verstaat u onder jeugdprostitutie?

--

2. Speelt het fenomeen jeugdprostitutie binnen uw regio?

- Ja. Ga verder met vraag 4
- Nee
- Weet niet. Ga verder met vraag 4
- Onduidelijk

3. Hoe komt volgens u dat in uw regio jeugdprostitutie niet voorkomt of dat het onduidelijk is? Ga na deze vraag verder met vraag 7

--

4. Waar en op welke manier komt jeugdprostitutie voor in uw regio?
Kunt u een korte beschrijving geven?

--

5. Gaat het om (meerdere antwoorden zijn mogelijk):

- Feiten
- Rechtszaken
- Vermoedens
- Signalen
- Geruchten

6. Gaat het om ronseling of tewerkstelling van slachtoffers?

- Ronseling
- Tewerkstelling
- Beide
- Weet niet

7. Hoe omschrijft u de ernst van de problematiek in uw regio?

- Het is geen probleem.
- Het is een probleem, maar niet ernstig.
- Het is een probleem.
- Jeugdprostitutie is een ernstig probleem in mijn regio.
- Jeugdprostitutie is een zeer ernstig probleem in mijn regio.
- Weet niet/geen mening.

8. Denkt u dat professionals in uw regio bekend zijn met het fenomeen jeugdprostitutie en het signaleren ervan?

- Ja, meer dan voldoende
- Ja, voldoende
- Nee, onvoldoende
- Weet niet

9. Wordt jeugdprostitutie geregistreerd in uw regio?

- Nee
- Weet niet
- Ja

Zo ja, door wie?

10. Kent uw regio een jeugdmonitor? Wordt jeugdprostitutie daarin uitgevraagd?

- Ja, maar geen specifieke aandacht jeugdprostitutie
- Ja, specifieke aandacht jeugdprostitutie
- Nee
- Weet niet
- Anders, namelijk

II Activiteiten aanpak jeugdprostitutie

11. Zijn er projecten en/of activiteiten in uw regio om jeugdprostitutie tegen te gaan?

- Ja, lopend(e) projecten/activiteiten.
- Ja, nog te starten projecten/activiteiten.
- Er hebben projecten/activiteiten in het verleden plaatsgevonden.
- Nee. Ga verder met deel III van de vragenlijst.

12. Op welke gebieden wordt/werd iets ondernomen?

- Algemene preventie misbruik relaties en voorlichting.
- Specifieke preventie jeugdprostitutie en voorlichting.
- Algemene hulpverlening en opvang.
- Hulpverlening en opvang specifiek gericht op jeugdprostitutie.
- Opsporing en vervolging.
- Training/deskundigheidsbevordering.
- Signalering en melding.

13. Denkt u dat specifieke signalering, preventie en hulpverlening nodig is voor slachtoffers van jeugdprostitutie?

- Nee
- Ja
Zo ja: waarom?

14. Kunt u per categorie kort aangeven wat gedaan wordt/werd?

Activiteit:

Doelgroep:

Doel:

Bereik (plaatselijk, regionaal, provinciaal, landelijk):

Uw rol/de rol van uw organisatie:

Financiering (structureel of projectmatig):

Gebruik gemaakt van bestaande initiatieven? Zo ja, welke?

15. Indien de projecten/activiteiten zijn gestopt: wat was de reden om de projecten/activiteiten stop te zetten? Zal er een follow up van de activiteiten zijn?

16. Denkt u dat u op de hoogte bent van alle initiatieven die er op dit gebied zijn in uw regio?

Ja, omdat

Nee, reden:

Weet niet, reden:

17. Is/was er sprake van een integrale aanpak in uw regio? Onder een integrale aanpak wordt verstaan een gezamenlijke aanpak van gemeente, politie, justitie en hulpverlening, gericht op zowel preventie, opvang en hulpverlening en repressie.

Ja

Nee. Ga door met vraag 20.

18. Indien er sprake is/was van een integrale aanpak, hoe wordt daar vorm aan gegeven?

19. Is er iemand die de integrale aanpak aanstuurt en de eindverantwoordelijkheid heeft?

Nee

Ja

Zo ja: wie?

Ga verder met vraag 23.

20. Bent u bekend met de integrale aanpak jeugdprostitutie?

- Ja
- Nee

Zo ja, wat is uw mening over deze aanpak?

21. Zou een dergelijke aanpak werken in uw regio?

- Ja
- Nee
- Geen mening

Waarom wel of niet?

22. Bent u van mening dat er een integrale aanpak in uw regio zou moeten komen?

- Ja
- Nee
- Geen mening/weet niet

Waarom wel/ niet?

23. Wie zijn/waren betrokken partners in de projecten/activiteiten/integrale aanpak?

24. Ontbreken er belangrijke partners in de projecten/activiteiten/integrale aanpak?

- Nee
- Ja

Zo ja, wie?

25. Kunt u aangeven welke elementen in de projecten/activiteiten/integrale aanpak succesvol zijn (geweest)?

26. Kunt u aangeven welke elementen in de projecten/activiteiten/integrale aanpak moeizaam verlopen/verliepen?

27. Is er ondersteuning/contact (geweest) bij de opzet en uitvoering van de projecten/activiteiten/integrale aanpak?

- Ja
Zo ja, van/met wie?
 - Eigen gemeente
 - Andere gemeente
 - VNG
 - Provincie
 - Instanties, namelijk.....
 - Informatiepunt Jeugdprostitutie
 - Anderen, namelijk

- Nee
Zo nee, waarom niet?

28. Waaruit bestaat/bestond deze ondersteuning/contacten?

29. Heeft u ondersteuning en/of contacten gemist?

Nee

Ja

Zo ja, welke?

--

30. Heeft u, uw organisatie of uw regio behoefte aan informatie, advies/ondersteuning en/of training over een van de volgende onderwerpen? (Kruis aan, meerdere antwoorden zijn mogelijk):

	Informatie	Advies/ ondersteuning ontwikkeling interventies	Advies/onder- steuning implementatie interventies	Training/ deskundigheids- bevordering
Onderzoek voor- komen jeugdpros- titutie				
Feiten en cijfers				
Methodiek inte- grale aanpak jeugdprostitutie				
Methodiek opvang en hulpverlening				
Methodiek pre- ventie en voorlich- ting				
Methodiek opspo- ring en vervolging				
Methodiek signa- leren en meldin- gen				
Registratie jeugd- prostitutie				
Sociale kaart Ne- derland				
Agendering				
Beleid jeugdpros- titutie				
Jeugdprostitutie vraagstukken				
Evaluatie aanpak / activiteiten jeugd- prostitutie				
Anders / toelichting:				

31. Wie of welke instantie(s) zou(den) aan deze behoeften kunnen voldoen?

32. Indien er geen behoefte aan informatie, advies of training is, kunt u uitleggen waarom niet?

33. Denkt u dat in uw regio meer activiteiten nodig zijn om jeugdprostitutie aan te pakken? Zo ja, welke en wat is hiervoor nodig?

III Wanneer er geen activiteiten in de regio zijn

34. Bent u van mening dat er activiteiten/projecten opgezet moeten worden in uw regio om jeugdprostitutie aan te pakken?

- Ja. Ga verder met vraag 36
- Nee
- Misschien
- Weet niet

Waarom wel/niet?

35. Bent u van mening dat indien jeugdprostitutie in de toekomst een probleem wordt in uw regio, er dan activiteiten/projecten opgezet dienen te worden?

- Ja
- Nee. Ga verder met deel IV
- Misschien
- Weet niet

Waarom wel/niet?

36. Wat denkt u dat nodig is om jeugdprostitutie in uw regio aan te pakken?

- Preventie/voorlichting
- Hulpverlening/opvang
- Opsporing en vervolging
- Training/deskundigheidsbevordering professionals
- Signalering en melding

37. Kunt u per categorie kort aangeven wat gedaan zou moeten worden?

Preventie/voorlichting:

Hulpverlening/opvang:

Opsporing en vervolging:

Training/deskundigheidsbevordering:

Signalering en melding:

38. Welke instanties/partners zouden betrokken moeten worden?

39. Hoe zouden de activiteiten georganiseerd kunnen worden? Wat is daarvoor nodig?

40. Bent u bekend met de integrale aanpak jeugdprostitutie? Onder een integrale aanpak wordt verstaan een gezamenlijke aanpak van gemeente, politie, justitie en hulpverlening, gericht op zowel preventie, opvang en hulpverlening en repressie.

- Ja
- Nee

Zo ja, wat is uw mening over deze aanpak?

41. Zou een dergelijke aanpak werken in uw regio?

- Ja
- Nee
- Geen mening

Waarom wel of niet?

42. Bent u van mening dat er een integrale aanpak in uw regio zou moeten komen?

- Ja
- Nee
- Geen mening/weet niet

Waarom wel/ niet?

43. Wat zou de ontwikkeling en uitvoering van dergelijke projecten / activiteiten / integrale aanpak bevorderen?

44. Wat zou de ontwikkeling en uitvoering van dergelijke projecten / activiteiten / integrale aanpak bemoeilijken?

45. Zou u ondersteuning van en/of contact met anderen wensen bij de opzet en uitvoering van de projecten/activiteiten/integrale aanpak?

- Ja
- Nee

46. Zo ja, van/met wie?

- Eigen gemeente
- Andere gemeente
- VNG
- Provincie
- Instanties, namelijk
- Informatiepunt Jeugdprostitutie
- Anderen, namelijk

47. Zou u, uw organisatie of uw regio behoefte hebben aan informatie, advies/ondersteuning en/of training over een van de volgende onderwerpen? (Kruis aan, meerdere antwoorden zijn mogelijk):

	Informatie	Advies/ ondersteuning ontwikkeling interventies	Advies/ ondersteuning implementatie interventies	Training/ deskundigheids- bevordering
Onderzoek Voorkomen jeugdprostitutie				
Feiten en cijfers				
Methodiek inte- grale aanpak jeugdprostitutie				
Methodiek opvang en hulpverlening				
Methodiek pre- ventie en voorlich- ting				
Methodiek opspo- ring en vervolging				
Methodiek signa- leren en meldin- gen				
Registratie jeugd- prostitutie				
Sociale kaart Ne- derland				
Agendering				
Beleid jeugdpros- titutie				
Jeugdprostitutie vraagstukken				
Evaluatie aan- pak/activiteiten jeugdprostitutie				
Anders/toelichting:				

48. Wie of welke instantie(s) zou(den) u deze diensten kunnen bieden?

49. Indien u nergens behoefte aan heeft, kunt u uitleggen waarom niet?

IV Informatiepunt Jeugdprostitutie

50. Bent u bekend met het Informatiepunt Jeugdprostitutie?

- Ja
- Nee. Ga verder met vraag 53.

Indien ja: hoe bent u met het informatiepunt in aanraking gekomen?

51. Heeft u gebruik gemaakt van diensten van het informatiepunt?

- Ja
- Nee

Zo ja, van welke diensten? Zo nee, waarom niet?

52. Zijn er diensten die u van het informatiepunt verwacht had, maar niet gekregen heeft?

- Nee
- Ja

Zo ja, welke diensten heeft u gemist?

53. Als u had geweten van het bestaan van het informatiepunt Jeugdprostitutie of als het informatiepunt had bestaan toen de activiteiten in uw regio startten, zou u gebruik hebben gemaakt van zijn diensten? Waarom wel, waarom niet?

En zo ja, van welke diensten?

54. Zou u gebruik maken van het informatiepunt Jeugdprostitutie in de toekomst?

Ja. Zo ja, welke diensten?

Nee. Zo nee, waarom niet?

55. Bent u van mening dat een landelijk expertisecentrum Jeugdprostitutie zou moeten bestaan?

Ja

Nee

Waarom wel/niet?

56. Hoe zou een landelijk expertisecentrum jeugdprostitutie er in uw ogen idealiter uitzien?

Welke diensten zou het moeten bieden?

Informatie verstrekken

Vraagbaak functie

Advies/ondersteuning bij ontwikkeling interventies jeugdprostitutie

Advies/ondersteuning bij implementatie interventies

Training/deskundigheidsbevordering.

Zo ja, op welke onderwerpen?.....

.....

Landelijk meldpunt

Landelijke registratie jeugdprostitutie

Ondersteuning bij lokale registratie jeugdprostitutie

Verspreiden blauwdruk effectieve integrale aanpak

Informatie verstrekken over bestaande effectieve interventies

Evalueren van interventies

Beleidsondersteuning

Ontwikkelen interventies

- Ontwikkelen methodieken opvang en hulpverlening
- Ontwikkelen methodieken voorlichting
- Sociale kaart
- Agendering
- Ondersteuning bij ontwikkeling integrale aanpak
- Ondersteuning bij implementatie integrale aanpak
- Onderzoek naar voorkomen jeugdprostitutie
- Documentatie
- Anders, namelijk:

57. Voor wie zou het toegankelijk moeten zijn?

- Professionals
- Beleidsmakers
- Slachtoffers
- Ouders
- Burgers
- Anders, namelijk

Ruimte voor aanvullingen, opmerkingen etc.

Wij danken u hartelijk voor het beantwoorden van deze vragenlijst.